Het
Eerste Deel
van het
BRANDENDE VEEN,
Verlichtende geheel
WEST-INDIEN,
De vaste Kust en de Eylanden,

Beginnende van
RIO AMASONES,
En eyndigende
Benoorde Terranova.

Beschreven
Door
ARENT ROGGEVEEN.

t'AMSTELDAM,
Gesneeden / Gedruckt en Uytgegeven door PIETER GOOS,
in Compagnie met den AUTHEUR.
Met Privilegie voor 15. Jaren.

Het

EERSTE DEEL

VAN HET

Brandende Veen,

VERLICHTENDE

Alle de Vaste Kusten ende Eylanden

Van geheel

WEST-INDIEN,

Beginnende van de

LINIE ÆQUINOCTIAEL,

OFTE

RIO AMASONES;

Gaende noordwaert door het Canael van Bahama, ende eyndigende aen het Noordelijckste van Nieu-Nederland, voortgaande benoorden Tarra-Neuf.

Als meede

Alle de Caribes en West-Indise Eylanden.

Met een klaere Beschrijvinge der selver: Verthoonende in veele hier ingevoeghde Zee-Kaerten / alle de Havens / Revieren / Baeyen / Reeden / Diepten en Droogten / seer curieus op sijn behoorlijcke Poolus hoogte gelegt / en versien met opdoeninge der principaelste Landen; en op wat coers en veerheyt sy van malkanderen geleegen zijn. Met groote kosten en vlijt by malkanderen gebracht / uyt de meeste ervarenste Schippers en Stuurlieden haer eygene ondervondene / en afteyckeninge.

DOOR

ARENT ROGGEVEEN.

Liefhebber Mathematicus, professie doende in de zelfde Konst tot MIDDELBURG in ZEELAND.

t'AMSTELDAM,

Gesneeden / Gedruckt en Uytgegeven door PIETER GOOS, in Compagnie met den AUTHEUR.

Met Privilegie voor 15 Jaren.

EXTRACT

Uyt de

PRIVILEGIE.

De Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt, hebben aen Pieter Goos, Kaertemaker tot Amsterdam, en Arent Roggeveen, Mathematicus, op haer versoeck toegestaen, geauthoriseert ende geoctroyeert, gelijck sy authoriseren ende octroyeren mitsdesen, dat deselve alleen in onsen Provintien ende Landen, sullen mogen drucken, doen drucken, uytgeeven en verkoopen, het Boeck genaemt Het BRANDENDE VEEN, verlichtende de Kusten van Africa en America; 't welck voor desen noyt meer gesien, ofte in 't licht is geweest: by een gebracht, en vergadert door den voorsz. Arent Roggeveen, Mathematicus, en Pieter Goos; ende dat voor den tijdt van vijfthien eerstkomende Jaren. Verbiedende allen ende eenen ygelijcken, het selve Boeck in 't geheel of ten deele, in eeniger manieren naer te maecken, te drucken, te doen naer te maecken ofte drucken, uytgeeven ofte verkoopen, ofte elders naergedruckt, binnen onsen Landen van Holland ende West-Vriesland te brengen, te verhandelen ofte verkoopen, sonder consent van de voornoemde Pieter Goos, en Arent Roggeveen, op verbeurte van de naergemaeckte, gedruckte, ingebrachte, verhandelde ofte verkochte Exemplaren, ende een Peene daer en boven van ses hondert guldens, als breeder by de Origineele Brieven daar af, te sien is. Gedaen en gegeven in 's Gravenhage, onder ons Groot Zeegel.

JOHAN de WITT, vt.

Ter Ordonnantie van de Staten,

Herb. van Beaumont.

DEDICATIE

Aen den Hooghgebooren, Doorluchtigen Vorst, en Heer,

Zijn

KONINCKLYCKE HOOGHEYT

WILHELMUS III,

Prince van Orangie, en Nassauw, enz.

Capiteyn, en Admirael Generael van de Vereenigde Nederlandsche Provintien.

Erf-Stadhouder van Holland, Zeeland, West-Vriesland en Utrecht.

Als mede

De E. Groot Mogende, en E. Mogende

HEEREN STAATEN

Van de voornoemde Provintien,

Mitsgaders

De E. Mogende Respective

COLLEGIEN der ADMIRALITEYTEN

Aldaer.

Doorluchtige Vorst, VVel Edele en Moogende Heeren,

'K Ben ten hooghsten verplicht, de Voorzaale van mijn Brandende Veen, op te proncken met de Eertijtelen van sijn *Conincklijcke Hoogheyt*, en *U E. Groot M. en E. M.* welcke Doorluchtige Namen door de gantsche Weereld geroemt zijn; om dat de onstuymige Golven des Oceaans op uwe schouderen rust soecken.

Doorluchtige Vorst, VVel Edele Heeren,

Na dat ick lange Jaren my selven hebbe beesig gehouden in 't oeffenen van de Wiskonst, en nu al een ruymen tijd my hebbe laten gebruycken, om yder een in die selfde Konst te onderwijsen, en bysonderlick in de *Loffelijcke Zeevaert*; het welck my gelegentheyt heeft gegeven om alle Zee-havenen te beschrijven: niet dat ik ooit getragt hebbe andere Wercken te copieren, ofte te verbeteren; maer te beschrijven een volkomen nieuwt Werck, dat nooit in de wereld is gesien als nu.

* * Ick

Ick hebbe dan begonnen van de Canary Eylanden, daer alle andere Zee-Boecken eyndigen: ſoo voortgaende tot Cabo de Bona Eſperançe; als mede de gantſche Kuſt van America tot Rio Amazones; en 't ſelve verdeelt in drie Deelen. Het *Eerſte Deel* is dit, 't geen ik tegenwoordigh ſijn *Coninkl. Hoogheyt, E. Groot M. en E. M.* opoffere; waer naer de Stuurlieden meenigte Jaren hebben verlangt, en niemand is tot noch toe geweeſt die ſulcks heeft ter hand genoomen. Hebbe my dan verſtout 't ſelve te beginnen, en my toegeruſt met alle die wapenen die noodig waren. Maer daer in zijnde, bevond ik 't ſelfde my geen konſt, maer een onuytſpreekelijcken arbeyd en koſte te zijn; voelende oock veel beknibbelinge van de Nijd. Dus ſtond ik ſtil. Hebbe dan my ſelven op 't leſte tegen alle woeſte tempeeſten opgerecht, en geen arbeyd noch koſten ontſien; en in den tijd van thien Jaren 't ſelfde gebracht, ſoo als 't ſijn *Coninckl. Hoogheyd, E. Groot M. en E. M.* alhier word opgeoffert.

Ick dan in acht genoomen hebbende uwe *Coninckl. Hoogheyts, E. Groot M. en E. M.* voorſorge over de voortſettinge van de *Loffelijcke Zeevaert:* en deſe mijnen arbeyd niet anders is als een Licht der ſelfde, waer in alle Diepten, Droogten, Klippen en Zanden, alle Havens, Bayen Rivieren, en loop van Stroomen, klaer worden beſchreven, alle opdoeninge der Landen worden vertoont. Hebbe my dan te vrymoediger verſtout, ſijn *Coninckl. Hoogheyt, E. Groot M. en E. M.* deſen mijnen arbeyd, met eerbiedigheyt te Dediceeren en Op te dragen; ter wijle die niet anders is ſtreckende, dan 't gemeene beſt en welvaert, ten dienſte van ons lieve Vaderland, te vorderen: Verſoecke die mach zijn onder de beſcherminge Uwer Edele Wijsheyt.

Hier by eyndigende, den Alderhoogſten ootmoedelijck biddende, dat hy alle uwe raedſlagen, tot welſtand voorſpoedig make: en *U Koningl. Hoogheyt, E. Groot M. en E. M.* in langdurige geſondheyt beware.

Blijve uwe Coningl. Hoogheyt, E. *Groot M. en* E. *M. Heeren*,

Middelburgh in Zeeland, 10. February 1675.

U E. Trouwhertige, verplichte, ootmoedige Dienaer,

AREND ROGGEVEEN.

OP HET

TYTEL-BLADT,

En Afbeeldinge van den Mathematisen Liefhebber en Poëet

AREND ROGGEVEEN,

OP DIT BOECK,

Genaemt

Het BRANDENDE VEEN.

HEt Beeld van AREND ROGGEVEEN,
Sal u het eerste Bladt verthoonen,
Door Konst, na 't leeven, soo gesneên,
Om, met sijn Boeck, by ons te woonen.

Het BRANDEND VEEN, ontleent sijn vuur,
Soo dat sijn konst, door 't ondersoecken;
Komt tot volmaecktheyt, en postuur.
Dit toont sijn Pen door Kaert, en Boecken.

De Engels blaasen 't VEEN in brandt:
De vlamme spreyt sigh na het westen:
De spranckels vliegen door het landt,
Den Koopman, en Matroos ten besten.

Een ander speelt, en toont een rol,
Tot danck, en lof, aen hem gegeven.
Dit Boeck is voor, en achter vol,
Tot Zeemans hulp, door hem geschreeven.

Om laegh stelt sich een ieder schrap,
Om Konst- en Scheep-tuygh vast te binden;
Soo dat een groote weetenschap,
Door moeyte en arbeyd, is te vinden.

De Gloobe staat aan 't vast Gebouw,
Daar Stuurmans boogh de hoogt kan peilen:
Of schoon de Maan sich kleed in rouw,
Gy sult Amerika bezeylen.

J. P. S. Slingert recht.

Het
B O E C K
S P R E E C K T.

HOe wonder gaet het oock! 'k waer eerst maer kleen van zaden,
Het geen een rouwe hand strooit in geploeghde Aerd:
Ick wies in overvloed, mijn huit was dick beladen,
Men ruckt' my van den steel, en bind my vvel vergaert
By een, en dompelt my te gronden onder water,
Om dat ick rotten sou, van d'aengegroeide stam,
Men haelter my weer uit, en breeckt met veel gesnater;
Met swijngel ende braeck mijn Lenden: dus ick quam
Tot meerder ongemack van hekels scharpe tanden;
Waer door ick wierd gemat tot vlas en snode snuit.
Doe wierd ick weer een plaegh onder der Vrouwen handen,
Die maeckte tot een draet mijn lijf en gantsche huit.
Dit was noch niet genoegh, doe wierd ick door veel slagen
Van slechte Wevery; gebracht tot Linne doeck:
Doe quam mijn meeste ramp en reden om te klagen;
Te velde bracht men my om bleecken; ach wat spoock
Was dit! noit rust had ick, by dagen noch by nachten;
'k Stond efter dit al uit, ick wierde schoon en wit:
Doe was ick wel bemind, de Vrouwen my veel achten;
Maer laes! noch meer verdriet nu in mijn boesem sit;
Men snijd en kerft al om, men steeckt en naeit mijn Lenden,
Men maeckt my tot cieraet, men leght my in boffet.
Doe was ick hoogh van staet, want Prins en Koningh wenden
Haer, met haer Koningin, op my in't Bruilofs bed.
Dus leefd' ick lange wijl in alle werelds minnen;
Maer 't schijnt de tijd verslijt al wat de tijd vergaerd,
De tijd gaf aen de tijd my droeve tijd van binnen,
So dat ick, door de tijd, wierd als een slet op aerd,
By mishoop vuilen dreck wierd ick op 't lest gevonden,
Een kleen en vuil gewin soght my van daer by een;
Doe wierd ick, ach eylaes! so jammerlijck verslonden,
Dat ick nau wesen hiel door stampen van de sleen,
Die door de snelle wind my al hebben gebrijselt;
En als't verbrijselt waer, versamelt my te gaer.
Ick was weer schoon en wit, seer helder opgevijselt:
Doe was ick weer de geen gelijck gy siet my daer:

d'Een schrijft op my wat raers, van klught of poesye,
Een ander my vernielt, oneerlijck, tot een wis.
Ick draegh oock veel secreet van groote handelrye,
Van Coningh, Prins of Graef, daer ambassade is:
Oock Goddelijcke tael, draegh ick in veele leden,
Het geen de mensche leyd op 't ware reghte spoor.
Ick leer, en onderwijs een yder maet en zeden,
En ick blijf stom en doof, en hebbe nooit gehoor.
Ick spreeke sonder stem, en reis door veel gewesten;
Ick toon oock yder een wat in mijn boesem steeckt.
Gy siet nu wat ick ben, gy siet mijn alderlesten:
Doorsoeckt my dogh ter deegh, of'er nogh iet ontbreeckt.
Komt Zeeluy, brave maets, treckt vrughten uit mijn blâren,
Komt opent my mijn lijf, en splijt my doch aen tween;
Ey, koopt my tot u hulp, en laet ick met u varen;
Ick dien u over al, als gy gaet zuidwaert heen,
Schoon dat ick schijn te zijn een stommen block, van buiten,
Verwerpt my daerom niet, om dat ick swijge stil:
Ey grijpt my by der hand, en wilt my eens ontsluiten,
Soo segh ick u het geen gy van my weten wilt.
En als gy zijt vernoeght, gy kunt my lange houden
Met een penningh aen sout, want ick verteere niet;
Het is tot u gerijf dat Vader my op bouden:
'k Blijf lange die ick ben, als 't water van my vliet.

Ter werelt niet wis,
Dan de Mathezis.

Den

AUTHEUR

Tot ſijn

BOECK.

'k HEb dickwils u gedreyght, tot pulver te verbranden,
Terwijl ick u gewan; op dat de booſe nijt,
U met geen Momus rot, tot duyſent flenters ſplijt,
En ſchend u, door haer ſmaet, tot alle 's werelds zanden:

En ringeloort u dan met laſterlijcke ſmaden,
En ſcheld u overluyt, dat al u inhoud is
Niet dan een dwerrel wind, of een verloope mis:
Dit, en andere reên, my u misboorte raden.

Dus gingh het Werck al voort, en duerde wel thien jaren:
Eerſt waert gy als een klomp, ſeer rouw en onbeſint:
Wat Zeeman dat u ſagh, die had u ſtrack bemint,
En wenſchte dat ghy waert gebooren om te varen.

Maer als ick wel door ſagh, wat ſchimp dat die moſt waghten,
Die dagh en nacht beſteet tot beſte van 't gemeen;
Alwaer de ſoete Mey invoeght haer ſoetigheen,
Daer wil den Dooren altijd tot verdruckingh trachten.

Soo wierd ick onderſtut van die, die naer u ſuchten,
En brachten ſtedes vyer, om u VEEN-achte grond
Te ſteken in den brand: maer dit vyer niet beſtond
Tot u vernietingh, neen, maer 't waren voedſel-vruchten.

Dit porde my ſoo aen, dat ick tot ſeve male
U ſteeds wanſchape vondt, aleer ghy waert volmaeckt,
Waer door u teere Leên nu t'eynde zijn geraeckt;
Soo dat u Moeder baert in Moederlijcke tale.

Wel gaet, en reyſt dan door Neptunes woeſte baren:
Toont dat u VEEN-grond brand op Havens, Kuſt en Ree,
En licht den Schipper met den Stierman over Zee:
Soo ſal het brandend' VEEN ontſteken met haer varen.

Gebeurt het evenwel dat gy moet ſchimp af wachten,
Verdraeght dat met gedult; om dat u inhoud ſpreeckt
Dat aen u vol poſtuer noch meerder tijd ontbreeckt,
En laet den ſchimper dan na u volmaecktheyd trachten.

Soo

Soo niet, hy voeghd hem ſelfs tot Mydas Eſels quaſte;
Soo ja, gy ſult door tijd van kind worde tot man,
U Vader ſal ſijn vlijt aenwende waer hy kan,
Om 't eerſte weſen van u Lichaem te doortaſten:

En horen yder een van alle 's Werelds ende,
Daer u ontſteke VEEN tot hulp van yder brand;
Gy weet, ſijn Pen die traght rondom *Neptunes* ſtrand,
Om meerder openingh den Stierman toe te ſende.

Wel, dit is dan genoegh: reyſt by d'Americana,
Daer noit geen toorts of licht den Stierman dienſtigh waer:
Toont dat u brandend VEEN alles verlicht ſoo klaer,
Van d'even dagh en nacht aen 't wilde Land Caiana:

En gaet ſo langs de Kuſt van 't ſilver munt van achten,
Benoorden na den Beer, en ſtrekt ſo weſtwaert op:
't Gantſch Nova Spangien dat verlight gy bergh en top,
En al d'Eylanden daer gy klip en ſand moet wachten.

Soo voorts na Florida en ſnelle vloed Bahama,
Tot de Verginy-ſtroom, alwaer men ſaeit en plant
Toeback in overvloet: oock het Nieu Nederland
Verlight die, en draeght ſorgh voor uvve goede Fama.

Soo gy nu dienſt kunt doen op alle vremde Stranden,
U Vader ſal u niet laten als gy nu bent,
Neen, maer hy ſal u dan uitſpreyden tot het end
Van 't zuyder Africa, en Braſiliſche Landen.

Gaet dient dan yder een te Water op de Schepen,
By Koopman op 't Kantoor; om met een ſnelle oogh
Te reyſen Zuid of Weſt, waer ooit gedacnten vloogh:
Weeſt dienſtbaer tot gerijf voor al die naer u grepen.

't Is my genoegh dat gy tot dienſt van die meught ſchrijven,
Die met een ſnelle Kiel doorploeght *Neptunes* veld,
Gy weet mijn vlugge veer is altijd ſo geſtelt,
Dat ick dit doende, ben, en hoop altijd te blijven

U E. *Dienſtbereyde*

ARENT ROGGEVEEN.

Be-



De Zeekusten van
WESTINDIEN,
streckende
Van Rio d'Amesones,
tot Rio Wya.
R. Wya
R. Caperwaca
Parwony
B. Commaripa
Slyck
R. Arycary
't Lantschap Aricara
Cabo Orangien
Rio Carypura
Kleyn Rio Carypura
Slyck Gronden
Rio Marypeco
4 Vadem
Rio Arowary
Arowary
Linea Æquinoctialis
Carpory ofte
Laegh Eylandt
vol Boomen
Slyck gronden
Cabo de Noort
Cley grondt
Rio Amazones
Duytsche Mylen 15 voor een graadt
Spaensche Mylen 17½ voor een graadt
Engelss. en Frans. Mylen 20 voor een graadt

Beſchrijvinge van de Kaert N°. 1.

Streckende van

CABO de NOORT,

Tot

RIO WIA,

En

't EYLANT CAJANA.

Van Beweſten Rio Amazones.

IEmant uytter Zee komende / ende verbalt beweſten Rio Amazones, ofte beweſten de Noort-Caep, die loope dan door de Rivier Arowary, die ontrent 10. a 12. mijlen beweſten de Noort-Caep leyt / komende uyt in Rio Amazones. Deſe Rivier Arowary, begint t'eynden het laege Eylant vol geboomte / ende het is al ſlijck en modder-gronden / hebbende in de Vaer-wegh 4/5/a 6 vadem: de streckinge door Arowary is eerſt ontrent zuyt-weſt / daer naer zuyden / ende daer nae ooſt-zuyd-ooſt / dan weder zuyden; ende komt ten laetſten weder noort-ooſt uyt in de Rivier Amazones, ofte voor de Banck die voor de punct lecht van Cabo Arowary, gelegen ontrent 40 minuten benoorden de Linie.

WAERSCHOUWINGE.

SOo yemant quam door de Rivier Arowary te zeylen / die moet alle Tye ſtoppen / ofte ſoude te veel te rugge drijven / om d'extraordinaire ſtroom die daer door paſſeert: ende voornamentlijck ſoo moet ghy het ſetten voor Cabo de Arowary, om met hoogh water over de Banck te loopen in de Rivier Amazones.

Deſe Rivier Arowary, ofte door-paſſagie binnen 's Lands / die ſtrijt de weſt-hoeck van Rio Amazones van de Kuſt af tot een Eylant / zijnde Carpoery, ofte laeg Eylant vol Boomen; andere ſeggen Conijnen Eylandt: veele zijn van gevoelen dat het ſelve door de wanſtroomen / aldaer van het ſlijck ofte troubel-waetr ſoude aengegroeyt zijn / gelijck als op zoodanige manieren op de Zeeuſche / ende andere Stroomen / meer geſchiet.

Van Rio Waripoco.

IN de ſelve Rivier Arowary, voor aen 't eynde de wijde Bocht / komt noch een Rivier genaemt Warypoco, wanneer als men daer is / ſoo is men noch ontrent 2 mijlen beweſten Arowary, alſoo dat Rio Arowary, ſijn begin eerſt neemt aen de weſt-zijde 2 mijlen beooſten Warypoco, ofte ſoo het andere noemen Carrypapoety; d'onſe noemen het Crabbeboere, ende is gelegen ontrent op 2 graden noorder-breette.

Van R. Maypurogh.

IN de ſelfde Inbocht / ontrent 5 mijlen beweſten Warypoco, leyt Maypurogh, andere ſeggen May-pary, van daer ontrent 6 mijlen om de noord / is Rio Caypurogh, ofte ſommige ſeggen Caſpurogh: al in de ſelve Inbocht van Arowary: men heeft over al ſlijck en modder-grondt / ten minſten 3 vadem / ende binnen in Arowary 6/ 8/ a 10 vadem / al brack waeter. Die deſe bocht begeert in te zeylen / die loope ontrent mits waeter in / gelijck de buytenſte geſtipte Linie daer van uytwijſt in de Kaerte / het welcke by onſe natie ſoodanigh beſocht is.

Van Rio Aricara.

VAn de voornoemde Rivier Caypurogh, noort-weſt 6 a 7 mijlen / is kleyn Carypura, de gront al ſlijck en modder / zijnde een Riviercke ofte Kreecke voor Barcken / van daer weſt-noort-weſt ontrent 12 mijlen / is Rio Carypura, van redelijcke wijtte / hebbende voor de Rivier een Banck van harde kley / van den eenen hoeck tot den anderen: op de ooſt-zijde is 't goet ſetten op 4 vadem. Deſe Rivier leyt in 't Lantſchap Arycary. Van daer weſt ten zuyden ontrent 6 mijlen / is de Rivier Arycara, deſe Rivier ſtreckt zuyden in / aen de ooſt-zijde ſtreckt een Banck af / die men moet ſchouwen / ſoo dat men wel 4 a 5 mijlen beweſten de Rivier moet loopen naer Rio Caperwacko, ofte by het Eylandt 't welck voor Rio Caperwacko leght / loopende dan alſoo nae de vaſte Kuſt van Caparwaca, ende zeylt alſoo langs de Kuſt op 3 a 4 vadem; doch wel acht nemende op het voornoemde Rif / het welck de Kaert u volkomentlijck aenwijſt langs de buytenſte geſtipte Linie / dit is een groote Rivier / ende loopt heel veer in 't Landt.

Van Waiapoco.

IN de ſelfde Rivier leyt oock Waiapoco aen de weſt-zijde / de inzeylinge is gelijck Arycara, wel verſtaende het inzeylen van de groote Rivier / komende uytter Zee; doch de Rivier 8 a 10 mijlen opgezeylt / daer leggen 5 a 6 Eylanden / alwaer de Rivier Wiapoco dicht by is.

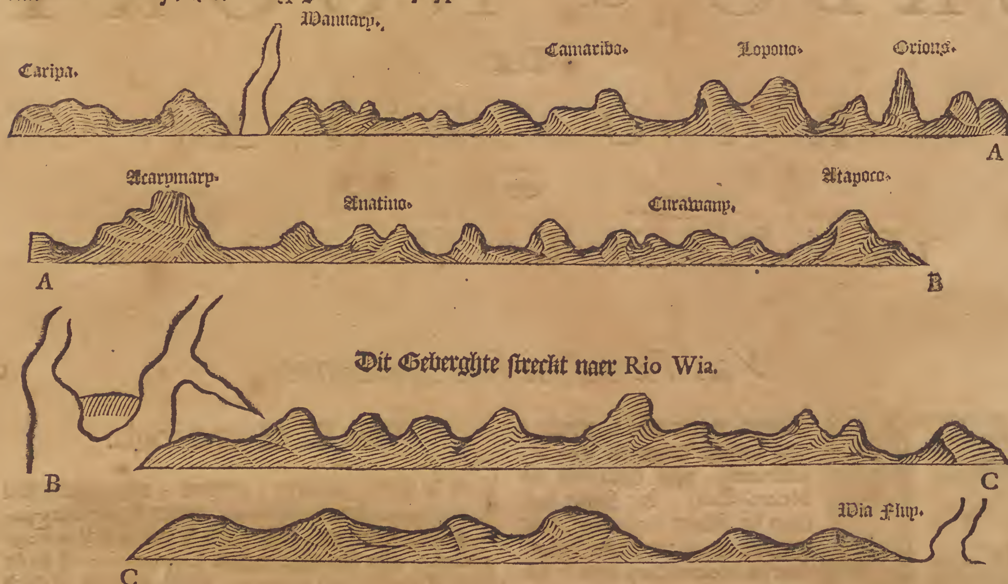
Wiapoco moet men langs het weſt-eynde in komen

op 4 vadem / houdende den Bergh Caripe recht voor Steven / soodanigh dat ghy hem aen Stuyrboort sien komt: ende met kleyne Scheepen meught ghy de Wal nader komen tot op 1½ vadem / al sachte kley grondt.

Johannes de Laet verhaelt Folio 566. van noch andere Rivieren die hooger in de Rivier leggen: die daer van breeder begeert / die leese den selfden Autheur als verhaelt is. In 't begin van dese Rivier / op de hoeck van Rio Wanuary, is een Dorp genaemt Wynypoco.

Van Rio Wanuary.

Het inkomen van dese Rivier is klippigh en vuyl / en oock ondiep: onse Scheepen zijn daer geweest in den jaere 1598 / verhalen dat morassigh Lant is / dan geen volck en woonde / ende dat aldaer veel Crocodillen waren.



Aldus verthoont de Kust tusschen Waiapoco en Rio Wia, als men daer by langhs zeylt een mijle anderhalf buyten de Wal. A A, B B, en C C, behooren aen een.

Van Rio Caparwaca.

Rio Caparwaca is een tamelijcke groote Rivier / hebbende in de mont een Eylant / rontom met een Banck / ende 5 a 6 mijlen innewaert spreyt de selve wel in 2 a 3 spruyten / d'een zuyden / d'ander oost en west. Op het voorschreven Eylant in de Rivier / zijn soo veel Papegayen, ende ander schoon Pluym Gevogelte / ende oock schoone Meerkatten, dat yemant daer komende / het gehoor verliest / van wegen al 't geraes dat de Dieren maecken.

Wanneer dat men voor Caperwaca komt / soo sult ghy ontrent 4 a 5 mijlen een Klip vernemen / ofte een kleyn Eylandt / loopt dan tusschen het Eylant ende de vaste Kust / en anckert daer op 4 vadem / soo sult ghy in de Rivier van Caparwaca sien / gelijck of daer 3 Bergen in lagen; dan het is soo niet / vermits die op de west-zijde leggen: soo ghy daer in begeert / soo mint d'oost-zijde van de Rivier Caparwaca, daer kont ghy inkomen / ende zeylende langs de Banck / die van de oost-zijde af komt / soo kont ghy niet misdoen.

Van Rio Cauvo.

Rio Cauvo moet men van de west inkomen / schouwende het Rif / of de Sant-Banck / die van de oost komt. De Rivier is voor aen 2 vaem diep slijck grondt / ende binnen 4 a 6 vadem: langhs de Kust is doorgaens noch al slijck en modder-gronden tot Rio Wia, en 't Eylant Cajana.

Beſchrijvinge van de Kaert N°. 2.

Streckende van

't EYLANT CAJANA,

TOT

RIO SORANAMA.

Van Rio Cajana.

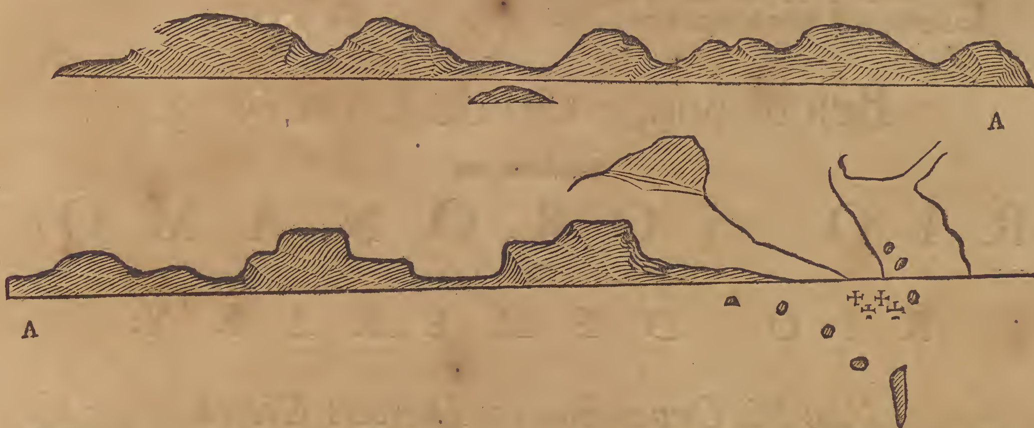
VAn Rio Couvo tot Rio Wia, is de coers meest noorden / de Rivier Wia gaet tusschen het Eylant Cajana ende de vaste Kust in / en loopt veer uyt Landt nae 't seggen van sommige.

Het Eylant Cajana, ofte soo het sommige noemen Gowatery, is bewoont by Shebayos, ende benessens den overvloet van Gevogelt / Vruchten en Vis / alle wilde Verckens / en ander Wilt / die men dan kan bekomen / voornamentlijck aen die zijde daer Caiana in Zee valt / want het Eylant leyt tusschen de Rivieren Wia en Caiana: het selfde is een be-



Paskaert vande
CUST VAN WESTINDIEN
Streckende van Rio Wia
tot Rio Soronama
R. Cauw
Wya
Rio
Caiana
Rio Caiana
t Lantschap Caiana
R. Caurora
R. Caratzawyny
R. Arwacas
R. Amona
R. Cohoy
R. Morazawyny
Surinama
Slyck
Specte Wood Contrey
Armadils Hil
Seryno Iedlant
Fort Paramaribo
Rio Soronama
Duytsche mylen 15 in een graad
Spaensche mylen 17½ in een Graadt
Engelsche en Fransche mylen 20 in een graad

quame Haven op 4 a 5 vadem waters / voor Schepen van verſcheyde grootte; op de geheele Kuſt is niet een ſoodanigen Reede te bekomen. Sommige noemen de Reede van Caiana den Tryangel Reede / om dat die tuſſchen de Eylanden als een tryangel ofte drie-hoeck verthoont; doch die nae Caiana wil / die moet tuſſchen de vier Eylanden om / gelijck d'uytterſte geſtipte Linie in de Kaerte aenwijſt. Ende ontrent 6 a 8 mijlen van de Rivier Caiana ooſt-waert / leght noch een klippe / by de Wilden genaemt Hocaiary, ende by ons genaemt de Conſtabel / daer kan men tuſſchen beyde door.



Aldus verthoont het Lant van 't Eylant Majery, nu geseght Caiana, is binnen de Eylanden tuſſchen de 2 a 3 vadem diep / men zeylt gemeenelijck dicht by de Eylanden langhs.
A A behooren aen malkander.

Vervolgh van't Eylant Cajana.

DIt Eylant leggende voor de Rivier Cajana, als meermael geseght / is een groote beſcherminge voor de Rivier Caiana, gevende van naturen twee ſchoone Bateryen om Canon op te planten tot beſcherminge van de vyant / ende ſoo bequaem als yemant naer konſt ſoude konnen maken.

WAERSCHOUWINGE.

SOo yemant quame tuſſchen de vier Eylanden / ende 't Eylant boven verhaelt / genaemt Conſtapel, quame door te loopen / ſal wel dienen drie ſtreken ſijn coers noordelijcker te ſtellen als ordinaris / om de ſtercke ſtroom / die om de weſt valt / die u evenwel genoegh zal afdrijven / om een rechte coers te konnen beſteven / vertrouwe u hier van zal voldaen hebben / zoo ghy maer uits water in zeylt / tuſſchen 't Eylant Cajana ende de vaſte Kuſt op 4 / 5 / a 6 vadem diepte / kont niet mitsdoen. Een ooſt en weſte Maen maeckt al hier volle Zee.

Van Rio Caurora.

SOo men van de ooſt komt / ofte van Rio Caiana, ende begeerende naer Rio Caurora, zoo moeten buyten de drie Eylanden / die ontrent ooſt-noort-ooſt van de Rivier t'Zeewaert leggen / omloopen / want binnen is 't vuyl en rudſigh: de gront ontrent de Rivier is leemigh / ende het Suycker-riet dat daer valt is heel fenijnigh; want het doet de tonge ſwellen / ende het beneemt de ſpraecke.

Van Rio Uraco.

DE coers van Caurora tot Rio Uraco, is ontrent weſt-noort-weſt 16 a 18 mijlen / paſſerende Rio Carazawyny tot Uraco, aldaer valt goet Letterhout: de inkomſt is aen de weſt op 2 vadem; want aen de ooſt-zijde ſtreckt een zant-punct af.

Van Arwacas.

ONtrent vier mijlen op de voornoemde coers / is de Bocht ofte Dorp Arwacas: Doe onſe natie aldaer waren / doe kregen ſy eenen gouden Arent / ſwaer een Reael van achten / die by de Ingeſetenen niet en waer geeſtimeert.

Van Rio Amona.

RIo Amona is een wijde Rivier / ende heeft een diep Canael / ende een ſnellen afgangh van water; ſoo dat daer geen Schepen in en komen; want de Anckers ſcheuren uyt de grondt.

Andere zeggen Aimona is een kleyn Riviercken / ende is van buyten ondiep:

Maer de Kaerten die my daer van beſtelt zijn / die zijn gelijck ghy zien kont / dat de Rivier hem redelijck wijt open doet met twee Eylanden in de mondt; doch de diepte ende hoedanigheden kan ick niet anders beſchrijven: dan verwachte naeder bericht.

Van Rio Moraſawyny.

VAn Rio Uraco tot Rio Moraſawyny, is de coers ontrent noort-weſt ten weſten 20 mijlen; deſe Rivier wort van ſommige geſeght wel drie mijlen in de mont wijt te zijn: ende een ſtuck inne-waerts / ontrent een mijl / ende is vol van Eylanden / en veele ſpruyten van kleyne Rivieren / ende is wel 50 mijlen langh / ende 4 a 5 vadem diep.

Nader Bericht, van onſe Natie my ter hant gekomen.

DIe zeggen dat Moraſawany zoo wel aen de ooſt- als aen de weſt-zijde kan ingekomen werden: in 't midden leggen twee Eylanden met een Zantbanck t'Zee-waert / die men op het Loot kan mijden op 4 / ende 't minſte op 3 vadem / zoo veel aen de ooſt- ofte aen de weſt-zijde / de gront is vaſte kley.

Van de Rivier Surynama.

VAn Moraſawyny tot Surynama, is een zuyvere Kuſt met een voet-ſtrant / aen de ooſt-zijde is drie vadem waters / ende binnen 4 / 5 a 6 vadem: in 't inkomen zoo is 't als of men tegen de wal aenzeylde /

van wegen een ronde punct / die de Rivier in tween deelt ; doch soo drie men de oost-hoeck wat gepasseert is / soo siet men de Rivier open.

Van Rio Soronama.

VAn Surynama tot Rio Soronama , is doorgaens een suyvere Kust tot by de hoeck van Soronama , aldaer steeckt een zant-punct af / het welck men schouwen moet met wat t'Zee-waert te steken / gelijck de gestipte Linie u aenwijst / ende komen de west-zijde naest in op twee en anderhalf vadem / de selfde is twee mijlen wijt / doch heel vlack.

Beschrijvinge van de Kaert N°. 3.

Streckende van

RIO SORONAMO,

Tot

RIO DEMERARY.

Van Rio Cupanama en *Duyvels Kreeck.*

VAn Soranama tot Cupanama , is de coers ende distantie / gelijck ghy in de Kaerte kont afmeten : men loopt die mits water in op drie en derdehalf vadem / binnen is 't vijf vadem goede gront.

Van Cupanama tot de Duyvels Kreeck , is noch al doorgaens een suyvere Kust met een modderige gront ; de inkomst is mits water : de selve is my ter hant gekomen van eenen Goliath , zijnde Ingenieur en Commandeur van Esequeba , met de volgende Rivier tot Poumeron toe / heel curieus afgeleght.

Van Rio Barbiezos.

IN de mont van Rio Barbiezos is een Eylandt / de inkomste is aen de oost-zijde van de Rivier / tusschen het Eylant ende de vaste Kust / het is in Zee al verde vlack : wanneer ghy de Rivier recht zuyden van u hebt / soo zeylt daer recht op aen / ghy sult in die vaerwegh 19 a 18 / tot 15 en 14 voet water hebben / gelijck in de Kaert alles wel is afgebeelt. De Inwoonders zijn Arrowaccos een goede Natie ; doch de Rivier is niet bequaem als voor Jachten en kleyne Scheepen.

Van Rio Demerary

VAn Barbiezos tot Rio Demerary , is een suyvere Kust / ende de gront al sacht slijck / de inkomst is mits water. Wanneer ghy naer Rio Barbiezos afkomt naer Demerary , soo passeert ghy noch wel vijf Rivieren / gelijck den voornoemden Goliath de selve heeft overgesonden / als Rio Waybary , Rio Makawijn , en Rio Maybaka , met noch een Spruyt en een Kreeck : alhier moet niet bysonders te doen wesen ; om dat hy daer gantsch geen openingh en doet / noch geen diepten en stelt / vertrouwe dat het selve maer voor kleyn Vaertuygh is. Hadde den selven Goliath noch in 't leven gebleven / men zoude daer van beter verlichtinge gekregen hebben , doch den tijt sal sulcks noch openbaer maecken / soo onse Natie maer voortvaeren om dat Lant te queecken / gelijck sulcx al eenige Jaeren geboert heeft.

Wanneer ghy van de oost komt langhs de Kust / ontrent noort-west / soo ontvalt het Lant hem bewesten de Spruyt / tot west-zuyd-west ; doch houdt al u voorgaende coers noort-west / tot dat ghy de Rivier Demerary zuyd-zuyd-west van u hebt / soo sult ghy in u vaerwegh hebben van 20 tot 22 voeten / en soo recht op de Rivier aen / sult bekomen van 22 tot 20 / ende 18 / 16 / [illegible] voeten water : dan zijt ghy noch ontrent twee a anderhalf mijl van de Rivier ; doch soo voortgaende / sult van 13 voet weder dieper water krijgen tot 15 / 16 / 18 a 20 voeten / binnen de Rivier tot 24 voet ; maer innewaert al weder ondieper / gelijck de Kaerte sulcx alles openbaert.

Beschrijvinghe van de Kaert N°. 4.

Streckende van

RIO DEMERARY tot MOCA,

En kleyn ORONOQUE.

Van Rio Esequeba.

VAn Rio Demerary tot Esequeba , is ontrent 4 mijlen / westwaert de Rivier Esequeba , is een geheele wijde en groote Rivier : voor in de mont van de Rivier leggen drie groote Eylanden / die van den voornoemden Commandeur Goliath zijn genaemt als volght : het oostelijckste Lagewaen Eylant / het middelste Magrieten Eylant / het westelijckste het Papegayen Eylandt ; ende achter het Papegayen Eylandt leght noch een Eylandt / by hem genaemt



Paskaert vande
CUST VAN WEST INDIEN
Tusschen Rio Soronama en Rio Demerary
Beschreven door Arent Roggeveen
t Fort Paramaribo
R. Comawena
Brams punt
R. Cupanama
Rio Soronama
dit is al Modder en Slyck
Duyvels Creeck
Rio Barbitzers
Kamie
Rio Waybary
Rio Makawyny
Slyck gronden
R. Maybaca
Sprwyt
Kreeck
Rio Demerary
St. Johannes Eylanden
Duijtsche mijlen 15 in een graed
Spaensche mijlen 17½ in een graad
Engelsche en Fransche mijlen 20 een graad



De Cust van
WESTINDIEN,
Tusschen
Rio Demerary, en Rio d'Oronoque.
Beschreven
Door Arent Roggeveen.
Rio Esequeba
't Fort Kyck overal
Dry gebroeders
Wabisch
7 Eylanden
't Fort Nova Zeelandia
Nieuw Middelburgh
't Huys der Hooghte
Harly pyacke
Wadaris Bocht
Sury by
Rio Demerary
Rio Eseqebe
dit valt droogh
Cabo Hoe
Hoogen Boom
Cabo Prabary
Cenewyny
Waca Bary
Rio Moruga
Sprugt
Rio Waynit
Rio Amacuro
Rio Amacura
Brande hoeck
Slyck gronden
Rio Poumaron
Slyck gronden
Slyck gronden
De Nackte
Sagte Slyck
De Droogte is Hart Zant
Rio de Oronoque
Dese Cyffer letters zyn voeten met Hoogh Water op een Dagelycks Ty
Duytsche mylen 15 in een graad
Spaensche mylen 17½ in een graad
Engelsche en Fransche mylen 20 in een graad

genaemt het Troel Eylandt: hooger de Rivier op zijn noch verscheyden Eylanden / als daer zijn de eerst volgende; werden by hem genaemt de 7 Eylanden. Noch hooger op is de Rivier over al met Eylanden beset / als daer is de Walvisch ende de 3 Gebroeders; aldaer begint hem de Rivier te spreyden / het eene om de oost / het welck de naem van Esequeba behout: een weynigh verder is een Fort gebout op een Eylant / genaemt 't Fort Kijck-over-al, om dat het op den hoeck van twee armen leght / die in de Rivier haer verspreyden. Wy sullen dan van den ingangh der Rivier achten genoegh geseght te hebben.

Vervolgh van de diepte
en drooghte.

DEse Rivier is groot en wijdt; doch d'inkomste is niet seer diep: aen de oost-zijde van de Rivier leggen drie Bancken; d'oostelijckste valt met laegh water droogh / d'andere twee houd d'eene ses voet / ende d'ander vier voet: die de vier voet water houd / leght op de oost-zijde / ofte recht voor het Canael / tusschen Laquanen Eylandt / ende de vaste Kust: het westelijckste leght voor het Canael / die tusschen 't Lagewaen, en Magrieten Eylant loopt. Dese drie Eylanden hebben elck noch een rif ofte drooghte t'Zee-waert steecken; doch is al slijck-grondt. Soo men nu de Rivier van Esequeba begeerde in te zeylen / soo neemt dat by de oost-wal in / door 't Canael van 't Lagewaen Eylandt / ende de vaste Kust. Als ghy van de oost komt / soo loopt boven de westelijckste drooghte / die ghy kont sien branden / tot op 12 a 14 vadem slijck-grondt: ende laet de voornoemde drooghte leggen aen bachboort / en loopen daer by langs tusschen de twee andere drooghten door / doch wel acht nemende op het Rif / dat van 't Lagewaen Eylant valt; loopende dan alsoo op dat diep in tusschen de vaste Kust / ende 't Lagewaen Eylandt. Soo ghy 't Eylandt begint te naderen / soo krijght ghy dieper water / van 20 tot 26 / ende 36 voeten. Doch ontrent ten halven het Eylandt / soo komter een Rifken van de vaste Kust af steken / van de hoeck van een Kreeck die daer in correspondeert; aldaer verneemt men weder ondieper water / tot 18 en 15 voeten; doch dat gepasseert zijnde / soo krijght men weder 20 tot 30 / en 60 voeten waters. Dese 60 en 70 voeten sal men hebben / tusschen d'oostelijckste twee Eylanden die op d'oost-zijde van de Rivier leggen / gelijck de Kaerte u alles bekent maeckt. Om veel verder van de gelegentheyt deser Rivier te schrijven / is niet noodigh / alsoo sulcks genoegh bekent is geworden / t'zedert dat de drie Steden / als Middelburgh, Vlissinghe, en Veere, aldaer een Colonie hebben opgerecht; doch de principaele correspondentie is in de Rivier Poumaron; ofte sommige seggen Pouroona; doch is nu genaemt de Rivier van Nieuw Zeelandt.

Van Rio Poumaron, *ofte*
Rio Nieuw Zeelandt.

OM van Rio Esequeba te zeylen naer Poumaron, ofte Nieuw Zeelant, soo moet men wel 4 a 5 mijlen t'Zee-waert loopen / om de drooghte die bewesten Esequeba afschieten / de welcke begint van de westhoeck van Esequeba, als van Rio Waruba, alwaer d'Adders Bank strekt tot Cabo de Hoe. Op de noordzijde van de Rivier van Cabo de Hoe, aldaer staet eenen hoogen Boom; een weynigh bewesten desen Boom is Cabo Prahary, welcke drooghte die daer afschiet / genaemt wert Brandaris, ofte Nat-gadt: een weynigh west-waert is een Rivierken / dat genaemt is Mary la Boura: van daer een weynigh westwaert schiet een Rif genaemt Brandt-hoeck: waerom dit soodanigh van den voornoemden Goliath genaemt is / dat weet ick niet; dan vertrouwe dat de Zee aldaer hem moet verheffen tot een brandinge. Soo drae men dese Branthoeck gepasseert is / soo komt men by Cabo Droge, ofte Nieuwen-hoeck, anders genaemt Cabo Nassauw, dan is men noch ontrent 2 mijlen van de inkomste van de Rivier Nieu Zeelant.

De diepte is over al langs de geheele Kust geteeckent met voeten; alles te verstaen met hoogh water / ende dagelijcks Tye: men passeert gemeenelijck in de vaer-wegh tusschen Esequeba, ende Nieuw Zeelant, het selve op 20 voeten water / ende loopen soo verde west / tot dat de Rivier Nieuw Zeelant ontrent zuyden en zuyden ten westen van u is.

Om de Rivier Nieuw Zeelant
in te zeylen.

ALs men t'Zee-waert is / soo kan men geen Rivier sien / van wegen dat de Rivier by 't Landt al noord-oost in loopt wel 5 a 6 mijlen; maer als 't Landt van den Nieuwen-hoeck, of Cabo Droge, ontrent zuyd-zuyd-oost van u is / dan is de Rivier ontrent zuyden ten westen van u: loopt dan daer recht op aen / ghy sult in u vaer-wegh hebben van 20 tot 16 / tot 12 ende 9 voeten water / jae tot seven en een half voet op het drooghste / alsoo dat hier geen apparentie en is om binnen te komen als met heele kleyne Jachten. Wanneer ghy nu op seven en een half / en acht voeten waters zijt / soo zijt ghy in de Kille / tusschen het vaste Landt / ende de hoeck die van den Nieuwen-hoeck af-schiet. Ende soo drae ghy dien hoeck gepasseert zijt / soo loopt dan mette Rivier om de zuyd-oost tot het Musquiten Back; van daer loopt de Rivier weder zuyd-west: men heeft als men binnen in de Rivier eerst komt / 12 / a 14 / 16 / en 20 / tot 40 voeten water; soo dat de Rivier van binnen diep / ende van buyten droogh is. Daer zijn noch verscheyden Spruyten / die soo van west als van oost in de Rivier correspondeeren / die men moet passeeren al-eer men komt by 't Huys der Hooght, ende Nieuw Middelburgh, ende 't Fort Nova Zeelandia.

De Stadt Nieuw Middelburgh, ende 't Fort Nova Zeelandia, is gebout by den meer-gemelden Goliath, als Ingenieur ende Commandeur aldaer op die plaetse / welckers beschrijvinge alhier eyndight.

Van Nieuw Zeelandt
West-waert.

BEwesten dit Nieuw Zeelant, ofte Poumaron, zijn noch eenige Rivieren al-eer men komt aen Moco-Moco, ofte kleyn Oronoque; als daer is Moruga: twee mijlen west-waert leght noch een Spruyt; ontrent drie mijlen west-waert noch een Rivier / genaemt Rio Waymy; van daer noch ontrent 4 mijlen west-waert is Rio Amacura: noch 3 mijlen westwaert is Rio Moco-Moco. Van alle de Rivieren die tusschen Poumeron ende Moco-Moco leggen / en heb ick tot noch toe niet bysonders gekregen / alsoo dat ick vertrouwe dat daer weynigh is te doen / ende mogelijck maer kleyne Rivieren zijn / onbequaem voor eenige Scheepen.

Beſchrijvinge van de Kaert N°. 5.

Zijnde de Rivier en Eylanden

Van

O R O N O Q U E,

Streckende van

MOCO MOCO innewaerts tot S^t. THOME.

Van de Rivier Oronoque.

Wanneer men ſoo verde om de weſt komt van 't vaſte Landt / ofte tot aen de gebroocke Eylanden van Oronoque, ſoo is 't dat het eynde van 't vaſte Landt is genaemt Moco Moco. De Rivier Oronoque ſchijnt met goede correcti beſchreven te zijn / alſo het ſelve partinentelijck ofgedìept is van het begin/ zijnde Rio Amagara, of ſoo andere ſeggen Amadura, tot Sebarima, van daer geen diepte tot Rio Corobana; aldaer komt een Rack / gemerckt A B, ſtreckende naer den noorden ten ooſten / alles afgediept; ende ſeght dat men dat Rack moet opwerpen / vertrouw dat dat is om de harde ſtroom die ſonder twijfel daer door ſchiet. In deſe Rivier zijn twee Canalen die op Trinidad correſponderen / waer door de Spanjaerden van Trinidade op de Rivier Oronoque komen.

Wat aengaet de verdere inkomſte van Rio de Oronoque, kont ghy naſpeuren in de Kaerte / tot aen de Stadt Sint Thome: de reſterende dieper opgaende / is my niet ter hant gekomen; doch ick vertrouwe dat de Scheepen niet verder en komen / ſoo dat de reſt met Sloepen en Barcken van / en na boven wort bevaren / en alſoo de goederen beſtellen tot S^t. Thome, alwaer de groote Scheepen haer ladinge krijgen.

Soo yemant niet vernoeght en was over de Beſchrijvinge van de Rivier Oronoque, die leeſe de Journaelen van den Admirael Adriaen Janſz. Pater. Ende noch veel meer andere Beſchrijvingen ſult ghy vinden by Johan de Laet, Folio 592, ende 593, 't welck alhier te langh om verhalen ſoude zijn.

Beſchrijvinge van de Kaert N°. 6.

Streckende van 't EYLANDT

T R Y N E D A D A

En

T A B A G O M A G A R E T A,

T O T

I L H A T O R T U G A S,

En C O M O N O G O B A Y.

Van 't Eylant Trynedada en Tabago.

Het Eylandt la Trynedada, is een van de grootſte daer ontrent / is geſtreckt langs d'Eylanden van Oronoque, ontrent 18 mijlen weſt ten zuyden / ende ooſt ten noorden / tuſſchen de hoecken van Punta de Gallo, en Punta de los Blanquyzales, makende aldaer tuſſchen de Kuſt van Guiana, ende Nova Andaluzia, een Golfo / die genaemt wort Golfo de Paria, ſtreckende van 't Canael tuſſchen Trynidada, ende d'Eylanden van Oronoque, benoorden Punta de Gallo, tot in de Bocht / ofte Golf van Trynidad, zijnde de Golfo de Paria.

In de ſelve Bocht / tuſſchen de Kuſt van Nova Andaluzia, zijn noch verſcheyden Rivieren / als Rio Aratory, ende Monopadò, ende Rio Jaropus, alhier van wort geen gewach gemaeckt.

Soo men nu de Golfo van Paria, in de Bocht van Trynedad in zeylt / ſoo heeft men aen de noord-zijde van de Bocht een Riviercke / genaemt Carone, aldaer hebben de Spanjaerden een Steedeken gebout / genaemt S^t. Joſeph: de noord-zijde van 't Eylant is heel hoogh Landt. Daer zijn noch eenige particuliere Beſchrijvingen van Johan de Laet, maer ſy en zijn gantſch den Stierman niet dienſtigh; ſoo dat wy u

wijſen



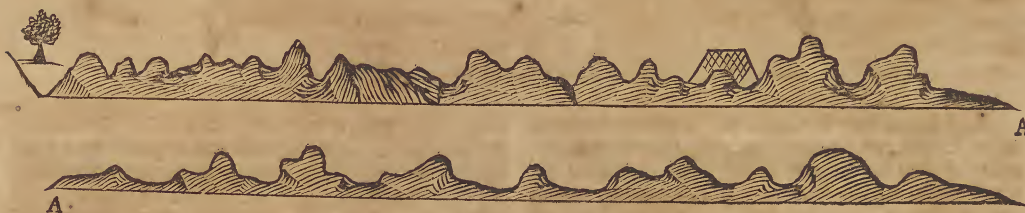
Paskaerte vande
RIVIER ORONOQUE
Van Moco moco tot St Thome, en een gedeelte van Golfo de Paria.
Beschreven door A. Roggeveen.
Duytsche Mylen 15 in een Graad
Spaensche Mylen 17½ in een Graad
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graad
Moco moco
Dese Vladdte is Sacht Slyck
Rio Oronoque
Dese droogte is hart sant
R. Amacharo
Rio Barymas
R. Marytere
R. Sebaryma
Canaal de Trinidade
R. Corobana
R. Maryomapaneko
R. Sebeyne
R. Corquina
R. Carabana
De Eylanden Van Oronoque
R. Aratorij
De Vlacke Landouwe na Caracus
S. Thome
Golfo de Paria
Steen riff
Pta Gallo of Hanenhoeck
Pta de los Blanqui sales
T' EYLAND TRINIDAD
5


Paskaerte van
'T EYLANDT TRINIDAD
En de Eylanden daer ontrent gelegen, mitsgaders de Vaste Cust van Cabo Salines tot Commonagod Bay.
Beschreven door Arent Roggeveen.
Rio Oronoque
Canael de Trinidad
Eylanden van Oronoque
R. Aratori
Golfo
De
Paria.
Punta de Gallo
Steen riff
Hanen hoeck
Pta de los Blanquisales
I. DE LA
TRI
NIDAD.
Punta de la Galera
Porto Spange
R. Carone
S. Ioseph
Monapade
Iaropus
A Sieras de Paria
C. Salines
Groote Boca
Kleyne Boca
Boca del drago
Cabo tres Puntas
I. de St. Iuan
R. Carbis
Ilha de Carbes
Cleyne Soutpan
Sout pan
Pta Raya
Steen riff
Golfo de Curiaco
R. dos Canaeres
Porto Dostas
Bordonas
Hoogenberg
Guanta
Boratze
Crikus
Damaon
Borotiras
Commonagod Bay
Coetza
Cubagua
Pueblo de la mar
St. Pedras
B. Magna
Pta Mosquitos
MARGARIETA.
Mor negro
Mor pater
Macanas
Pacrel banck
Tortugas
Groene banck
Testigos
Cola
Frayles
Pta de la Galera
Nieuw Vlissingen
Tabago
Seven dagen
Blinde klip
I. Blanco
Zuyd bay
Granada
Westbay
Granadillos
Bequia
Duytsche Mylen 15 een Graad
Spaensche Mylen 17½ in een Graad
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graad
6

wijsen tot de Kaerte die 't alles verthoont. Ende 't geene den curieusden beter bevindt / sal my ('t selve bekent makende) vrientschap doen.

Van Baco del Drago.

BAco del Drago, wort genaemt de passagie tusschen Cabo Salynes, ende de west-punct van de zijde van Trynidad. Aldaer leggen 4 a 5 Eylanden: daer van zijn twee passagien / daer men met Scheepen door kan; namentlijck de kleyne ende groote Bocas. Daer zijnder noch twee passagien die niet bevaeren en worden. De kleyne Boca is ontrent een Gotelingh schoot wijdt; ende in de selve is geen grondt te bewerpen.



Van 't Eylant Tabago.

HEt Eylandt Tabago, het welck oock genaemt wert Nieu Vlissinge, is gelegen op de hooghte van 11 graden 20 minuten: namentlijck de zuyd-hoeck; ende is aen de oost-hoeck tamelijck hoogh / daer leggen twee Eylandekens aen / en meenighte van Klippen; aldaer gaet een harde stroom: om de west heeft veel schoone Bayen; maer alsoo de streckinge van het Eylandt meest zuyd-west ende noordoost is / soo zijnder niet meer als drie Baeyen die bequaem zijn om te anckeren. Dit Eylant is rijck van Verckens / als oock van Papegayen en Torteldúyven. d'Heeren Lampsius van Vlissingen en Middelburgh, zijn daer de Eygenaers van.



Reede op 't Eylandt Tabago.

Van 't Eylant Granade & Grandellos.

DE zuyd-zijde van Ilha Granada, is gelegen ontrent op 12 graden noorder-breette / ende is gestreckt aen de zuyd-zy meest oost en west / ontrent 5 mijlen: aen de oost-zijde is het heel laegh. Ende aen de west-zijde is eenen laegen hoeck / die gelijck de Linie van het water leyt met drie Gloppen daer in / soo dat het van verde drie Eylanden schijnen. Het hooghste van dit Eylandt is in 't midden met een Brencke.



Aldus is de Bay van Grauaden.

Oost-waert van de Granades, ontrent een kleyne mijle / leght een Plaetje / gelijck de Kaerte uytbeelt; maer of men het behoeft te schuwen / en weet ick niet. Daer leggen oock noch twee kleyne Eylanden aen de zuyd-zy / met een Klip tusschen beyden / alwaer in de Somer tijt een Sout-pan is: ende aen de noord-oost hoeck leggen noch twee Eylandekens. Op dit Eylandt komen van Juny tot October / veel Schilt-padden en Zee-koeyen / soo dat men daer goede verbarschinge kan krijgen.

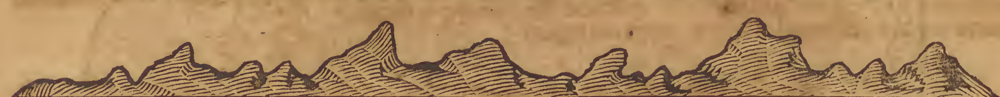
Soo men van de oost-hoeck noorden aenzeylt / soo sal men recht op de Granadillos komen. Dit is een wonderlijck Eylandt / seer krom en bochtigh / ende heeft rontom hem noch veel Eylanden; daerom een yder zy gewaerschouwt by nachte in dat Vaerwater wel op sijn hoede te wesen.

Van 't Eylant Magarieta.

SOmmige seggen van 't Eylant Magarieta, dat het groen en vruchtbaer is. Tusschen dit Eylant en Punta Raya, ofte sommige seggen Punta del Rey, daer leggen noch twee Eylanden / het eene genaemt Coetza, ende is een laegh dor Eylant: ende nae dat de Parel-visscherye is verloopen / soo leght het in de wegh om nae Punta del Rey te loopen / voor die van de oost komt. Ende het ander Eylant Cubagua, daer plegen oock veel Paerlen van daer te komen; maer zijn al verdistrueert: of het selve is geschiet door gierighеyt / ofte door vergif / dat d'Oesters vernielt heeft / dat kan ick niet weten: daer zijn altoos nu geen Parel-Oesters te vinden.

Aen de oost-hoeck van 't Eylandt Margarieta, in de Bay / ofte Punta Moapatre, leght een Kasteelke: het selfde wiert in 't jaer 1626 / van den Manhaftigen Boudewijn Hendrickſz., Generael van de West-Indische Vloot / verovert ende verdistrueert; doch de principaelste plaetsen der Spanjaerden leght in 't Landt; alwaer een Plaetse gebout is / genaemt Makanauw: alhier plegen veel Barcken te wesen om de Parels te visschen / die alle van de gront wierden opgedoken / op 6 a 8 vadem diepte / op de Parel-banck / die gelegen is aen de west-zijde van 't Eylandt.

Aldus verthoont het Eylandt Margarietta, als 't west ten noorden van u is.



Van d'Eylanden Testigos.

AEn de oost-zijde van Margarieta, leggen verscheyde Eylanden / die alle onder malkander genaemt worden Frayles, ende zyn wel acht in 't getal / waer van het middelste het grootste is. Ontrent drie mijlen vet om de oost / maer wel soo noordelijck / leggen noch drie Eylandekens / die genaemt werden Cola. Ende van de Eylanden Frayles, ontrent ses a acht mijlen oost-waert / wel soo zuydelijck / leggen noch seven Eylanden / ende werden genaemt Testigos.

De Testigos plegen voor desen naerder aen de Magrieten geleght te werden; maer daer is bevonden dat sy meer om de oost leggen; daerom hebbe die geseyt / gelijck die bezeylt worden. Ontrent drie mijlen zuyd-oost van de Testigos, leght een Sant-banck / daer wel anderhalf mijl opgezeylt is met 6/8/10/12 vadem waters / ende daer naer weer geen grondt op de Banck was / het water heel groen / al of de grond met Wier waer bewasschen geweest; ende hebbe die daerom de groene Banck genaemt: als men voor by de Klippen passeert / soo zijn sy aldus gedaen.

Verthooninge van d'Eylanden Testigos, als het grootste noord-west van u is ontrent twee mijlen.



Van

Van Ilha Blancko.

Ilha Blancko is gelegen ontrent op de breedte van 12 graden / leght meest oost en west met Ilha Granada: ende ontrent 40 mijlen distantie / aen de oost-zuyd-oost hoeck / leggen ontrent 7 Eylanden / ofte groote Klippen boven water / die genaemt worden de 7 dagen: ende aen de zuyd-west hoeck leght een blinde Klip. Soo yemant van het west-eynde van Magarietta t'zeyl gaet met een noorde gangh / die sal op Ilha Blanco ter houwen komen: ende soo men aen het west-eynde begeert Reede te soecken / komende van het zuyden / die moet den hoeck van 't Landt heel nae nemen / want het isser heel steyl / ende komen ten ancker op 9 a 10 vadem; ende als u touw behoorlijck gevirt is / soo sal u Schip op 60 a 70 vadem leggen: de Sant-strant is aldaer een Cabel-lenghte breet: het Eylandt heeft weynigh Geberghte / is meest vol Gras; jae soo langh dat men daer tot de knyen toe door-gaet: aldaer is oock Pock-hout te krijgen; daer wasschen oock veel wilde Say-Boomkens in de Bosschagie; daer zijn ontallijcke veel Bocken; daer is geen of weynigh vars water / dan als 't regent: de grond is dor en droogh gelijck Turf-mul / soo dat het seer dorstigh is / ende onbequaem werd gacht om te cultiveren; daer is veel Gevogelte: als yemant daer komt / dat is om Bocken te vangen: daer is oock eenigh hout te krijgen.

Van 't Eylant Tortugas.

Het Eylant Tortugas, is gelegen aen het west-eynde van Margarieta, ende is geleeghen op 11 graden ruym / noorder-breedte. Als men onder dit Eylandt leght / kan men het vaste Lant sien / als oock Ilha Margarieta, met klaer weder: het oost-eynde is byn klippigh / bar en kael; de steen scharp en gebroocken / quaet om te bewandelen: aen de noord-oost hoeck is een smallen hals / ende seer bequaem om met Scheepen te leggen / ende oock schoon te maecken; nae de Strandt is het boomigh / ende by de Zee plassigh / alwaer haer veel ondeugende Krabben onthouden: het west-eyndt / tot by nae het midden van 't Eylandt / staet vol Boomen / alwaer veel Pock-hout onder is; ende aen 't uytterste west-eynde is 't kreupel-bosch: aen de zuyd-oost hoeck is een brave Sout-panne, ende in de Maent van October en November / soude men daer wel 4 Schepen mede af laden; doch de Reede en deught niet. Op dit Eylandt aen de west-zijde / zijn veel Bocken / doch quaet om krijgen: de geheele zuyd-zijde is vuyl / en onbequaem om te anckeren.

Van Boca del Drago *tot* Punta Raya.

De zeylagie van Boca del Drago naer de Sout-panne / geschiet langs de Kust tusschen de Testigos en 't Eylant Magrietta. Het Lant over de Testigos, is seer wilt / ende met hoecken en bochten / ende daerom genaemt Cabo tres Puntas. Bewesten die Kaep / soo ontvalt hem het Landt weder om de zuyd / alwaer een Eylandt leght / genaemt Ilha de S^t. Juan: het Landt is aldaer seer Bergh-achtigh tot aen Ilha de Caribes toe; aldaer is 't laegh Land / tot de Sout-pan / ofte Punta del Raya. De Reede is beoosten Punta del Raya, achter een hoeck / daer kan men het setten op 4 a 5 vadem. Maer als ghy ontrent dese Kust komt / soo en komt die niet naeder als 12 vadem: daer de Scheepen leggen / is de Kust heel laegh / ende schorre; op den Oever / ende op die heele punct is geen varsch water te krijgen; ende het naeste water datter te bekomen is / moet gehaelt werden wel drie mijlen van daer bewesten Gumana. Het Land beoosten de punct daer de Schepen leggen / is laegh en vlack / soo verde als men kan sien; soo dat de Sout-panne met de Sout-punct / een groot dor en vlack Pleyn is / staende vol ruyghte / dorre Boomen / en Hey-gewas.



De west-kant van de Sout-panne is steyl hoogh Landt: ende de zuyd- en noord-zy van de Sout-panne streckt geheel tusschen het Geberghte in / soo verre dat men het met geen oogen kan ten eynde sien; ende aldaer is soo veel Sout / dat men het met geen duysent Schepen kan wegh voeren. Al het Landt van de Sout-panne tot de Reede toe / daer de Schepen leggen / is een harde Rotsteene grondt: maer een kleyne mijle beoosten de Reede / is een Sant-strandt gelijck de Zee / aldaer valt eenigh fijn Sout / van een plas die daer is / door de laeghte van het Landt / ende werd de kleyne Sout-panne genaemt: de grondt aldaer is Kley met Sant gemenght: de Kust is langs heene vlacke strand / ende de Zee heeft aldaer weynigh verheffingh.

WAERSCHOUWINGE.

Van Punta del Raya streckt een groot steenen Rif af / wel een mijle t'Zee-waert / gelijck de Kaerte u sulcx aenwijst.

Van de Golf Curiaco.

Van Punta del Raya tot Gumana, is de coers zuyden over de Golfo Curiaco: in die selfde Golf

C leyt

leyt boven in een Rivierke / genaemt Rio dos Canaos; men kan daer niet in komen als met kleyne Schepen: de Golf streckt wel van Gumana innewaert ontrent 12 a 13 mijlen / soo onse Kaerte wijst; andere seggen 8 a 9 mijlen: maer van de hoedanigheyt van de Golf / is tot noch toe weynigh / ofte niet beschreven; daer moet niet / ofte weynigh te doen zijn.

Van Gumana west-waert.

VAn Gumana west-waert / is Rio de Bordonas, het welcke een besloote Haven ofte In-wijck is: daer aen volght dan een gehackelden hoeck / genaemt Punto Escondido: daer aen volght dan een groote Bay ofte In-wijck / genaemt Mosina; ende bewesten den hoeck van Mosina, is de Bay van Santa Fee, aldaer leght een Klip / ofte dor Eylandje / 't welck genaemt wort Borats; ende de volgende twee werden genaemt Cracus: men zeylt tusschen de Eylanden ende het vaste Landt door; aldaer leght aen 't vaste Landt een hoogen steylen Bergh / die schijnt van verre een Eylandt te wesen; maer hy leght op laege strand / ende paelt aen de vaste Kust: aldaer is oock een schoon fonteyn / ende wordt genaemt El Moro de Corrobicho.

Van Maracapana en Punta Galet.

ALs men tusschen d'Eylanden ende de vaste Kust / langs den steylen Bergh zeylt / soo is de Kust aldaer noch seer inbochtigh / voornamentlijck aen een Bayke / genaemt Guante. Tusschen Guante en Punta Galet, is noch een groote Bay verspreyt met twee Bochten / en wert genaemt Baya de Maracapana; is seer goede Reede / de schoonste daer ontrent / en goede ancker-grondt: en neffens Punta Galet, leght noch een Eylandeke / genaemt Damaon: ende westwaert van Punta Galet, leggen langs de Kust noch noch veel Klippen / soo onder als boven water / tot op het west-eynde / ende die werden genaemt Boratiras. t'Eynde die Klippen ontvalt hem die Kust weder om de zuyd / tot in de Bocht van Commonogod Bay.

Beschrijvinge van de Kaert N°. 7.

Streckende van

COMMONOGOD BAY,

Tot

GOLFO de VENECUELA,

Met d'Eylanden langs de Kust.

Van Commonogod Bay.

DEse Bocht / ofte Commonogod Bay, heeft een black Strandt / ende goede ancker-grond / met een Rivierke van varsch water / genaemt Varsche Rivier: by-naer aen 't west-eynde / aldaer ontrent is goet Brasilien / Letter / en Geel Hout te bekomen. Daer ontrent een mijle 2 a 3 west-waert/leggen de Eylanden Pieritas, soo dat de Eylanden heel op de west-hoeck van de Baya Commonagod leggen: sy leggen ontrent een groote mijle van de vaste Kust / ende oock ontrent soo verre van malkanderen. Van de Kust schiet aldaer een Rif af / maer aen de Eylanden is 't diep genoegh. Dese Eylanden zijn laegh ende onbewoont: ende nevens het westelijckste is een Rivierke aen de vaste Kust / doch brack / en word genaemt Unaro, ende loopt wel drie mijlen in 't Land; doch de Spanjaerden noemen het Rio de Ermacito; de Inwoonders zijn Carybesen.

Aldaer bewesten dese Rivier leyt Orchier, ende heeft oock een ruyme Bay ofte Inwijck; maer daer is geen goede ancker-grond: aldaer begint de Kust van Elmorro de Correbecho, ende streckt tot Cabo de la Caldera, alwaer aen de oost-zijde eenen grooten Inbocht is; maer de hoedanigheden kan ick u niet mede deelen. Dese Caep is laegh Land / als oock Cabo Juan Blancka: van dese Caep leght een Klip t'Zee-waert boven water / die de witte Klip genaemt wort / om dat hy wit van Vogel-mis is.

Van Cabo de la Caldera.

HIer vooren hebben wy verhaelt van Cabo de la Caldera, dat het heel laegh Land is: Soo is't dat aen de west-zy om de Caep / zijn twee Bayen / alwaer goede ancker-grond is op 12 vadem/ende werden genaemt Tiopsea; aldaer is oock meenighte van Pockhout te bekomen.

Van 't Fort Carakus.

VAn Cabo de la Caldera tot het Fort Carakus, is seer na 12 mijlen. Dit Fort leght aen de Zeekant / op de wegh naer St. Jago, het welck genaemt is Caracus. Het Land is aldaer uytermaten hoogh: sommige seggen wel soo hoogh als de Pieck van Teneriffa. Men heeft oock aldaer een extraordinaire holle Zee / soo dat die geene die dese Kust willen aendoen / is 't best geraden een weynigh te loopen bewesten Cabo Blancko, achter dien hoeck in een Bay: aldaer is goede ancker-grondt op 19 a 20 vadem / ontrent een Gotelingh schoot van de Wal / men leght daer wel bevrijt.

Nader Bericht van dese Kust.

OM Cabo de la Caldera te kennen / soo loopt soo langh tot dat ghy de Caep in 't gesicht krijght / ofte



Iscaert vande
CUST VA WESTINDIEN
Tußchen Baija Cumonagod en Golfo de Venecuela
hreven door Arent Roggeveen
Lago de Maracaybo
Golfo de Venecuela o de Coro
La Golfo de Coro
La Ciudad de Coro
Orchilla
Roca
I. de Aves
Curacao
Kleyn Curacao
B. S. Anna
Aruba
Monjes
Coquiboca
C. de Coquiboca
B. Honda
C. S. Romano
Witte klip
Porta Cracolus
Cabo de la Caldera
Porta Nova
El Morro de Corrobicho
Cummonagod
I. Pieritas
Boradkits
Caracas
La Guayra
Puerto Cabelo
La Burburata
Las Salinas
Punta Estava
Ilhas Borborata
Ilhas de Torque
Punto Seco
El rio de Chirabio
Rio Seco
Las Salinas
Guaranais
Duytsche Mylen 15 in een Graad
Spaensche Mylen 17½ in een Graad
Engelsche en Fransche Mylen 20 in een Graad
7


't Fort Amsterdam
en t'inkoomen van
'Baia St Anna
int groot
gelegen opt Eÿlant
Curacao
Lack
St Cruÿs
St Pedro
Sout Pan
St Iuan
Lack
de Monte St Maria
C V R A C A O
Hato
St Maria
St Ioris
Vars Water
St Mighiel
B. St Anna
t' Fort Amsterdam
Sout pan
Oost punt
St Barber
Klijn Curacou
't Eÿlandt
CVRACAO
ende de Afbeeldinghe van t
Fort Amsterdam
groot besteck
Duÿtsche Meÿlen 15 in een Graadt
Spaensche Meÿlen 17½ in een Graadt
Eng. en Fr. Meÿlen 20 in een Graadt

ofte het Landt aldaer ontrent: ende als ghy diep in't Land hoogh gehackelt Gebergte siet / soo loopt soo langh dat het Geberghte zuyd-west van u is: loopt dan nae de Kust / soo sult ghy op de Caep vervallen. Dit voornoemde Geberghte streckt langhs het Land oost en west / ende het is het hooge Land van de Caracus. Van de Caep t'Zee-waert zuyden en noorden / leght een Klippe / daer wy hier van gesprooken hebben. Soo yemant hier zijnde / ende wilde naer Cumana, die sal hem niet van de vaste Kust begeven / maer altijd op een halve mijle naer de wal / ende laveeren al met korte gangen; want soo ghy u van de vaste Kust begeeft / soo sult ghy over stuer drijven: onder het Land / dicht aen de Wal / mach men het setten waer men wil.

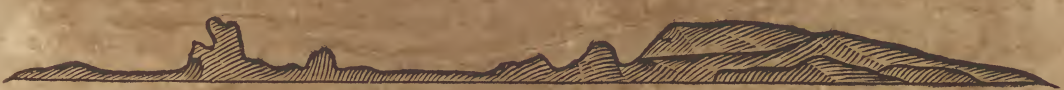
Van de Caracus West-waert.

BEwesten de Reede van Caracus, achter Cabo de Blanco, in de Bocht genaemt Areciffes, komt ontrent drie mijlen west-waert een Rivierke / genaemt Maya, waer van geen of weynigh gewach gemaeckt wordt. Van daer west-waert is noch een Rivierke / genaemt Comara; aldaer is de strand vol geboomte: ende de Rivier Turiano is een varsche Rivier: ende ontrent 3 mijlen west-waert leggen d'Eylanden Borborata; aldaer is een goede Haven / met een Sout-panne / daer de Kust over al mede wort versien. Daer aen volght de Golfo Tristo, meest zuyden en noorden met het Eylandt Bon Aeyra.

Van de Golfo Tristo, en Punta & Sava, en Punta Seco.

GOlfo Tristo leght heel in de Bocht / tusschen de Eylanden Borborata, en Punta & Saverio: aldaer is goede Reede: van dese Golf bocht de Zee noch west-waert met een circulaere boogh tot Punto Seco, alwaer in de Bocht leggen d'Eylanden van Torquaqua. Van Punto Seco, streckt de Kust meest noord-noord-west / tot de oost-hoeck van Tarratura. Op die Kust streckt een Rif af tot bewesten Taratura. Tusschen dit Rif en Cabo St. Roman, leggen noch twee Plaetsen / de eene genaemt Flayres, ende d'ander Coro: van daer tot de voornoemde Caep streckt de Kust meest noorden.

In dese Land-streecke / tusschen Cabo St. Roman, en Cabo de la Caldera, zijn verscheyden Provintien / daer veel van geschreven wert / die ons hier niet en konnen dienen tot de Haven-vindingh / ende daerom by ons voor by gegaen; doch soo yemant daer nader van begeert / ondersoecke Johan de Laet Fol. 608 / en 616 / ende in Dirck de Ruyter Pag. 89 / aldaer wordt wijdloopigh van gesprooken / van alle de hoedanigheden / van de Provintien / en Landen / en Rivers / ende voorts al wat daer te bekomen is.



Aldus verthoont het Landt beoosten Cabo de St. Roman, langs Coro & Flaeyres.

Van 't Eylandt TORTUGES, ORCHILLA & ROCA; Mitsgaders d'Eylanden DE AVES & BON AIRA, CARASAU & ORUBA.

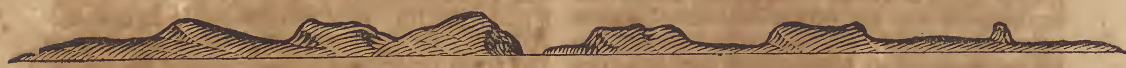
VAn het Eylandt Tortuges, hebben wy in de voorgaende Kaerte geschreven: het naeste Eylant dat daer aen volght om de west / dat is Orchilla: het leght seer noord-west van 't Eylant Tortugas, ontrent 15 a 16 mijlen: sommige seggen dat dit Eylandt is gelegen op de noorder-breedte van 11 graden 30 minuten; maer alhier leght de noord-zy weynigh minder als 12 graden / gelijck veele daer van getuygen / dat het op die breedte wordt gevonden: het is laegh Landt / op de oost-zijde is 't Geberghte / alwaer haer de Bocken onthouden: de geheele zuyd en zuyd-west zijde is schoon / maer is steyl; soo dat men soo nae mach loopen als men wil. Aen de zuyd-west zijde is weynigh Geboomte / ende by nae geen groente als Pietercelie de Mar: van aen de noord en oost-zijde staet eenigh Geboomte / maer de grondt is over al siltigh; soo dat het onmogelijck is datter yets kan groeyen: daer en is geen varsch water; de Boomen die daer wassen zijn heel dor en droogh: daer is weynigh Gevogelte / en veel Hagedissen; op de noord-zijde leggen eenige gebroocken Eylanden / ende verdroncke Gronden.

Van Ilha Roca.

HEt Eylandt Roca, leght west ende west ten zuyden van Orchilla: ontrent 6 a 7 mijlen aen de west-zijde van 't grootste Eylandt / leggen drie Eylandekens / ende verscheyden droogthen by malkanderen / met Boomen beset. Aen de noord-zijde leght een Eylandeken / dat een hoogen witten Bergh heeft / die van verre een Duyn schijnt te wesen: men kan de vaste Kust van dese Eylanden sien leggen / ende streckt met malkanderen oost en west wel vijf mijlen / ende is wel drie mijlen breedt; sy zijn aen de zuyd-zijde soo steyl / dat men dicht aen Land geen grond vindt; maer aen de west-zijde is 't vlack: men vint daer eenigh Sout in de drooge maenden: daer is geen Gedierte als een weynigh Vogelen / die sy noemen Flamancos, hebben lange beenen / by nae als de Oyevaers, met roode Veeren uyt den Orangien / en groote kromme becken; het Landt is laegh en steenigh.

Van d'Eylanden Aves.

DE Eylanden Aves, leggen van Roca weſt ten noorden thien mijlen/ op de breedte van twaelf graden ſtijf: het zijn wel 8 a 9 kleyne Eylanden/ eenige zijn ſteenigh/ en dicht met Boomen beſet; men kan daer dicht by langs loopen/ het iſſer heel ſchoon ſonder Rudſen; dan aen de noord-ooſt zijde leggen veel Bancken/ 2 en 3 mijlen t'Zee-waert/ ſommige wat boven water.



Aldus verthoonen d'Eylanden de Aves, als die noord-ooſt van u zijn ontrent 2 mijlen.



Aldus verthoont hem Ilha de Aves, zuyd-weſt van u zijnde ontrent drie mylen.

Van 't Eylant Bon Aire.

BOn Aire, leght van Ilha de Aves, weſt-noord-weſt ontrent 8 a 10 mijl/ op de hooghte van ontrent ſtijf 12 graden het zuyd-eynde/ ende 12 graden 30 minuten het noord-eynde: het is een tamelijck groot Eylandt; aen de zuyd-zijde beſet met heel laegh voor-landt/ tot aen de weſt-noord-weſt zijde toe/ daer 't voor-landt een eynde neemt: ende aldaer heeft men de bequaemſte Reede.

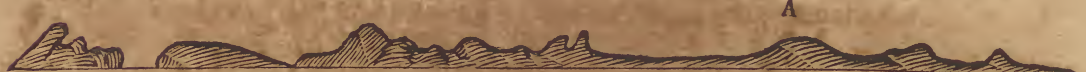
Doch 't iſſer ſteyl/ dat men met een touw aen Landt moet leggen: daer leght een kleyn Eyland/ het welcke voor de Baeye van 't groote Eylandt light: eenige giſſen het groot Eylandt wel ſeſthien a ſeventhien mijlen in 't omgaen: daer is veel Vee/ als Stieren/ Koeyen/ Schapen en Geyten; oock Vercken en Paerden: d'Inwoonders zijn meeſt Indianen/ die daer gebracht zijn van S[t]. Domingo; ende het zijn Chriſtenen/ hebben onder haer een Spaenſchen Gouverneur/ ende eenige weynige Spanjaerden: deſe woonen in een Valeye ontrent het hooge Land. Het Eylandt en is niet ſeer vruchtbaer; dan daer waſt veel root Hout/ 't welck eenige jaeren met meenigte is gehaelt: de Reede is achter het Eylandt/ maer de grondt is vry wat klippigh; ende men leght op 60 vadem/ een ſteen-worp van 't Landt: aldaer is oock Root-hout en Pock-hout/ en Catoen-boomkens; de grondt is meeſt over al klippigh/ ende op ſommige plaetſen heel ziltigh/ ſoo dat aldaer qualijck verſch water is te bekomen.

Tafel-Bergh.



Aldus verthoont Bon Aire als men het eerſt in 't geſicht krijght/ ende weſt van u zijnde. Dit Eylandt is geſtreckt zuyd-weſt ten zuyden/ ende noord-ooſt ten noorden: ende dan ſtreckt het weder noord-weſt ten noorden/ ende zuyd-ooſt ten zuyden: van de hoeck daer de Sout-pan is tot den Bergh mette drie Heuvelen/ den welcken den noord-weſt hoeck maeckt: van daer begint het hooge Landt naer het noord-ooſten.

A



Aldus verthoont Bon Aire, als A noord-noord-weſt van u leyt: dan is men ſoo dicht by het laege Land/ dat men de brandinge kan ſien/ als men Bon Aire aen Stuer-boort een half mijl laet leggen/ ende van daer recht weſt aen ſtuert/ ſoo ſal men recht op kleyn Carazou te Lande komen: het leyt op de breedte van 12 graden 8 minuten.

Deſen Bergh mette Zael leyt op de breedte van 12 graden 16 minuten.



Aldus verthoont hem Bon Aire, als den Bergh mette Zael 2 mijlen weſt van u leyt/ op de hooghte van 12 graden 16 minuten.

Soo men aen Bon Aire wil weſen/ ſoo moet men bezuyden het Eylandt om loopen/ dan kan men de plaetſe bezeylen daer de Duytſchen woonen/ daer het Sout op hopen leyt/ by een Huys daer de Prince Vlagge van waeyt.

Van 't Eylandt Caraſou.

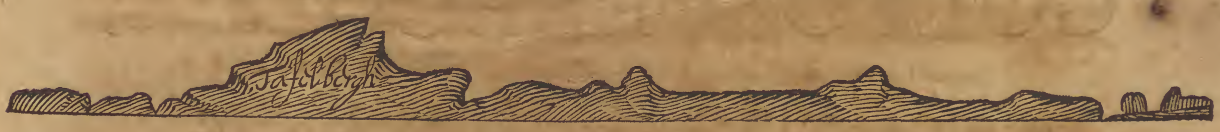
CAraſou leght van Bon Aire weſt ten noorden/ ende weſt-noord-weſt/ komende van de zuyd-hoeck 6 a 8 mijl; men kan het met klaer weer van Bon Aire wel ſien: het is langh ontrent 5 mijlen/ ende is gelegen de noordelijckſte hoeck op 12 graden 40 minuten; het heeft wel 9 a 10 mijlen van doen in den ommegangh/ ende is vruchtbaer/ aldaer woont meer volck dan op Bon Aire, die veel Vee hebben/ ende maec-

maecken jaerlijcks daer veel Kasen / die sy aen 't vaste Land / en elders vervoeren : aldaer groeyt oock root Hout / ende heeft aen de nooꝛd / ofte nooꝛd-oost zijde / eenen grooten bocht / dan daer en is geen bequaeme Reede / dooꝛ dien het daer soo steyl is.

Om Carasou te kennen als ghy van de oost komt / soo leyt op het oost-eynde eenen hoogen Bergh / die aen de nooꝛd-zijde heel steyl is afgaende / met een kleyn dicht Berghske daer aen staende : een mijl van het oost-eynd leyt een kleyn Eyland laegh by het water / daer moet ghy u by nacht van wachten : ende soo ghy te Carasou wilt inloopen / soo moet ghy u beoosten het Eylandt houden / dat ghy u verseeckert by daegh vooꝛ het Gat te wesen / want ghy moet'er met een inzeylen ; want als ghy beneden het Gat quam te vervallen / daer is geen kans om weer op te komen / dooꝛ dien dat de stroom altijd om de west gaet. Want het is gebeurt datter eens een Jacht by stack / dat daer wilde aen wesen / ende het was 's moꝛgens met de stroom gedꝛeven tot by Oruba ; want het Gat van Carazou is heel nauw / en binnen heel wijd : aen stuer-booꝛt / als ghy in komt / leyd een blinde Klip / die moet ghy mijden. Soo de wind wat schꝛael is om in te zeylen / soo laet het met losse zeylen inschieten ; en al valt ghy dan tegen de west-zijde aen / het mach geen quaet / want het is al Coꝛael grond : ende houd altijd een goed Cabel-tou in de Boot klaer / om stracx aen land te bꝛengen aen 't Foꝛt aen de west-zijde ; want daer is geen ancker-grond in 't Gat. Het Foꝛt is ontrent 3 mijlen van de zuyd-oost hoeck : de Rivier streckt nooꝛd-oost en zuyd-west uyt / binnen geheel wijt / daer kont ghy kiel haelen naer u believen : het kleyne Eyland leyd ontrent op de 12 graden 20 minuten nooꝛder-bꝛeedte.



Aldus verthoont Carasou , als het vier en een half mijl west van u is : ende als men in de Haven komt / moet men dꝛie schooten schieten. A A behooren aen malkanderen.



Aldus verthoont Carasou , als de Tafel-Bergh west-nooꝛd-west van u leyt / ontrent een half mijl beoosten kleyn Carazou zijnde.



Aldus verthoont hem Carsou , als men uyt den oosten komt / als 't west van u leydt ontrent dꝛie mijlen.



Kleyn Carsou siet men dan in 't zuyd-west ten zuyden / en is heel laegh Land / het leyd pas boven water / soo dat men het selve by nachte niet wel soude konnen sien.

Van 't Eylant Aruba.

ARuba leght van Carasou meest oost en west / de Reede is aen de nooꝛd-west zijde / dicht aen een hoeck / by een Eylandeken dat men aen de nooꝛd-west zijde laet leggen : men leght op 5 vadem Sant-grond ; vooꝛts soo en heeft men rontom het Eyland geen grond : het is laegh Land / doch heeft 2 kleyne Bergen / van welcke d'eene hem verthoont als een Suycker-bꝛood ; is ontrent 5 mijlen in 't omgaen / ende is bewoont van eenige Jndianen ende Spanjaerden : ende leght ontrent 8 a 9 mijlen zuyden en nooꝛden van Cabo de St. Roman , wel soo oostelijck.



Aldus verthoont het Eyland Aruba , leggende meest dwars van Cabo de St. Roman , als het oost-eynd meest twee mijlen van u leyt : van daer kan men de Caep Roman gemackelijck sien / ende het Landt Coro.

Van Cabo S^t. Roman.

CAbo S^t. Roman, leght op de breedte van ontrent twaelf graden / ende is 't uytterste van een Neck Lands / die van de mont van 't Lack Maracayba afsteeckt naer Zee / ende word by de Wilden genaemt Paraguana, ende is al vlack Land / ende heeft alleen een hoogen Bergh / welck genoemt wort S^t. Anna, die van verre in Zee gesien wordt / als men om de oost komt. Van de Caep valt het Land heel in bocht.

Van 't Lack Maracaybo.

HEt Lack Maracaybo heeft een naeuwen hals / ende is van binnen wijt en breed / ende streckt al een groot stuck in 't Land: daer komen oock menighte van Rivieren inloopen / waer door het water drinckelijck is. Wy souden noch wel yets bysonders konnen verhaelen van de hoedanigheden van 't landt daer ontrent; maer achten hier sulcx onnoodigh: doch soo yemandt lust heeft daer naeder van te ondersoecken / die lese Johan de Laet, Fol. 615.

Van Cabo S^t. Roman & Golfo de Venezüela west-waert.

VAn Cabo S^t. Roman hebben wy hier vooren een weynigh aengeroert / wy sullen daer by voortvaren. Soo drae als men de Caep gepasseert is / soo ontvalt hem het Landt heel in de Golf van Venezula. Van de hoedanigheyt van dese Golf naer het schijnt / wort heel weynigh beschreven / als dat in den hals van 't Lack Maracaybo, is gelegen een hoeck aen de oost zijde / ende is genaemt Punto de Pico. Voorts aen de west-zijde van dese Golf strecken wel eenige Rivieren uyt / die alles met een drooghte zijn beleyt / maer sonder verklaringh. Wil hier by een yegelijck recommanderen / dat soo wanneer hier yemant komt / doch op alles wat nauw reguard neemt / op dat het in de beste forme mochte geleyt worden.

Beschrijvinge van de Kaert N°. 8.

Streckende van

GOLFO VENECUELA,

Tot den

SWARTEN HOECK,

Ende S^t. MARTHA,

Anders geseght

LOS ANCONES de BURRITACA.

Van de Caep Coquiboca en d'Eylanden os Monges.

NOord-waert van de Golf van Venezula, ofte west-waert van 't Eylandt Aruba, leggen eenige Eylanden / genaemt Monges, alwaer het zuydelijckste het grootste is. Dese Eylanden zijn al laegh Land / uytgesondert een / dat een Bergh heeft in 't midden / ende is voorts mede heel laegh / ende hebben hier en daer eenige Sant-baykens / ende staen vol Geboomte.

Zuyd-west / wel soo westelijck van os Monges, is Cabo de Coquyboca: dese Caep is heel laegh Landt / ende streckt met een vlackte af; daer recht tegen over te Lande waert / is een hoogh gehackelt Geberghte / ende werd genaemt As Serras de Azeyte.

Van Bahia Honde.

SOo men van Ilha Monges, naer Baya Honde begeert / soo loopt west ten noorden / ende west-noord-west / tot aen de oost-hoeck van Baya Honde, die met een arm over de Baey hanght. Dese Baey is groot en vlack; oock is 't Landt vol binnen-water; het volck dat daer woont / zijn leelijck en mager / gaen naeckt / ende hebben haer manneliickheyt in een Calbas steken: zijn seer vuyl en groen in de mont / ende yselijck om aen sien.

Van Portete.

POrtete is van binnen heel wijdt en breedt / ende is een groote Baey; maer sommige seggen dat die vlack is / ende onbequaem voor eenige groote Scheepen; de inkomst is heel nauw: west-waert van Portete, hebt ghy een hooge Steen-klip / ende eenige witte plecken daer de Zee tegen spoelt: aldaer is oock een Sout-panne tusschen de Bay en Cabo de la Vela.

Van Cabo de la Vela.

CAbo de la Vela schijnt als men van de oost komt / een Eylandt te wesen; want het is met een smallen hoeck aen 't hooge Landt vast gehecht. Aen de oost-zy van de Caep is een Baey / daer men met gemeene Scheepen kan leggen beschut voor oostelijcke winden: ende om de Caep / om de zuyd-zy / is 't mede


De Cust van
WESTINDIEN
Tusschen
Golfo Venecuela en St. Martha
Beschreven
Door Arent Roggeveen
Duytsche Mylen 15 in een Graad
Spaensche Mylen 17½ in een Graad
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graad
Golfo de Venecuela O de Coro
La Golfo de Coro
Rio Seco
Cauca
Pº Cordona
Las Salinas
Guaranais
C. S. Romano
Aruba
Monjes
C. de Coquiboca
Cobquiboca
As Sierras Ascyto
B. Honda
Portete
C. de la Vela
Paerl Banck
Rancheria
Punta das Piedras
R. de la Hacha
Vuysche Rivier
Sierra Nevadas
La Ramada
R. Buhia
Rio de Piras
R. de Palominus
R. de Don Diego
Ancon de qua Gadnio
Los Ancones de Burritaca
Swarten hoeck
S. Martha

mede goed leggen / beschut voor de noord en oostelijcke winden. Het is daer over al black water, het omleggende Land is over al dor en bael / sonder eenigh / ofte weynigh groente.

Van Ranchiera & Punta das Piedras.

RAncheria is een Visschers Dorp / alwaer veel Paerlen plegen gevischt te werden: het leght geheel in de Bocht / tusschen Cabo de la Vela, en Punta das Piedras.

Punta das Piedras, is een hoeck waer van eenige Klippen af leggen / die men moet mijden om geen schip-breuck te lijden.

Van Rio de la Hacha.

DE Stadt / ofte Rivier la Hacha, wierdt eerst genoemt Nostre Sennora de las Nieves, ende daer naer de los Remedios: het leght aen de Zee-kant; de Haven / ofte Rivier leght open voor een noordelijcke windt / en ondeschut: het Landt is tusschen Cabo de la Vela, ende Rio de la Hacha, slecht en laegh / sonder steenen en water: het Land is daer rondom groen en vruchtbaer; want alle vruchten van Spangien daer overvloedigh wassen: daer komt oock veel goud van daer / ende eenige kostelijcke steenen / van diversche krachten: daer zijn oock eenige Soutpannen / in 't Landt zijn veel Tygers en Beeren / ende in de Rivier veel Crocodillen. Dit placht een rijcke Plaets te wesen door de Parel-visscherp / en andere kostelijckheyt: aen de oost-zy van de Rivier leght een Banck die men moet schuwen. Yemant die met lichte Schepen ofte Jachten daer komt / kan voor de Rivier anckeren op twee vadem / ende de groote Scheepen moeten wat verder af blijven tot op de 5 a 6 vadem. Daer leght oock een vars Riviertje aen de oost-zy van de Stadt / ontrent een boogh schoot daer van daen / dat in de mont droogh is / maer binnen is 't navigabel.

Van la Ramada & Rio Buhia.

VAn Rio de la Hacha west-waert / komt men by een Stadt genaemt la Ranada, het welck is gelegen aen de voet van Sierra Navadas, in de Valeye van Upary, alwaer naer 't seggen van veele / soo veel koper te bekomen is als steen. De Rivier Buhia loopt seer snel af door de stortinge van 't water / dat van Sierra Navadas, ofte van Snee-Bergen komt storten / ende wast oock dickwils geweldigh hoogh / door den grooten regen die op 't Gebergte valt / ende dan met geruysch naer de Rivier komt gelopen.

Van Rio Piras, & Rio Palonius, & Rio don Diego.

WEst-waert van Rio Buhia, volght eerst Rio Piras, daer naer Rio Palomius & Rio don Diego: van alle dese wordt weynigh gewach gemaeckt / anders niet als dat de Kust aldaer niet anders en verthoont als scharpe Kutsen en Rotsen.

WAERSCHOUWINGE.

HEt is heel dangereus voor de geene die hier noyt geweest en hebben / om dat haer onbekent is de gelegentheyt van dese Kust / van wegen de onstuymige winden die aldaer waeyen; soo is 't dat wanneer de Brijse daer hart waeyen / (by de Brijsen werdt verstaen een Travados, ofte een verloop van weer) soo heeft men daer eenige mercken aen 't Gebergte die men aldaer te Lande-waert siet leggen / met twee hooge Heuvelen / gelijck twee Hoy-bergen / die wit van Sneeuw zijn / by de Spanjaerden genaemt Sierra Nevadas. Ende in 't zuyd-oosten zijn noch twee Bergen met twee ronde Heuvelen / bykans gelijck de eerste; maer die zijn soo hoogh niet / ende zijn met weynigh Sneeuw bedeckt / ende worden by de Spanjaerden genaemt O Pava de Cordova. Ende in 't zuyd-westen is noch een Gebergte / maer laeger als 't voorgaende: dit Landt noemen de Spanjaerden Asierra de Zemba. Wanneer dit Gebergte seer klaer leyt / ende helder in de ooge verthoont / soo zijt ghy de Brijsen verseeckert / en sullen u op den hals komen eer ghy het weten sult. Langs dese Kust is de Zee-kant hoogh Gebergte tot Aboca del Guilha.

Belwesten Rio don Diego, leght noch een Riviertje / genaemt Ancon de qua Gachico: ende een weynigh west-waert leght noch een Baeye / genaemt Choinca: van dese twee Plaetsen / is als vooren geen particulariteyt.

Van los Ancones de Burritaca.

ALs men uytter Zee komt recht zuyden en noorden met de Ancones, soo siet men een wit Santstrandt in 't zuyd-westen van hem: op dese gheele Kust en is niet een meer diergelijck / ende is aen de west-zijde van de Ancones. Wat van dese Ancones verstaen werdt / is niet anders dan een hoogen grooven swarten hoeck / met uytstekende Puncten en Baeyen. Het particulier / ofte hoedanigheyt / en is nergens niet te vinden; noch en is my oock niet anders ter handt gekomen / als dat het een barre Kust is: ende aen de west-zijde van dese Ancones, leght de Stadt St. Martha.

Beschrijvinghe van de Kaert N°. 9.

Streckende van

St. MARTHA tot ILHA CARES,

En

B O C H A C H A.

Van Cabo del Aguia, & St. Martha.

Aen de west-zijde van de Ancones, leght een groote Sant-valeye / ofte Strant / alwaer dat gelegen is St. Martha. Dese Baeye leght heel onder het hooge Land / soo dat de Schepen die daer te Reede leggen / 't zy hoe hart dat het waeyt / gantsch beschut leggen achter drie Eylandekens / die voor aen in de Baey leggen / die de Baey over al beschutten ; soo dat men aldaer de Schepen kan versien nae dat vereyscht / 't zy kiel-haelen en anders : water en brand-hout is daer overvloedigh / ende goede ancker-grondt.

Soo yemant van dese Land-streecke nader begeert / die leese Johan de Laet, Folio 328 / a 329 / en 330 / alsoo onse meeninge niet anders en is te beschrijven als de Zee-havenen.

Van Cabo del Agia, & Rio del Gayra.

Cabo del Aguia, gelijck verhaelt is / leght aen de west-zijde van de voornoemde Sandt-Bay / en is een hoogen hoeck ; daer steeckt oock noch een hoeck van t'Zee-waert / die schijnt als of men daer soude konnen omloopen ; maer men kan daer met geen kleyn Vaertuygh door. Daer leggen oock eenighe Klippen van t'Zee-waert / daer men oock al buyten om moet passeeren / om naer Rio de Gayra te loopen. Dit is een schoone Bay met goedt water en brand-hout : daer leght noch een Eylandeken voor / daer men bewesten by kan in loopen. Dese Rivier ontfanght veel water van de Sneeu-bergen / die daer in uyt spoelen. Ontrent twee mijlen westelijcker leght noch een Bay / genaemt Chynaga, andere seggen Golfa Ronga : daer aen volght noch een Rivier / maer daer van en wort geen gewagh gemaeckt / anders als dat de Kust schoon en sonder vuylen is.

Van Rio Granda de St. Martha.

Dese Rivier / als men van de oost komt / verthoont met een punct die buyten de Kust uytsteeckt / als of 't een Caep waere : ende recht by dien hoeck streckt de Rivier in. Ende in de mont van dese Rivier leyt een Eyland / genaemt Ilha Verde, daer men onder te Reede loopt : wanneer die Brijse soo hart waeyt / dat men daer niet boven kan komen. Dese Rivier streckt seer diep te Lande-waert / ende verspreyt hem noch in diversche andere Rivieren / waer van wy niet beschrijven sullen / maer sullen voort-vaeren langs de Kust.

De west-zijde van dese Rivier streckt seer diep te Lande-waert / soo dat yemant die hier voor by passeert / genootsaeckt is wat t'Zee-waert te loopen / om daer boven te passeeren. Dese hoeck werd genaemt Morra Armaso : aldaer te Lande-waert leght oock het Geberghte genaemt Sierra da Zamba.

Van Bahia Zamba & Ilha Arenas.

Ontrent 3 a 4 mijlen bewesten Punta de Zamba, leght een Baye / genaemt Bahia de Zamba ; daer voor leggen vier Eylanden / genaemt Ilhas das Arenas : tusschen de twee uytwaertste / loopt men tusschen beyde door : daer is goede Reede ; oock goed water en brand-hout te bekomen.

Van Punta de Canoa.

Soo men t'Zee-waert van Ilha de Arenas begeert te loopen naer Punta de Canoa, soo moet men wel 2 mijlen t'Zee-waert wijcken / en passeeren alsoo Bayo del Gatta : want van de hoeck Bayo del Gatto, strecken 5 a 6 steenen af / die verthoonen gelijck of 't Canoon waren ; daerom noemen de Spanjaerts dese hoeck Punta de Canoa, die wel twee kleyne mijlen t'Zee-waert met Rutsen afstreckt ; daerom moeten die voorsichtigh gemijd worden / voor die geene die naer Cartagena willen / ende niet eer om de zuyd wijcken / voor dat ghy die buyten alle perijckel gepasseert zijt.


Paskaerte vande
CUST VAN WEST-INDIEN
Tusschen St. Martha en Ilha Cares
Beschreven door Arent Roggeveen
CARTAGENA
I. Cares
Salmadina
I. Nave
Cartagena
Sierra de Samba
Cleen Canoa
Baya del Gato
Bahia Samba
Punta Canoa
Ilhas de Arenas
Rio Granda St. Martha
Rio Ronga
I. Verde
Sierra de Bonda ò Pº de Cordova
Rio del Gayra
Chymaga
St. Martha
Cabo del Agua
Pº de Samba
Duytsche Mylen 15 in een Graad
Spaensche Mylen 17½ in een Graad
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graad

9



Aldus verthoont de Kust van Cartagena, als men voor de Stadt ten ancker leyt op 6 vadem water / goede Sant-grondt / van Punta de Canoa af tot de Eylanden van Buru; doch soo verde als men het Landt kan sien / om de noord-noord-oost / ende zuyd-zuyd-west; want alsoo streckt de Kust daer: van Punta de Canoa, tot de Eylanden. Punta Canoa leght op de breedte van 11 graden 25 minuten. A A, B B, C C, D D behooren aen een.

Vervolgh van Punta Canoa.

De drooghte die van Punta Canoa t'Zee-waert gestreckt zijn / werden oock genaemt Punta de Negerilla: aen de west-zijde van dese drooghte / kort by de hoeck om / is een groote Bocht; doch leght meest open / ende streckt met een hoeck naer 't westen toe / die wy genoemt hebben kleyn Canoa, alwaer de Kust oock wat inbocht tot de oost-hoeck van Cartagena.

Af-beeldinge van de Haven en Stadt Cartagena.



Van Cartagena.

Cartagena is een Stadt / die gelegen is op het oostelijckste van de drie Eylanden. Met Cartagena wort verstaen de gantsche Reede van Cartagena, dewelcke wy u hier wat nader sullen beschrijven. Soo dat Cartagena in 't generael is een Bocht in 't Land / en werdt met de drie Eylanden afgeslooten / soo dat die heel en al beschut leght voor de Zee. Op het oostelijckste Eyland is gebout als vooren de Stad Cartagena, die by de Spanjaerden genaemt wordt Cidada de Cartagena. Het middelste Eylant is heel langh / 't welck genaemt is Ilha Nave: aldaer leggen twee Fortressen op / waer van het westelijckste genaemt wert Forta Granda, en het oostelijckste Forta de Judea.

Het westelijckste Eyland is genaemt Ilha Cares, aldaer leght oock op de west-hoeck een Casteel / de inkomste geschiedt tusschen het westelijckste ende het middelste Eylandt mits water op 16 / 15 / 11 a 12 vadem water / ende zeylen soo al voort neffens de drooghte van Aixo, tot Forta de Manſanilha daer by langs / ende komen daer achter ten ancker ten halven het voornoemde Fort / en Forta Ziltio, die beyde op de vaste Kust leggen.

Een weynigh t'Zee-waert van Ilha Cares, leght een blinde Klip / genaemt de Salmadina.

Wanneer yemant van het oosten komt / die kan langs Ilha Nave komen zeylen op het Loot / op ses vaem / ende loeven daer op in / soo dat men alhier niet heeft te mijden dan de Salmadina.

Men kan oock bewesten Ilha Cares in komen; maer 't en is ordinaris soo navigabel niet / hoewel sommige seggen datter 12 a 14 vadem water is. Het is te Lande-waert vol Geberghte / met een onbepaelde lenghte / ende op sommige plaetsen 20 mijlen breet / ende sommige plaetsen meer en min / het regent alhier overbloedigh / meest altijd; soo dat aldaer geen Spaensche Vruchten en konnen wassen / ja selfs geen Gras.

Beſchrijvinghe van de Kaert No. 10.

Streckende van

ILHA CARES,

Tot

CABO de TIBURON.

Ontrent zuyd-west van Ilha Cares 4 mijlen / leght een Rivierke / genaemt Rio de Maturia; als oock daer aen volgen noch twee ofte drie Inbochten / met puncten uytstekende / waer van den eenen wert genaemt Punta de Tygua. Maer ick en kan u niet byzonders mede deelen van alle dese plaetsen; het schijnt dat yder een daer maer voor by heeft gepasseert / uytgenomen den meer-gemelden Schipper Onkruyt van Amsterdam, die d'Eylanden van St. Barnart noch heeft afgeteeckent / gelijck volght:

Aldus


De Cust van
WESTINDIEN,
Tusschen I. Cares, en C. de Tyburon.
Beschreven door A. Roggeveen.
R. Grande del Darien
Punto de los Anades
R. de la Trepadero
R. de los Anades
R. Coroboa
Golfo del Darien
Darien
Cabo Tyburon
R. Verde
S. Sebastiaen
R. de Chenu
Tolu
Golfo Marosquilo
Ilha St. Barnardo
R. de Maturia
Bochica
I. Cares
Salmadines
I. Nave
Punta del Golfo Dario
Sierra del Veneto
Punta d'Aguada ó p.ta de Caribana
Pta de St. Sebastiaen de bona vista
Golfo del Darien
Cabo de Tyburon
I. Tortugas
Duytsche Mylen 15 in een Graadt
Spaensche Mylen 17½ in een Graadt
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graadt
10



Aldus is de Haven en 't Gat van St. Barrenart by Cartagena. Het Gat streckt eerst noord-west in/ ende daer naer weder noord-oost 13 mijlen bezuyden Cartagena: aen 't Eyland Goeree kan men de Scheepen kielen.

DEse Eylanden zijn vijf in 't getal / waer van het uytwaerste is genaemt St. Joris Eylandt: ende het Land-waerste is genaemt Gysbertus Eylandt. Tusschen beyden leght noch een Eyland / genaemt Goeree. Het Gat streckt als de Figuere uyt-wijst/ ende is rontom vol met een plaet omtrocken: men kan tusschen Gysbertus en Goeree de Scheepen kielhaelen.

Daer beneffens leght een groote Bocht met een Rivier / genaemt Rio de Cenu: ende te Lande neffens St. Barnart, leght noch eeu plaetse/ genaemt Tolis: hier van niet bysonders.

Maer de Rivier Chenu, ofte de Golfo Marosquilho, soo sommige die noemen / streckt heel verde in 't Land / alwaer oock een Stadt Chenu gebouwt is/ ende heeft sijn naem van de Provintie Chenu. Hier van word veel verhaelt/ maer streckt meest te Landewaert / 't geene onse meeninge niet en is te beschrijven / maer wijse den Leser tot de Beschrijvinge van Johan de Laet, Folio 321.

Van Ilha Forta & Ilha Tortugas.

VAn de Eylanden St. Barnart, meest zuyd-west langs de Kust / leght het Eylandt Forta: tusschen dit Eylandt en Barnardus, leght de Golfo Morrosquilo, heeft men aen de west-hoeck een Rif afstrecken / daer men hem voor wachten moet. Het Eylandt Forta, is in de vaerwegh 20 a 25 vadem diep / slijck-grond. Op die selfde coers sult ghy vinden het ander Eylandt / genaemt Tortugas, ofte Schildt-padt Eylandt / om dat het selve wel een Schild-padde gelijckt. Dit Eyland leght een kleyne mijl van 't vaste Land / ende het oost-eynde is laeger als 't west-eynde: met klaer weer kan men dit Eyland niet onderscheyden / want het schijnt al vast te wesen aen 't hooge Land. De hoeck van dit Land / daer dit Eyland tegen / ofte onder leght / werd genaemt Punta del Golfo del Dario; ende het Land is aldaer extraordinaris hoogh van Geberghte / die genoemt werden Serra de Veneto. Tusschen Tertugos, ende de oost-hoeck van Golfo del Darien, leggen noch drie kleyne Eylanden / dicht tegen het vaste hooge Land / soo dat men die niet onderscheyden en kan / ofte men moet daer dicht by wesen. Wy sullen u de verthooninge van de twee Eylanden / namentlijck Ilha Forta, en Testigos, mede-deelen.



Aldus verthoont het Eyland Forta, als het noord-oost ten noorden van u is twee mijlen.



Aldus verthoont het Eylandt Tortugas, als men daer op aen zeylt noord-oost ten oosten/ ende leyt op de breedte van 9 graden 25 minuten/ het welcke leyt beoosten Golfo del Darien.

Van de groote Golfo del Darien.

GOlfo del Darien, is een wijde Golf, ende streckt wel 20 mijlen in 't Land / ende heeft over al hoogh Geberghte; doch sommige seggen datse niet seer diep en is: de oost-hoeck streckt met een groot Rif t'Zee-waert / het welck men moet mijden om geen schip-breuck te lijden. Dese hoeck werd genaemt

E 3 Punta

Punta Daguada ô Porto de Caribana. Het Rif werd genaemt Punta de St. Baſtiaen de boa Viſta. Op deſen hoeck hadden de Spanjaerden eertijts een Stedeken gebouwt / datſe genaemt hadden St. de St. Baſtiaen. In deſe Golfo correſponderen noch verſcheyden andere Rivieren / wel tot 7 a 8 toe / alwaer de Provintie Uraba begint. Naer eenigh verloop hebben de Spanjaerden St. Sebaſtiaen verlaeten / ende hebben aen de ooſt-zy een Stadt gebouwt / die ſy genaemt hebben Darien, waer naer de Golfo ſijn naem van gekregen heeft. By Darien is noch een Riviere die genaemt wort Corobary, daer aen volght de Rivier de la Trapadero. Deſe Rivieren zijn opgevaeren in den jaere 1514 / door eenen Anderas Garabita, tot onder 't hooge Geberghte / ende oordeelde dat in de zuyd-zee uytquamen. Wat hier van is / kan ick niet beſchrijven / ſoo dat alle deſe Rivieren tot voordeel van Spangien, genoegh zijn beſocht: als Rio Grande, & Rio de los Anades, & Rio Verde: waer van wy genoegh achten geſchreven te hebben / ende ſullen vorder de West-Indiſche Kuſt vervolgen.

Beſchrijvinge van de Kaert No. 11.

Streckende van

CABO de TIBURON,

Tot

PUNTA St. BLAES,

Van Cabo de Tiburon weſt-waert tot Punta Cativa.

DE weſt-hoeck van de Golfo werde eerſt genaemt by de Spanjaerden Punta Comeya, ende is daer naer genaemt Cabo Tiburon. Aen deſe Caep leggen eenige Eylandekens / ofte Klippen / dicht onder de Kuſt / ofte Caep: daer beneffens loopt een groote Baey in / aldaer is goede Reede voor een plaetſe / genaemt Puerta de My. Daer volght wederom een andere Baey / genaemt Puerta de Alla. Wanneer men in Puerta de Alla te Reede leght / ſoo ſiet men zuyd-ooſt op een Reecke Bergen / ſtreckende wel 4 a 5 mijlen langs de Zee-Kuſt: daer in werden geſien wel 4 a 5 Gloppen / ende ſtaet over al vol Geboomte: ende noord-weſt van Puerta de Alla, leght een ront Eyland / genaemt Ilha Gorda, ende is hoogh gelijck een Hoy-bergh / alwaer de Scheepen onder ten ancker komen. Beweſten dit Eyland leght Ilha de Pinas, ende is grooter dan 't andere / maer by naer van eene gedaente.

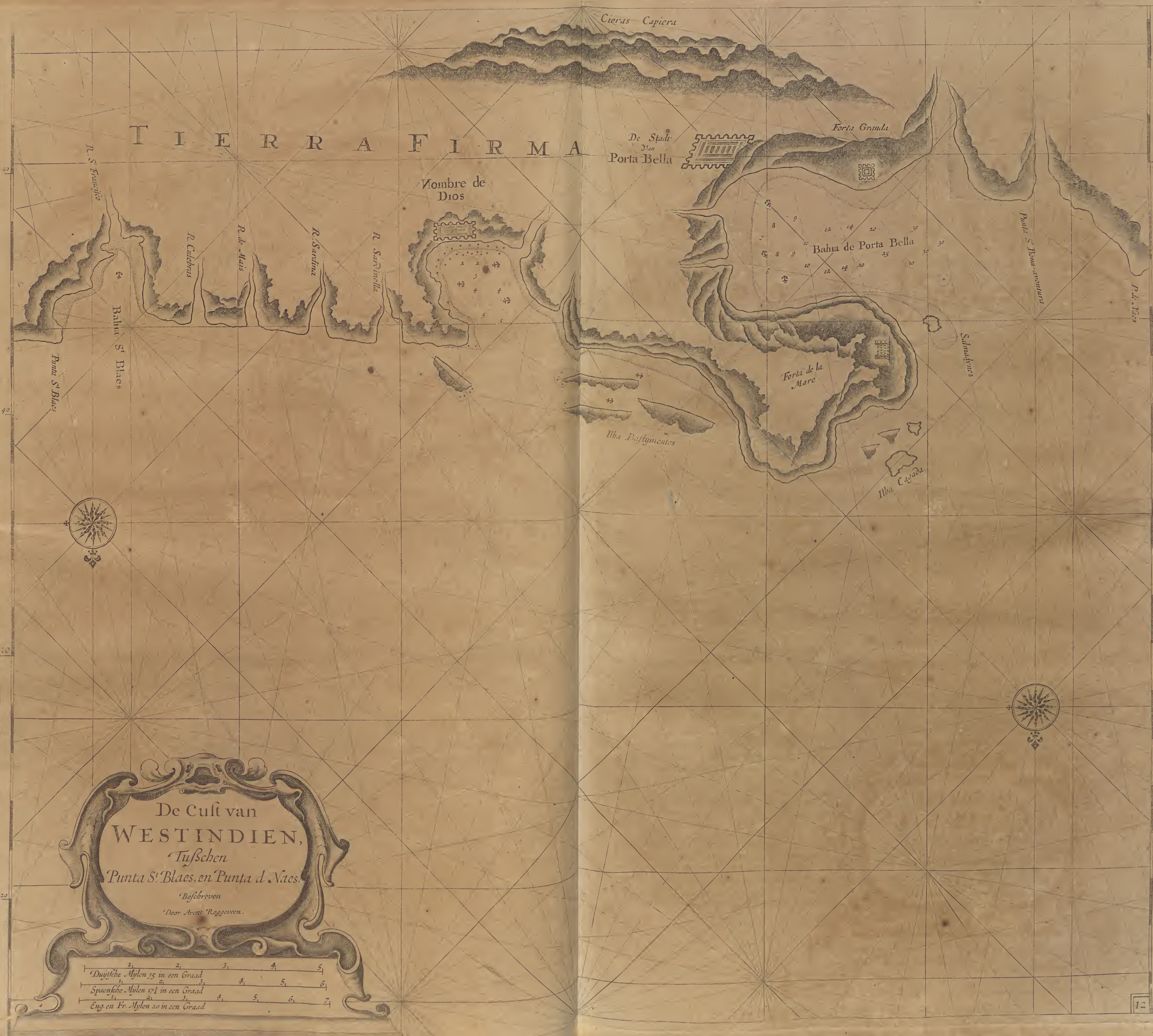
Tuſſchen beyden leggen noch eenige Eylandekens t'Zee-waert / genaemt Ilha Monas: de twee voornoemde Eylanden leggen dicht onder de vaſte Kuſt / ſoo dat wanneer dat men daer wat verde af is / de Eylanden niet kan ſien door 't hooge Landt van de vaſte Kuſt. Dwars in Zee van Ilha de Pynas, leyt het Eylandt Paſſaros, maer is rondom vuyl / ſoo dat men aldaer geduerigh het Loot moet gebruycken / om geen ſchip-breuck te lijden. Van Ilha de Pynas, langs de Kuſt / leggen de Ilhas Comeia. Deſe Eylanden zijn geheel laegh / gelijck de Linie van 't water / ghy ſult die Eylanden ſchuwen / want ſy zijn heel vuyl en dangereus. Tuſſchen de drie voornoemde Eylanden / leght aen de vaſte Kuſt Careta, Rio Pardido, & Punta Comegra. Van daer oock al verder noord-weſt op leggen d'Eylanden Thymones, die men voorſichtigh moet paſſeeren; ende ſoo drae als men die gepaſſeert is / ſoo ſiet men de Baya Cativa terſtondt open / waer door haer verthoonen 't Gebergthe van Cierras Capiera, ende den wegh die van daer paſſeert naer Pannama. In deſe Bay is 't goet leggen; maer ſoo men de hoeck van Punta Cativa wil paſſeeren / moet men wat voorſichtigh weſen.

Van Punta Cativa.

PUnta Cativa verthoont met een ſchorren hoeck: op deſen hoeck leggen meenighte van Eylanden / met een heele Reeke van Pt. St. Blaes afgeſtreckt ſeer ooſt ten noorden wel 10 mijlen langh. Het zijn altemaelen laege Eylanden / met witte Sant-ſtranden / ende zijn meeſt vuyl en ſteenigh / ende ſtaen vol Geboomte: deſe dan gepaſſeert zijnde weſt-waert / komt men tot Punta Blaes.

Be-


De Cust van
WESTINDIEN,
Van Cabo de Tyburon, tot Punta St. Blaes.
Beschreven
Door Arent Roggeveen.
Golfo del-Darien
Cabo Tiburon
Porta de My
Porta de Alla
Rio Pardido
I.Gorda
Ilha Pynos
Punta Comeyra
Ilha Monas
Ilha Passaros
Ilha Tymones
Bahia Cathivas
R.St Francisco
Punta Cativa
Ilha Cativas
P.St Blaes
Duytsche Mylen 15 in een Graad
Spaensche Mylen 17½ in een Graad
Eng en Fr. Mylen 20 in Graad



Cieras Capiera
TIERRA FIRMA
De Stadt van
Porta Bella
Forta Granda
Nombre de
Dios
R. St. Francisco
R. Culebras
R. de Mais
R. Sardina
Bahia St. Blaes
Punta St. Blaes
Bahia de Porta Bella
Punta St. Bona-aventura
P. de Naes
Forta de la Mare
Ilha Pastymentos
Ilha Cagada
De Cust van
WESTINDIEN,
Tusschen
Punta St. Blaes, en Punta d. Naes.
Beschreven
Door Arent Roggeveen.
Duytsche Mylen 15 in een Graad
Spaensche Mylen 17½ in een Graad
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graad
12

Beſchrijvinge van de Kaert N°. 12.

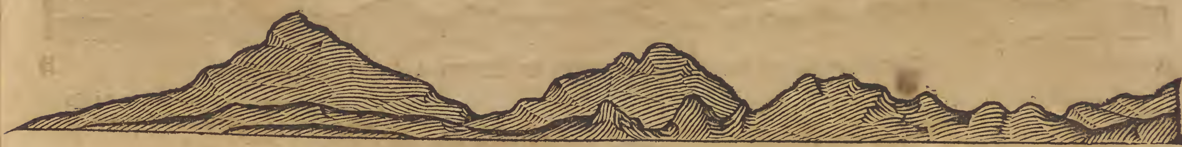
Streckende van

PUNTA S^t. BLAES,

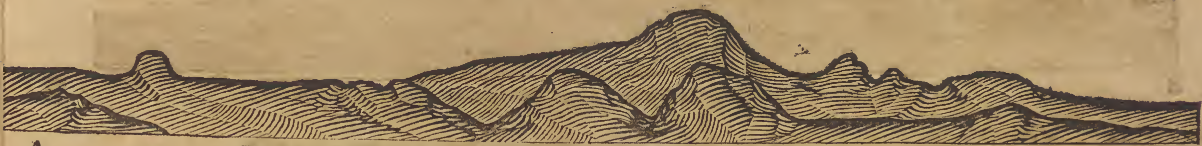
Tot

PUNTA de NAES.

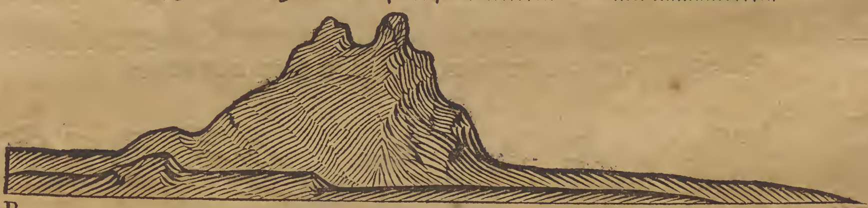
VAn Punta S^t. Blaes ſtreckt de Baeye S^t. Blaes zuydelijck in / die dan verder met een Rivier S^t. Franciſco te Lande-waert in-ſtreckt: alhier ſtreckt een laege Kuſt langhs der Zee ; maer te Lande-waert in is't al hooger / maer vlack / ſonder heuvelen / tot aen Franciſco toe / alwaer een ſwarten rudſigen Heuvel ſtaet / ende verthoont met roode plecken op het Landt / die tot aen het water toe komen / daer de Zee aenſpoelt : deſe roodigheyt duert al een groot ſtuck weſt-waert / tot de Rivier Nicuſa. Weſt-waert van Punto Blaes, leght in dat laege Landt / ofte laege ſtreeck / Rio Culebras, Rio de Mais, Rio Sardyna, en Rio Sardinilla: waer van alle ſeer weynigh gewagh gemaeckt wordt.



A



A Dit vervolght aen dat hier boven ſtaet / de letteren A A aen malkanderen. B



B

Aldus verthoont het Land ontrent Rio de Culebra, als deſen grooten Bergh mette Zael / weſt-zuydweſt van u leyd / ende by 't Land langhs zeylt naer Porto Bella. het is aldaer ſeer hoogh Land / maer de Zael-Bergh is de hooghſte daer ontrent. De letteren A A en B B hooren aen malkanderen.

Van Nombre de Dios & Porta Bella.

NOmbre de Dios, is een Stedeken gebouwt aen een Sant-bay / het is aldaer vol geboomte ; en eenige plaetſen in 't Landt leggen veeltijdts onder water / door de meenighte van water dat van de Bergen komt af loopen / ende aldaer blijft ſtaen : het is een ſlimme Haven / ſoo ſommige ſeggen ; want daer is geen goed water / ende leght voor een noordelijcke en noord-ooſtelijcke wint onbeſchut / die op deſe Kuſt meeſt waeyen. Buyten de Rivier leggen 2 a 3 Klippen / daer men tuſſchen beyde zeylt : de groote Scheepen breecken ontrent half haer laſt / ende zeylen dan naer de tweede Klip aen de weſt-zijde ; maer de kleyne Scheepen leggen meeſt binnen. Wanneer het hart waeyt / ſoo loopen de Scheepen alhier groot perijckel ; want ſy dan voor ſes Anckers leggen / ſoo dat de Scheepen geen Touwen konnen vieren / ofte ſouden tegen de Klippen of Sanden aenraecken / ſoo dat de Scheepen door de holle Zee geweldigh arbeyden / waer door de Kabels dickwils breecken ; ſoo dat de Haven / ofte Reede / geheel onbequaem is / hoewel de Stadt fraey betimmert is / ende de Haven ſeer gelegen ende gereet leyt / ſoo wort die daerom verlaeten / ende de Scheepen loopen al meeſt naer Porta Bella.

Van Porta Bella.

OMtrent 7 a 8 mijlen om de weſt van Nombre de Dios, leght de hoeck van Porta Bella, ende is een ſchoone Haven en plaetſe voor de Scheepen te leggen : veel bequamer als Nombre de Dios : ende aldaer is water en brand-hout genoegh te bekomen : aldaer is ſchoone Ancker-grond, ende daer is ruymte genoegh om een heele Vloot Scheepen te bergen : ende dicht aen het Strange is ſes vadem water /

 ende

ende in 't midden is twaelf vadem water / ende schoo-ne Sant-grond / sonder eenige Klippen. Porta Bella heeft diversche Rivieren / die al in Porta Bella cor-respondeeren. Buyten de Reede is over al suyvere Kust / soo dat de Scheepen over al konnen setten : ende binnen in de Riviere is een Kreecke daer veel Scheepen konnen leggen / ende is voor aen 4 vadem / ende binnen 6 vadem diep / ende is over al wasige grond ; soo dat de Schepen al komen die op de grond te sitten / geen schade en konnen lijden. Dese Ha-ven is omcingelt met Bosschagien / soo dat daer soo veel hout is dat men der Scheepen van timmeren kan : ende daer is oock steene Ballast genoegh te krijgen. Daer is in 't inzeylen niet te mijden / dan daer leght een Eyland in de mont van de Rivier / daer men in beyde zijden by in kan zeylen.

Van Ilha Cagada, en d'Eylanden Bastymentos.

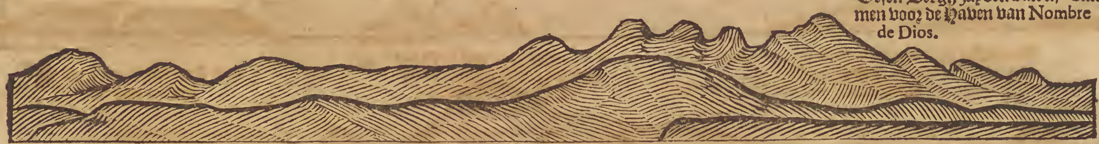
De Eylanden Cagada leggen noord-waert van Porta Della, ende zijn soo genoemt om dat die wit van Vogel-mis zijn ; ende werden oock genaemt Ilha das Mirias. Tusschen Porta Bella en Nombre de Dios, leggen tegen de vaste Kust noch eenige Ey-landen / die genaemt worden d'Eylanden Bastymen-tos, waer van wy u d'opdoeninge van 't Land mede deelen / van Ilha Cagada, tot Ilha de Cativa, ofte Punta Blaes.



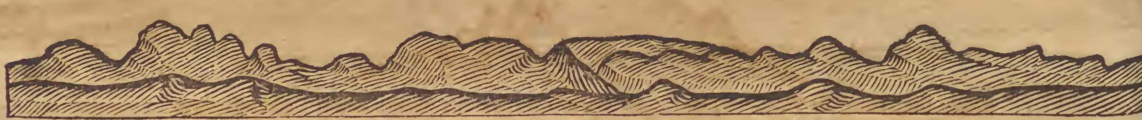
Dit is 't Land dat naer Punta Blaes streckt. A



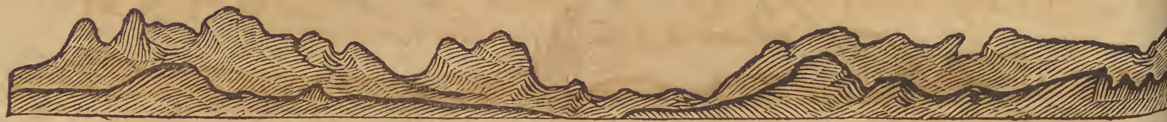
A Dit vervolght aen dat hier boven staet / de letteren A A aen malkanderen. B



B Dit vervolght aen dat hier boven staet / de letteren B B aen malkanderen. C



C Dit vervolght aen dat hier boven staet / de C C aen malkanderen. D



D Dit vervolght aen dat hier boven staet / de D D aen malkanderen. E

Dit is den Bergh achter Porta Bella.



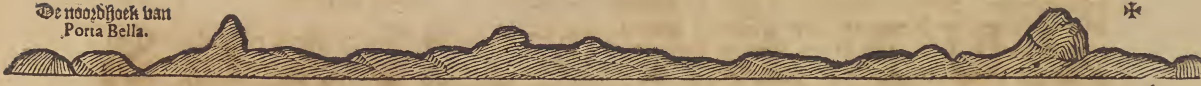
E Dit vervolght aen dat hier boven staet / de E E aen malkanderen. F



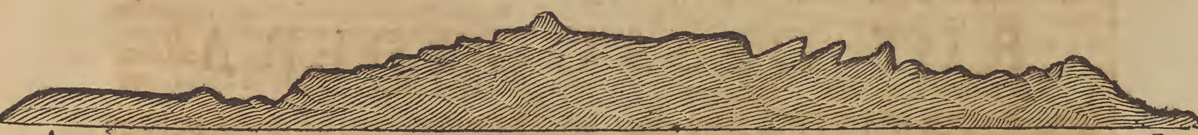
F Dit zijn de Bastimentos.

Aldus verthoont de Kust als men ontrent anderhalf mijl buyten de Wal is / tusschen Porta Bella, ofte 't Eyland Cagada en Punta Blaes. 't Eynde de Cativas Eylanden / beneffens oock d'Eylanden Bastimentos, leggende tegen de Kust / dese teyckeninge behooren. Alle als A A, B B, C C, D D, E E, en F F aen malkander.

Alhier volght de opdoeningh van Porta Bella, als die oost van u leyt ontrent 6 mijlen.



Dit langhachtigh Geberghte leght achter Porta Bella.





Dan is dese hoeck ofte eynde zuyden en zuyden ten oosten van u.



Aldus verthoont de noord-hoeck van Porta Bella, als die oost van u leyt 6 mijlen. A A, B B, en C C behooren aen een.

Aldus vertoont Porta Bella van de Stenge te sien.



Desen Bergh zuyd-zuyd-west op 11 graden 4 minuten van de Stenge te sien met klaer weer.

Dit Berghje gelijckt wel een Eylant / ende schijnt nader te leggen als 't ander.

Dit Land zuyd-west ten westen van u.



Aldus verthoont de Zael-Bergh / ende leydt bewesten het hooge Land / als men den selfden Bergh west-zuyd-west van hem heeft / ende by 't Land bewesten Porta Bella langs zeylt / heel in de hoeck.

Dit Land streckt oost-waert van Porta Bella naer Nombre de Dios.





Dit vervolgt aen dat hier boven staet A A aen malkanderen.

Zuyd-zuyd-west van u.



Aldus verthoont het Landt van Porta Bella, als den hoeck van de Haven zuyd-zuyd-west van u leyt drie mijlen / dan heeft men den oost-hoeck van den hoogen Bergh zuyd van hem / die achter Porta Bella leyd.

Op de hoeck van Porta Bella leggen vier a vijf Eylandekens / maer niet groot. Daer leght oock een drooghte af / daer de Zee over heen breeckt / genaemt den Salmadines: ende langs het Land leggen hier en daer Eylantjes naer Nombre de Dios toe.

Van Porta de Naes west-waert.

Aen de west-zijde van Porta Bella, gemoet men alder-eerst Bonavontura, daer aen volght Punta Naes.

Beſchrijvinghe van de Kaert N°. 13.

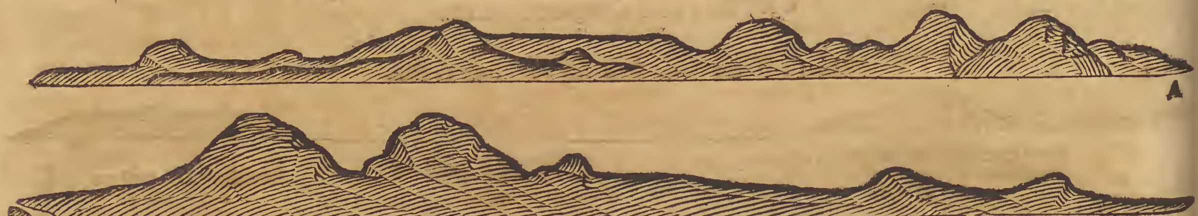
Streckende van

PUNTA de NAES,

Tot

RIO DESAGUADERA.

AEn Punta Naes is een groote inbocht aen de weſt-zy / alwaer een Eylandt in leght waer men achter kan te Reede loopen: ende heeft twee inkomſten / ſoo wel aen de ooſt-zijde als aen de weſt-zijde / ende zijn genaemt Puerto de Galines, en Puerta de la Goſta. Van daer ontrent vijf a ſes mijlen weſt-waert / leght Cabo de Chagre, ende daer beneffens Rio de Chagre, is een Rivier die verde in 't Landt ſtreckt: men kan die opvaeren tot aen een plaetſe genaemt Vento de Crenſes; dan is men op vijf mijlen naer by Pannama. Aen de zuyd-zee voor deſe Rivier / hebben de Spanjaerden altijt bevreeſt geweeſt om van de vyant overvallen te worden. Ende ontrent drie mijlen weſt-waert / leght El Portete & Rio Bellen; daer aen volght Rio de Verragu. Aen deſe twee Rivieren zijn veel beſoeckingen gedaen in den jaere 1503 / door Christoffel Colombe, ende ſijn Broeder / daer van wy naeder ſullen beſchrijven.



A A Aldus verthoont de weſt-hoeck van Rio de Chagre, beweſten Porta Bella, als dat ooſt ten noorden ontrent 3 a 4 mijlen van u is. A A moeten aen malkanderen.

Volght nu de Beſchrijvinge

Van

RIO BELEN, ende RIO VERRAGU,

En het Eylandt

ESCUDO de VERRAGU.

CHriſtoffel Colombo, in den jaere 1503 voornoemt / komende door Rio Belem & Verragu, ſoo dede hy die eerſt een ſtuck te Lande-waert in af looden / ende bevont die bequaem te weſen op te vaeren; ende ſy verſtonden van d'Inwoonders dat daer veel gout te bekomen was / door dien de Riviere Belem de diepſte wert gevonden / ſoo voer den Admirant Colombo die ſelver op / ende ſond ſijn Broeder in Rio Verragu met Barcken / de welcke quam tot aen een plaetſe / ofte Stadt der Indianen, genaemt Cazique, ende kregen aldaer veel gouts / het welcke ſy tuſſchen de wortels van de Boomen uythaelden / en ſochten 't geene aldaer met klompjes te gader lach.

Van 't Eylant Eſcudo.

ONtrent 5 a 6 mijlen t'Zee-waert van Rio Verragu, leght het Eyland Verragu, het ſelfde is meeſt rontom vuyl / maer men kan 't met een weynigh af-houden mijden: aen de weſt-zy en aen de zuyd-zy zijn de Reeden op 9 vadem; men leght aldaer voor noordelijcke en ooſtelijcke wint beſchut: het Eyland ſtaet vol Geboomte / ende vol van varſch water / met overvloet by nae over al waer ghy komt: het heeft een geſondt klymaet. Op dit Eyland wierde Francois Draeck ſieck / ende is aldaer geſtorven ende begraven. De opdoeninge met de hoedanigheyt / die is hier onder geſtelt / om u de beeltenisse te verthoonen.

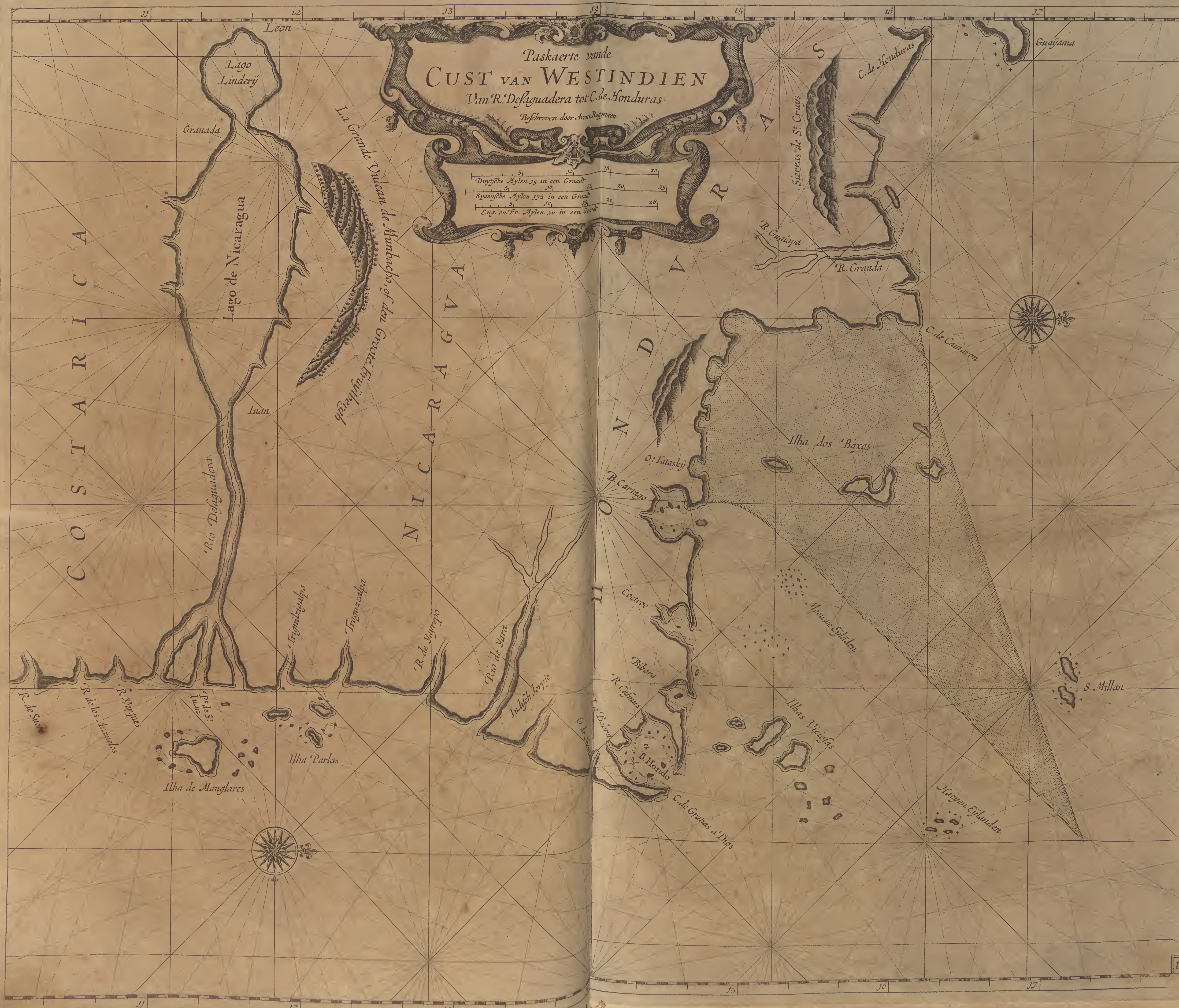


Alhier op dit Eyland leyt Francois Draeck begraven.

Aldus

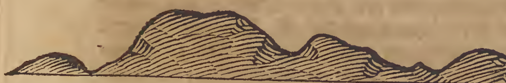


Paskaert vande
CUST VAN WESTINDIEN,
Van Punta de Naes, tot Rio Desaguadera.
Beschreven door Arent Roggeveen.
Punta de Naes
R. Chagre
R. Coqueto
R. Belem
R. Verragu
C. de Chagre
Escudo de Verragu
R. Quemades
R. Talamanca
Caravacas
R. de Suere
R. de los Anzuelos
R. Verquez
Pt. de St Iuan
Desaguadera
Ilha de Manglares
St. Andero
Duytsche Mylen 15 in een Graadt
Spaensche Mylen 17½ in een Graadt
Eng en Fr Mylen 20 in een Graadt


Paskaerte vande
CUST VAN WESTINDIEN
Van R. Desaguadera tot C. de Honduras
Beschreven door Arent Roggeveen
Duytsche Mylen 15 in een Graadt
Spaensche Mylen 17½ in een Graadt
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graadt
Leon
Lago Lindery
Granada
Lago de Nicaragua
La Grande Vulcan de Mumbacho, of den Groote Fruijtberch
COSTA RICA
NICARAGUA
HONDURAS
Iuan
Rio Desaguadera
Guajama
C. de Honduras
Sierras de St. Cruis
R. Guataya
R. Granda
C. de Camaron
Ilha dos Baxos
B. Cartago
Coetroe
Nieuwe Eylanden
Bibora
R. Cosmus
B. Hondo
Ilhas Viciosas
S. Millan
Maeyen Eylanden
C. de Gratias a Dios
Indisch dorpje
Rio de Yara
R. de Yayrepo
Triguzealpa
Triguntzigalpa
Ilha Parlas
Ilha de Manglares
R. Verques
R. de los Anzuelos
R. de Suer
14



Aldus verthoont het Eylandt Escudo de Verragu, oost van u zijnde ontrent vier mijlen.

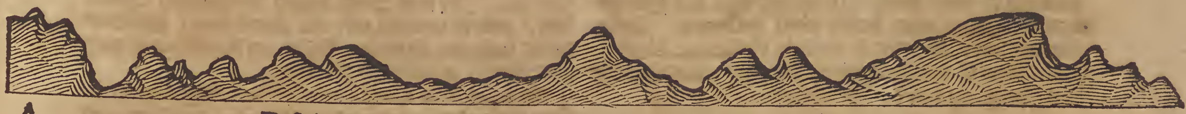


Desen Bergh oost ten zuyden van u zijnde/ verthoont aldus beoosten Rio Coquete.



A

Dit Landt streckt daer aen naer het westen toe/ zijnde het Land van Custa Rijcka zuyd-oost/ en zuyd-oost ten zuyden.



A

Dese volgt aen die hier boven staet / de letteren A A aen malkander.

B



B

Dus verthoont het Land met alle dese gehackelde Geberghten / tusschen het Eyland Escudo de Verragua, ende Rio de Chagre, ende loopt van het west naer het oost met hackelen neer / tot op het slechte Landt / ende is seer hoogh; want het voor-landt is hooger als Engelant, A A en B B behooren aen een.

Van 't Eylant S^t^. Catalijn, en S^t^. Andero.

Al eer wy verder om de west komen / soo sullen wy oock verhael doen van het Eylandt S^t^. Catalijn, en S^t^. Andero. Hier van wort weynigh verhael gedaen / anders als dat veel Capers van de France / die te ly-waert altijd de Spanjaerden hebben geplaeght / met kleyne Vaer-tuygen / die haer veeltijds onder / en ontrent dese Eylanden hebben gehouden / ende voornamentlijck onder S^t^. Catalijn, alwaer sy die van Porta Bella, en Nombre de Dios, meenighmael grooten buyt hebben afgejaeght.

Van het Eylant Escudo Verragu, en Rio Verragu west-waert.

Van Rio de Verragu, daer wy hier vooren hebben van geschreven / daer aen volght een plaets genaemt Altrynedad, ende oock Conception. Daer aen volght een Bay genaemt Baco del Drago, daer in leggen vier Eylandekens: ende op de hoeck aen de oost-zy / leggen noch twee Eylanden dicht aen de Kust. Daer aen volght Quemades & Talamanca, ende Rio Caranaco, ende de hoeck Caravacas, ende Rio [illegible], en Rio de los Anzenlos, ende Rio Verquez. Van alle dese wort gantsch weynigh / ofte niet beschreven.

Beschrijvinge van de Kaert N°. 14.

Streckende van

RIO DESAGUADERA,

Ofte 't Lack

N I C A R A G U A,

Tot

C A B O de H O N D U R A S:

Met alle d'Eylanden / Klippen en Drooghten t'Zee-waert.

Van 't groote Lack de Nicaragua.

De inkomst van 't Lack de Nicaragua, geschiet op drie plaetsen / doch de beste is door Porto de S^t^. Juan, namentlijck de middelste door de Rivier Desaguadera, het welcke wel 30 mijlen te Lande-waert instreckt / al-eer men aen een Stedeken komt genaemt S^t^. Juan: van daer begint het Lack Nicaragua, ende heel tot aen de zuyd-zee; doch aen het Stedeken Granade, aldaer loopt hy met eenen hals / ende begint dan wederom van binnen groot te openen: ende is het Lack Lindiry, ende streckt tot aen Leon toe / in dit loopen meenighte van Rivieren / die daer in correspondeeren en uytwateren:

teren: het vloet en ebbet aldaer oock: ende al-hoewel dat het wel 80 mijlen lanck is / soo sommige seggen / en op vijf mijlen naer aen de zuyd-zee komt / soo watert het nochtans in de noord-zee uyt door de Rivière Desaguadera.

Dit Lack is oock seer Vis-rijck / en veel goederen van Porta Bella, die door dit Lack werden gebracht door alle de Land-streecken. Aen de noord-zijde van dit Lack / leght een grooten Bergh vol alderhande Fruyt / waer van die heele Landt-streecke versien wert / soo dat het een wonder magh genoemt werden; want daer zijn Boomen die men met 15 Man genoegh te doen heeft om te omvamen: ick spreecke van de Stam naer datter veele getuygen. Desen Bergh wert genaemt la Grande Vulcan de Munbacho, ende is van seer groote hooghte: daer is oock veel Jacht op den selfden Bergh.

Van d'Eylanden Manglares, & Ilha Parles.

DWers van de Rivier Desaguadera, leggen eenige Eylanden / waer onder een groot Eylandt is / dat by de Spanjaerden wort genaemt Ilha de Manglares. Daer benoorden leggen noch eenige Eylanden / genaemt Ilha Parles: alhier is voor desen een groote Visscherye van Paerlen geweest / maer is door de groote gierigheydt der Spanjaerden geruïneert / door dien sy geen respijt gaven dat de Oesters konden voort-groeyen. Voor d'Eylanden leggen noch twee Rivieren / de eene genaemt Tryguilzigalpa, ende d'andere Traguzealpa; daer aen volght Rio Jarepo, alwaer aen de noord-zy een Rif afstreckt.

Van Rio Jara.

RIo Jara is een groote Rivier / ende streckt verde in 't Landt / ende verspreyt hem daer in drie andere Rivieren / d'[illegible] streckt naer het zuyd-westen / ende d'andere naer het zuyd-oosten / ende de [illegible]ste streckt recht door west-waert op. Ende aen de noord-zijde van dese Rivier / leght een plaetse dat genaemt wordt het Indisch Dorpje. Van daer naer de Caep de Gratia a Dios, leggen tusschen beyde noch twee Rivieren / daer van de noordelijckste werdt genaemt Golfo de Nicusa.

Van Cabo de Gratia a Dios, ende de Kust west-waert, van daer met d'Eylanden daer ontrent.

CAbo de Gratia a Dios, is een hoeck / waer van de Kust / die eerst streckte zuyden en noorden / streckt van daer oost en west: pas om de hoeck aen de west-zy leght een groote Bay / by de Spanjaerden genaemt Baya Honda: in de selfde Baey leggen verscheyden Eylanden / daer binnen is goede Reede: in de selfde Baey correspondeeren verscheyden Rivieren / die daer in uyt-wateren / waer van d'eene is genaemt la Bebra, ende d'andere Rio Casmus: de Baey is rontom met een Sant-strand; ende aen de west-zijde steeckt een kleyn Rif af. Van daer ontrent vijf mijlen west-waert leght noch een Baey / die genaemt wort Bibora. Daer aen volght noch een groote Baey / genaemt Coetroe. Tusschen dese twee Baeyen / leght op de Kust een Eylandeken / daer een Rif af-schiet. Van daer ontrent 8 mijlen west-waert / leght noch een groote Baey / genaemt Baya Cartago. In dese Baey leggen verscheyden Eylanden / ende is rontom met een Sant-bay / ende in de mont leght een Eyland. Dicht aen de west-zy is noch een Baey / genaemt ô Catasky.

Benoorden de Caep Gratias a Dios, leggen noch eenige Eylanden / genaemt Ilhas Viciosas, van daer noch vet noord-waert / die rontom met Klippen zijn beset / ende worden genaemt de Haien Eylanden.

Dwars van de Baey Coetroe, leggen noch eenige Eylanden / en diversche Klippen / die genaemt werden de Meeuwen Eylanden. Van alle dese en wort bysonder niet van bekent / als dat men die schouwen moet.

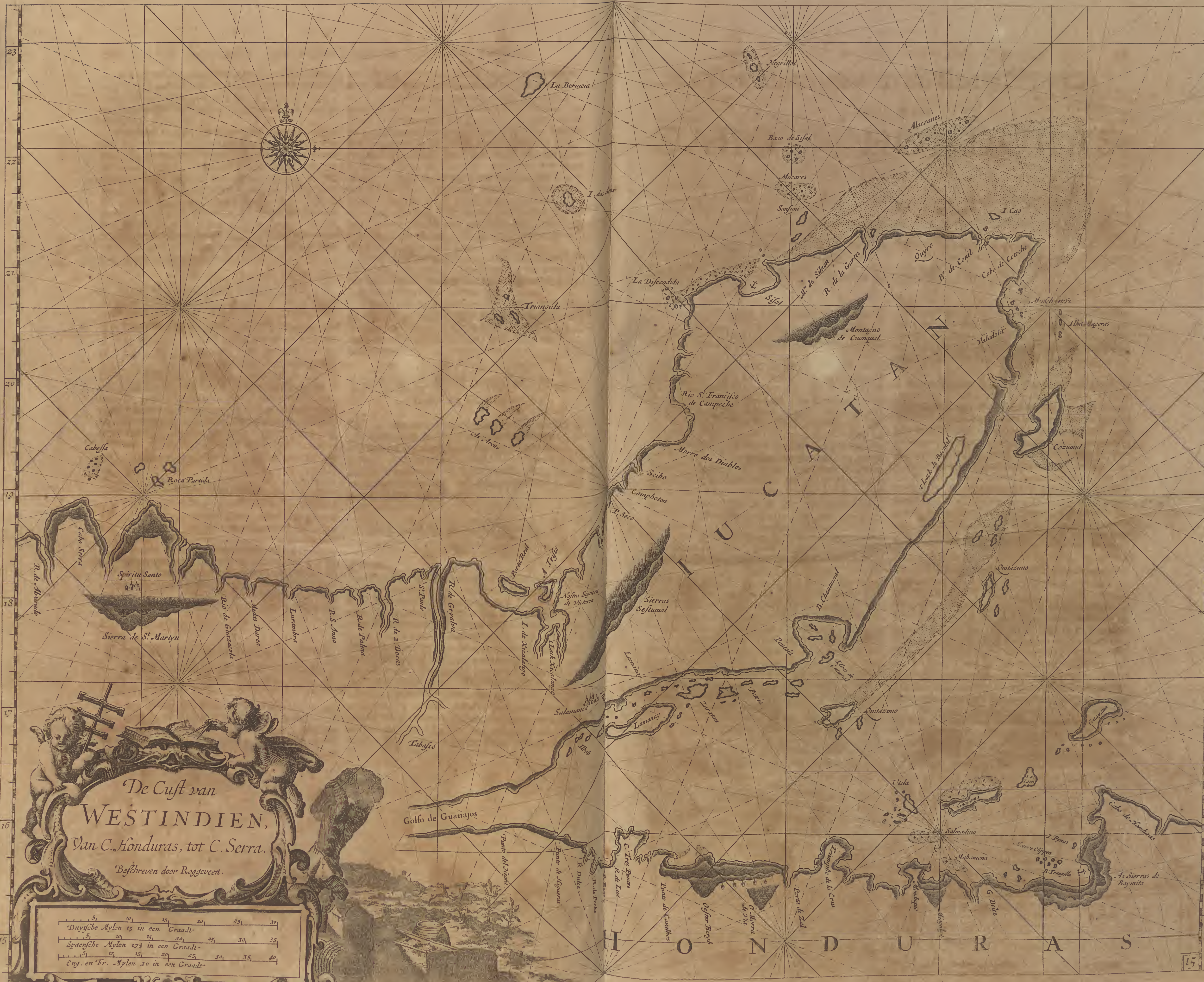
Van Cabo Cartago, & Cabo de Camaron.

TUsschen dese twee plaetsen streckt een Rif af noord-oost in Zee / wel tusschen de dertigh en veertigh mijlen langh: daer onder leggen vier Eylanden / ende werden genaemt Ilha dos Baxos. Ende aen de noord-zy / op 't eynde van dit Rif / leggen noch twee Eylanden / vol Klippen rontom / ende werden genaemt S[t]. Millan.

Van Cabo de Camaron, & Cabo de Honduras.

CAbo de [illegible] is een laege Kust vol Geboomte / ende in 't westen is 't geberghte S[t]. Cruys, leght seer op de noorder-breetde van 16 graden. Dese Kust wert aen de oost-zijde niet besocht; want daer geen Spanjaerden vaeren / om dat die soo vuyl is. Daer bewesten leght noch een Rivier / die genaemt wort Rio Granda. Dese Rivier streckt verde in 't Landt / ende verspreyt hem in diversche andere Rivieren / waer van den eenen genaemt wort Rio Guaiapa. Van daer west-waert leggen noch twee Rivieren / doch sonder naem. Van daer leght een Eylandeken t'Zee-waert / daer onder kan men setten / ende is rontom schoon; ende de heele Kust is over al schoon om te setten / is al sant- en stick-grond. Van daer west-waert / komt Cabo de Honduras, waer van wy in 't volgende naeder sullen beschrijven.

Be-



De Cust van
WESTINDIEN,
Van C. Honduras, tot C. Serra.
Beschreven door Roggeveen.
Duytsche Mylen 15 in een Graadt
Spaensche Mylen 17½ in een Graadt
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graadt
La Bermeia
Negrillos
Alacranes
Baxo de Sisal
Mucares
Sansoni
I. Cao
La Discondida
Sisal
R. de la Gartes
Quyro
Cabo de Coteche
Montagne de Cuanqual
Triangula
Rio St. Francisco de Campeche
Moyro dos Diablos
Valadolit
Ilha Mageras
Cozumul
IUCATAN
Cabessa
Roca Partida
Scibo
Champoton
P. Seco
Spiritu Santo
Sierra de St. Martyn
R. de Alvarado
Porto Real
Nostra Signora de Victoria
Sierras Sestumal
R. de Gryalva
St. Paulo
R. de 2 Bocas
R. de Palma
R. S. Anna
B. Chestumal
Quitazuno
Salamanca
Tabasco
Lamanay
Quitazuno
Utila
Golfo de Guanajos
Salmadina
Cabo de Honduras
C. Tre Puntos
Punto de Castillos
Oyster Bergh
Porta de Zal
G. Dolci
HONDURAS
15

Beschrijvinge van de Kaert N°. 15.

Streckende van

CABO de HONDURAS,

Tot

CABO SERRA,

Ende

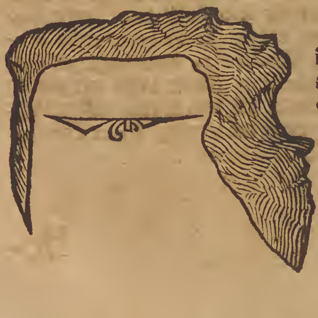
RIO de ALVARADO,

Met alle d'Eylanden en Drooghten t'Zee-waert.

Van Cabo de Honduras west-waert, tot in de Golfo de Honduras, ende d'Eylanden daer ontrent.

CAbo de Honduras, die oock wel Punta Castilhos genaemt werdt / leght seer als Cabo de Camaron, op de hooghte van sesthien graden. Dit Landt staet over al vol geboomte / ende is een laege Kust. Om de hoeck van de Caep / ontrent zuyden ten westen / leght een Eyland / genaemt Ilha Pynas, ende staet vol Pijn-boomen. Ende ontrent noorden van de Caep leght een Eylandt Guajana genaemt / ende heeft noch eenighe kleyne Eylandekens en Klippen rondom hem. Ontrent zuyd-west van Ilha Guajana, leyd Ilha Lein: daer aen volght het andere groote Eyland Guaioma; het welcke aen de noord-zy vol klippen leyt / waer voor hem een yegelijck moet wachten.

Een weynigh zuyd-waert van het voornoemde Eylandt Pinas, leght de Golfo Truigillo, recht voor het Geberghte a Sierra de Baimita. Dit is een brave Bay / met een goede Reede / gelijck de Figure daer van verthoont. Daer leggen west-waert van de Baey noch eenige kleyne Eylanden / ende zijn de Meeuwe Klippen genaemt. Van daer zuyd-west in / voor een Baey leggen noch drie Eylandekens; maer hebben geen naem. Van daer west-waert is een Golfo die met een Rivier inschiet / ende is genaemt Golfo Dulce: daer aen volght de hoeck genaemt Monduquo: dwers van den hoeck leght een drooghte met Klippen / genaemt de Salmadina: een weynigh t'Zee-waert leggen de Eylanden Utila: dit zijn verscheyden Eylanden / ende staen vol geboomte / tusschen eenige is 't vuyl / daerom moet u wachten niet tusschen door te zeylen: men heeft Monduquo aen de west-zijde / met noch eenige Rivierkens; maer daer van wort niet geroert. Daer aen volght den hoeck Triumpha de la Cruys, ende Porta de Sal.



Aldus is gedaen de Baey Truchilye aen de Caep Honduras.

Wat aengaet Porta de Zal; kond ghy verkennen aen eenen Bergh / die daer leght aen de voet van't Land / die genaemt wert O Marra de Via. Ende om de west sult ghy noch een anderen Bergh sien / die genaemt wort den Oester-bergh.

Van Porta Cavallos west-waert.

BEwesten den Oester-bergh / is Porta de Cavallos: wanneer men hier wil in wesen / moet men hem wachten van de hoeck; want die is vlack: ende loope soo mits-water in / ende komen ten ancker; is daer goet leggen. Op dese heele Kust van de Honduras, zijn anders geen plaetsen daer handelinge is / als in Baya Trangilla, en Porta Cavallos: ofte ten minsten het zijn de voornaemste plaetsen van die Provintie. Bewesten Cavallos, is Cabo tres Puntas: om de hoeck van Cabo tres Puntas, leght Rio de Ulva: daer aen Rio Baxo: daer aen Rio Phece: daer aen Rio Dulce ende Punta Hyqueras: daer aen Punta del Negra: aldaer begint de Golfo de Guanaios.

Waerschouwinge van de Honduras.

OF 't gebeurde dat yemant quame dese Beschrijvinge te lesen / ende bevont dat de Havens naer de beschrijvinge van de Kaerte / niet en lagen na het beschrijven van sommige Autheuren; maer dat de eene voor den anderen lagh / de eene bewesten / den anderen beoosten: soo wil ick den Leser vermaent hebben / dat wy de groote dwalinge / die wy van diversche daer in gevonden hebben / met alle vlijt hebben soecken te verbeteren / soo dat wy hier op niet voort gegaen en zijn op ydele speculatie / maer hebbe met alle sorghvuldigheyt daer mede opgehouden / tot dat de gelegentheyt voorviel / dat ick yemant sprack / die aldaer hadde geweest / ende hebbe doe voort-gevaeren / vertrouwe dat ghy hier in dan contentement sult nemen / als versceckert zijnde dat het beste gevolght is / en dat ghy de andere voor verdwaelde moet aennemen.

Nader Beright.

SOo men van Trichille wil zeylen naer Porta de Cavallos, om binnen door te loopen / soo loopt tot de drooghte van Mahaguera binnen door de Salmadina: ende soo het stille wierde / ende dat u de stroom naer de Salmadina trock / soo komt ten ancker op 7 vadem onder de Salmadina: op de zuyd-oost zijde is schoone grondt / van een Zant-plaet die daer afstreckt;

streckt; maer aen de noord-oost-zijde is 't dangereus en vuyl / met swarte steenen. De west-hoeck van de Salmadina leght meest zuyden van de Haven van de Eylanden Ultila, ende noorden met Mingulga. Aen 't vaste Landt Mingulga, is een hoogen spitsen Bergh: op die heele Kust is niet een sulcken Bergh meer.

Soo men wil buyten om zeylen / soo loopt ontrent drie mijlen van Tringillo, noord-west aen / om boven de Meeuwe Klippen te geraecken. Als ghy die gepasseert zijt / soo gaet dan noord-west ten westen / tot dat ghy gepasseert zijt Caios Maiagueros, het welcke seven Singels zijn / waer van twee de grootste zijn: loopt dan tusschen de Guaima ende de Salmadina door; ende oock tusschen Utila ende Guaima door: maer wacht u wel voor de Utila; want 'sy zijn beyde vuyl aen die zijde. Wanneer ghy die gepasseert zijt / loopt dan naer Triumphe de la Cruys, ende zoo voort west-waert / gelijck hier vooren beschreven is.

Sommige seggen / dat Porta de Cavallas sijn naem gekregen heeft van een Schip dat daer lach met Paerden / ende door quaet weer mosten sy die over boort setten / waer door die Rivier de naem gekregen heeft: sommige seggen dat het een goede Rivier is; andere seggen dat het een slechte Rivier is; maer het is seecker dat die swack geweest is / want sy is diversche mael overrompelt / ende ingenomen; daerom heeft Alonso de Castilha, den handel gebracht op een ander plaets / ende genoemt Amatique, achtien mijlen van de voorgaende: maer hy seght niet oost-waert of west-waert / ende daer is oock niet eene Kaert / daer de naem in bekent staet: Dirck de Ruyter maeckt aldaer geen gewach van: die hier van nader begeert / ondersoecke Johan de Laet, Folio 290.

Van de Provincia Jucatan, in de Golfo de Honduras.

VEel te schrijven van de Golfo de Guanaios, daer van en vinden wy nergens niet van herhaelt: wy sullen dan onse Beschrijvinge vervolgen langs de Kust: De eerste Kust is Salamanca, ende is een plaetse / gelegen achter de bocht daer de Eylanden Ylbob leggen, daer aen volght het Eyland Lamanay; daer aen het Eyland Zaratan; daer aen Pateia; daer aen Quitazeunho; daer aen d'Eylanden Catumal, de welcke leggen voor de Bahia Chetumal, het welck anderen een Lack noemen. Van dese Eylanden Catumal, streckt met een Rif langs de Kust tot de Eylanden Quintaszuno, streckende tot het Lack Bacalal: daer aen volght het Eyland Cozumel, het welck rondom met Reven af-streckt: daer aen komt de Baya Valadolit, alwaer de mensch-eeters Eylanden leggen.

Generaele Beschrijvinge.

DEse geheele Noord-kust in de Golfo de Honduras, is geheel met Eylanden omtrocken / ende wort van veele oock gantsch onbequaem gehouden voor de Schip-vaert: wy sullen dan daer weynigh meer van aenroeren / dan alleenlijck dat men hier over al meest laegh Land heeft / en seer gesondt. Daer wort van getuyght datter in 't noorder Deel van Jucatan, menschen gevonden zijn van seer grooten ouderdom: jae nae de getuygenisse die de menschen daer ontrent van gaven / die geloof meriteerden / seyden datter een seecker Man / die voor de Spanjaerden gebrocht wierde / wel drie hondert jaeren out was.

Van Cabo de Cotoche, en d'Eylanden west-waert.

CAbo de Cotoche is de noord-oost hoeck van Jucatan: men kan van Quita Seuno langs de Kust: tusschen de Kust ende d'Eylanden inzeylen / als een Canael / voor-by Cozumel & Ilha Mangeras. Aen dese Caep is 't op de noord-zy vuyle vlack: ende een weynigh om de west leggen twee Eylanden / ofte Caio, die soo genoemt werden: de Kust is hier tot Morrodos Diablos toe / over al laegh en vlack / soo dat men / als men uyt'er Zee komt / de Kust niet te nae en moet loopen; maer veele loopen tusschen d'Eylanden Alacranes, ende de vlackte van de Caep door. Daer aen volght Rio de la Gartas, alwaer een Eyland in de mont van de Rivier leyt: daer aen komen twee Eylandekens t'eynden de drooghte / genaemt Zamzum: aldaer leght in 't Landt een laegh Geberghte / met twee Heuvelen / d'oostelijckste is genaemt Montangue os de Silaon, ende d'andere Montague de Canqual. Daer aen volght een groote Golfo / ofte Baeye / die genaemt wert Syzal, alwaer op d'oost-zijde twee Eylandekens legghen. Van daer noord-waert / wel soo oostelijck / leggen de Drooghten Mucares genaemt / waer voor wy een yder waerschouwen daer wel na uyt te sien. Daer benoorden leghter noch een / genaemt Baxo de Sisal: van daer noord-noord-west op / leggen drie Eylandekens / die rontom vuyl zijn / ende werden genaemt Negrillos; van daer west-waert ontrent 40 mijlen / leght het Eylandt Bermea; van daer ontrent 16 a 18 mijlen om de zuyd / wel soo oostelijck / leght Ilha das Areas, het welcke rontom vuyl is: van daer wederom zuydwaert / leggen drie Eylandekens besloten met een Sant-rif / rontom in forma van een drie-hoeck / ende wert daerom genaemt Triangelen: van daer zuydwaert leggen noch drie Eylanden op een reecke / waer van elck een Rif af-streckt noord-oost op.

Van la Disconoscido.

DE Baya Zizal is te kennen aen drie Masten die daer opgerecht zijn: als ghy die siet / dan zijt ghy voor de Haven / en naer Disconoscido, welck zijn eenige Eylanden gelegen op de hoeck van Jucaton, de welcke met alderhande reven zijn beset. Van daer zuyd-waert / tot Rio Champety de Francisco, 't welck is een groote Baey: aen de zuyd-zijde van dese Baey / leggen twee groote Bergen / die genaemt werden Morros de Diablos. Dit is het eerste hooge Landt dat op dese Kust gevonden wert. Daer aen volght Seibo; daer aen Camphaton & Punta Seco; daer aen komt de groote Riviere Nostre Seingnora de la Victoria, het welck een groot Lack is / ende genaemt wort 't Lack Xicalanga: waer voor twee Eylanden leggen in de mondt / makende drie passagien om door te zeylen: de eene daer van is genaemt Porto Real, ende d'ander Porto a Trista. Daer aen volght Tabasco, zijnde de Hooft-Stadt van Juraton, ende is gelegen aen de Riviere de Gryalva, ende streckt te Lande-waert met verscheyde Aren oost en west. Daer aen volght St. Paulo, ende de Rivier de twee Bocas; daer aen volght Rio de Palma, ende Rio St. Anna; daer aen volght Lurambra, ende Medas Darea & Rio de Guazacola; daer leght het Gebergte Sierras de Martijn: aldaer leght een plaetse Spirito Sancto. t'Zee-waert van de hoeck leggen drie Eylandekens / die genaemt worden Roca Partido: daer aen volght Rio de Alvarado.


De Cust van
WESTINDIEN,
Van La Desconosceida tot C. Escondido.
Beschreven door Arent Roggeveen.
Duytsche mylen 15 in een graad
Spaensche mylen 17½ in een graad
Eng. en Fr. mylen 20 in een graad
Torro Blancko
La Vera Cruys
R. Compel
Sacrafitia
I. de St. Iuan Delua
I. Branca
R. de Alvarado
Cabo Serra
Cabesa
Rocca Partida
R. de Guazacoleo
Medas Darea
Lurambra
R. S. Anna
R. de Palma
R. dos Bocas
St. Paulo
R. de Gryalva
Porto Real
Porta a Trista
P. Seco
Camphaton
Seibo
Morro dos Diablos
R. S. Francisco de Campeche
Sisal
La Desconosceida
Triangula
La Bermeia
I. das Areas
Negrillos
Alacranes
Baxo de Sisal
Sansfaut
Costa de Piscadores
Cabo Rexo
I. de Lobos
Cabo Blanco
R. Magdalena
Plaia
R. Sucia
Costa Baxo
R. Lasso
R. Montanbas
Cabo de Zarto
C. de St. Cruys
Bahia del Spierito Santo
Matos de Salvador
Rio del Canayeral
Arecisa
Plaia
R. Flores
Arenas
C. Escondido
R. Descondido
R. Bravo
R. Solo
R. Panuco
S. Barthelome
R. a Palmas
St. Pedro vs Pablo
I. S. Paulo
R. Tuspa
Baxo de Tuspa
G. de Cassonas
Torra Blanca
Villa Rica
16

Beſchrijvinge van de Kaert N°. 16.

Streckende van

RIO d'ALVARADO,

Tot

BAYA del SPIRITO SANCTO,

Ende van daer ooſt-waert tot

CABO DESCONDIDO.

Van St. Juan de Ulua, & Ilha Branca.

HEt Eylandt St. Juan de Ulua, leght voor de vaſte Kuſt / aen de zuyd-zijde / in de Bocht voor Lavera Cruys. Het Land van Lavera Cruys is laegh / en heeft op de zuyd-zijde van de Rivier een groote Sant-baey: ende met klaer weer ſiet men aldaer een groot Geberghte / ende komt ſtrecken na de Sneeu-Bergen. Als men uyt'er Zee komt geloopen op 't Geberghte van St. Martijn, ſoo loopt men van de Eylanden Roco Partido, weſt-noord-weſt / om buyten de Cabeſſa te zeylen; welcke Eylanden zijn die van Punta Serra af leggen. De kenniſſe van St. Juan de Ulua, is een ronden Heuvel / genaemt Monta Carneiros; ende rontom dien Bergh ſtaet het vol Geboomte / in't midden tuſſchen dien Bergh / ende de Stadt. In't Landt is eenen hoogen Bergh / die genaemt wert den Sneeu-bergh / om dat die altijd van Sneeu bedeckt leydt / ende is ſoo hoogh dat men die met klaer weer wel 30 mijlen verde kan ſien: en als men die eerſt komt te ſien / ſoo ſchijnt het een wit Eyland te weſen / dat in Zee op ſyn ſelven leydt; maer ſoo men te niet naeder komt / ſoo ſiet men de vaſte Kuſt / ende dan krijght men den Bergh Carneiros, met de mueragie van 't Kaſteel / metten eerſten mede in't geſicht: door die wittigheyt / ſoo ſiet men die verde blincken. Deſen Bergh leyt zuyden en noorden met de Stadt St. Juan de Ulua: ſoo drae als men de Stadt verkent heeft / ſoo kan men te Reede loopen achter het Eylandt.

Afbeeldinge van 't Eylandt Juan de Ulua, en de Reede / en Stadt van Neuva la vera Cruiz.





Dit Eylandt is gelegen ſeer op 19 graden / ende het is rontom vuyl; maer tuſſchen het Eyland ende de vaſte Kuſt is't over al goed om te leggen op 8 vadem. Het Eyland is laegh en rond / ende als men daer wil by inloopen / ſoo moet men de Klippen die daer rontom leggen / wel mijden: onder dit Eyland leggen alle de Spaenſche Scheepen / die met haer lading van alle plaetſen daer na toekomen / ende verwachten de

D Maent

Maent Maert / om dan van daer naer Havana, ende dan met de geheele Vloot naer Spangien te vertrecken.

Van St. Juan de Ulua noord-waert.

NAeſt aen Lavera Cruys leght Rio Cempel: daer aen komt Punta de Villarica; op dien hoeck leght een Rif van Klippen / genaemt Sacrafitia: daer aen volght Torra Blanca, en Tulata, en os Chanos de Almaria, ende is gelegen op de hooghte van 20 graden 20 minuten: alhier heeft men een laege Kuſt met ſlecht Landt / op de 60 vadem heeft men aldaer ſtick-grondt / ende op 4 vadem ſchulp-grondt. Soo men op Torro Blanco komt te vervallen / aldaer ſult ghy een rye Bergen ſien zuyd-weſt in 't Landt ſtrecken / die oock Torro Blanco genaemt werden. Dit Geberghte ſtreckt beneffens het Sneeu-geberghte: vet om de zuyd-weſt ſult ghy noch eenige ronde Berghskens ſien / gelijck Hoy-ſtapels leggen: ende ſoo men op Villa Rijcke komt te vervallen / daer is 't Geberghte niet ſeer hoogh / vol gloppen en breucken / die werden genaemt a Sierras de Villa Rica a Velha.

Van St. Pedro-ys Pablo.

DE Stadt St. Pedro-ys Pablo, is gelegen op 21 graden ſtijf; ſoo men hier op vervalt / ſoo kan men het Land van Tuſpia ſien: de Kuſt is daer over al met Sant-Baeyen / ende beneden de Rivier zijn twee Sant-Baeyen / de noord-weſt Baey is de grootſte, ende op 60 vadem ſult ghy ſtick-grond hebben / ende van de 40 naer 't Land Gruys. De Golfa Caſſaros is wijt en groot / ende voor aen in 't midden leght een Eyland / genaemt Ilha St. Paulus.

Van Ilha Lobus & Baxo Tuſpa.

WAnneer dat men uytter Zee vervalt op Ilha de Lobus, het welcke leght voor Cabo de Roxo, ende is rontom vuyl; maer achter het Eylandt is goede Reede: het is een kleyn laegh Eyland / ende ſtaet vol Palmijt-geboomte; ende als 't noot doet / ſoo kont ghy daer vars water krijgen: daer leght een drooghte gelijck een omgekeerde Boot / daer achter kont ghy het ſetten. Soo men van daer naer Villa Rica begeert te zeylen / ſoo zeylt beooſten Baxo de Tuſpa; ende ſoo ghy daer niet boven en komt / ſoo meught ghy tuſſchen de Kuſt / ende de voornoemde drooghte doorlopen op 8 a 9 vadem: men kan daer oock Reede maecken als 't vereyſcht; want het is aldaer ſteyl. De Rivier Tuſpa wert verkent aen een reecke Bergen / niet ſeer hoogh / die noord-ooſt en zuyd-weſt in 't Land ſtrecken wel 16 mijlen langh: ende onder dat hooge Landt is een Bergh die uytſteeckt als een Suycker-brood: en als men noch vijf mijlen in Zee is van het Landt af / ſoo heeft men ſtick-grond. Aen de noord-zijde van Ilha de Lobes, ſeer noord-weſt ten noorden / is noch een groote Rivier genaemt Rio Panuco: in 't midden van dien leyt een Eyland / ende maeckt alſoo twee inkomſten / de zuydelijckſte genaemt St. Steven, ende de noordelijckſte Rio Harmoſo. Verder Beſchrijvinge en iſſer nergens te vinden / want wy komen nu aen de wilde Kuſt van Florida, 't geene wy in 't kort ſullen by een brengen.

Van de Proventia Florida.

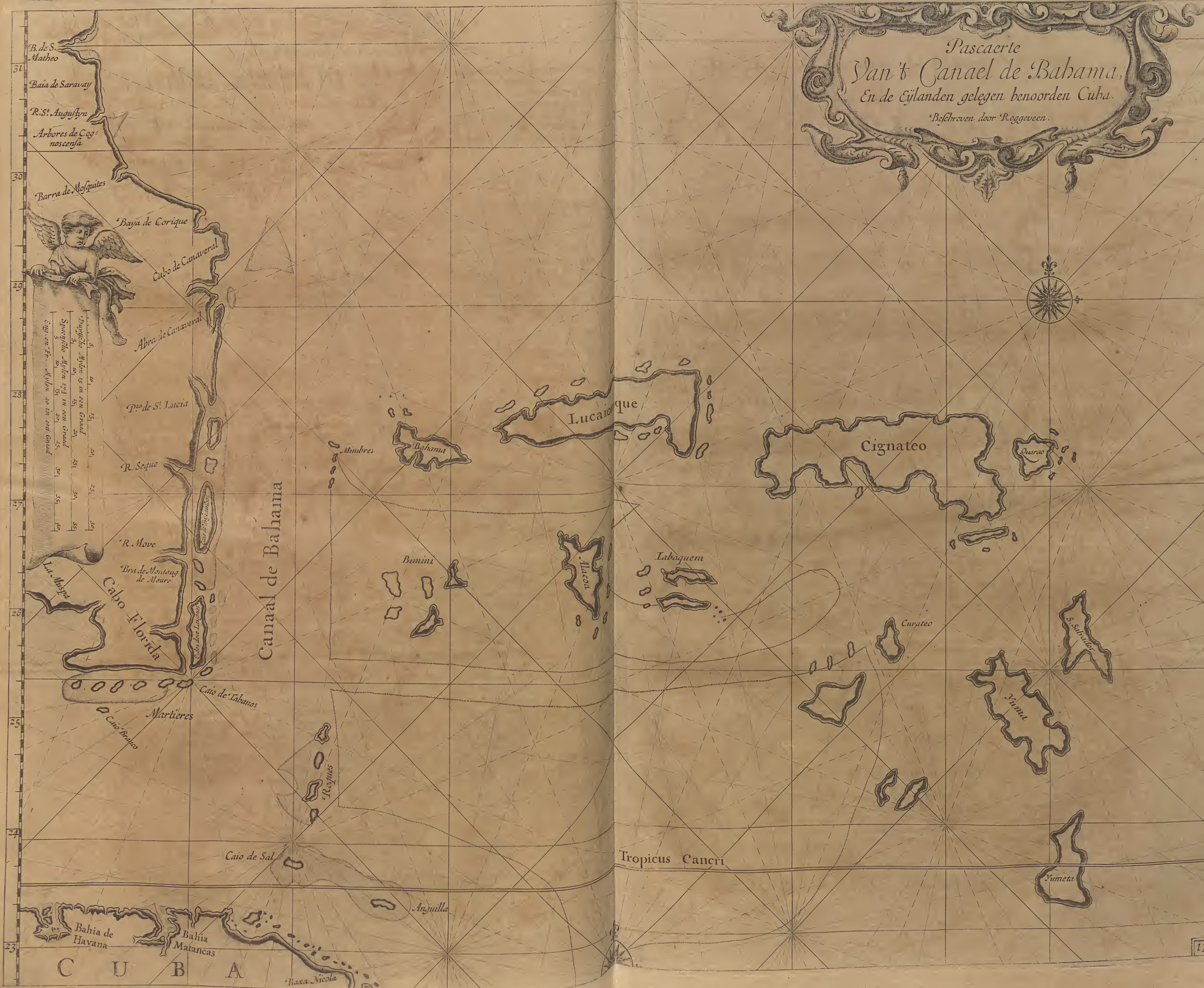
DE Proventia van Florida, die wort niet anders dan in 't wilde beſchreven / oock ſpreecke in 't wilde / om dat daer geen particulier gewagh gemaeckt en wordt van de Havenen en Baeyen / hoe-wel dit Land meer als tot vier-mael is beſocht met wonderlijcke moeyelijckheden / ende hebben daer gevonden meenighte van Paerlen by d'Indianen te Landewaert. Ende ſoo yemant van het onderſoecken van dit Florida naeder begeert / leeſe Johan de Laet, Folio 137. tot 160 toe / ghy ſult daer wonderlijck van beſchreven vinden / ſoo van Spanjaerden als France: het welck al van tijd tot tijd onderſocht is / ſoo van den Jaere 1512 / eerſt van Jean Ponce de Lyon, ende 1520 door den Licentiaet Lucas Vaſquez de Aylon: daer naer 1526 van Panphilo Nervaes, ende meer andere die ghy aldaer ſult beſchreven vinden.

Soo ſullen wy anders niet doen van deſe Kuſte / dan alleen u de ſtreckinge / ende de Havens haer namen / volgens met de Kaerte af-beelden / ende dat van Rio de Palmas, daer aen volght Rio Piſcadores.

De gantſche Kuſt Piſcadores is alſoo genaemt om dat aldaer veel Vis te vangen is / langs Rio Bravo, en Rio Solo, tot aen Rio Diſcondido. Daer aen volght Cabo de Blanco, daer benoorden Rio Magdalena; daer aen Plata en Rio Suela; daer aen volgt Coſta Baxo, ende Rio Lazoo, en Rio Monthannas, ende Cabo Sarto.

Daer aen ooſt-waert / komt Cabo St. Cruys, het welcke is de weſt-hoeck van Baeya Spirito Sancto. Dit is een heele groote Baey / ende ſtreckt wel ſoo die beſchreven wert / met 6 a 7 armen / meenighte van mijlen te Lande-waert in / het welcke d'onderſoeckers naerder ſullen ondervinden. Daer aen volgt de Kuſt al ooſt-waert met verſcheyden Rivieren en Eylanden daer voor / leggende met een Sant-banck om-trocken / gelijck men alle Kuſten gemeenelijck ſal doen / die niet partinent en zijn beſocht: de naeſte Rivier die volght van de Qualata, is Matos de Salvador, ende Rio del Camaveral, ende Arecia ende Plaia, ende Rio Flores & Arenaes, ende Cabo de Eſcondido.

Alhier ſpringen wy met de Kaerte tot Cabo de Florida, maer van Eſcondido ſtreckt de Kuſt heel met groote Bochten in noord-waert op / met groote Bayen en Golven / waer van eenige genaemt zijn als volght / Rio de St. Paulo, en Rio Cavallos, ende Punta Sebica en noſtra Seingnora, ende Deochuz & Punta Cheulo, en Baya Mirvelo, ende Rio Spirito Sancto: van daer ſtreckt de Kuſt weer heel zuyd-waert met groote inbochten tot het zuydelijckſte / ende is genaemt Cabo de Florida.



Pascaerte
Van 't Canael de Bahama,
En de Eylanden gelegen benoorden Cuba.
Beschreven door Roggeveen.
B. de S. Matheo
Baia de Saravay
R. St. Augustyn
Arbores de Cognoscensa
Barra de Mosquites
Baya de Corique
Cabo de Canaveral
Abra de Canaveral
Pto. de St. Lucia
R. Seque
R. Move
Cabo Florida
Caio de Tabanos
Martieres
Caio Branco
Canaal de Bahama
Mimbres
Bahama
Lucaioque
Cignateo
Quarao
Bimini
Abacoa
Tabaquem
Curateo
S. Salvador
Yuma
Roques
Caio de Sal
Anguilla
Tropicus Cancri
Yumeta
Bahia de Havana
Bahia Matancas
Baxa Nicola
C U B A

Beschrijvinge van de Kaert N°. 17.

Zijnde

CABO FLORIDA,

En

CANAAL de BAHAMA,

Met alle de Drooghten en Eylanden benoorden CUBA.

AEn de west-zy van de Caep leggen eenige Eylanden / die genaemt werden Tortugas : oost-waert van daer leggen recht voor de Caep Florida eenige Eylanden / die genaemt werden Martieres : daer aen streckt de Kust weer heel noort-waert / alwaer aen de oost-zijde eenige Sant-banckken leggen / die met de Kust het Canaal van Bahama maecken / waer van wy in 't volgende met de West-Indische Eylanden nader sullen beschrijven.

Van Cabo Florida, en 't Canael de Bahama.

WY hebben in de voorgaende Kaerte van N°. 16. beschreven de Kuste van Florida, tot aen de Eylanden Tortugas ; als d'Eylanden de los Martieres. Daer aen volgen noch twee andere Eylanden / genaemt Caio Tabanos, die op de zuyd-oost hoeck van Cabo de Florida leggen. Tusschen dese Eylanden / ende d'Eylanden Roques, aldaer begint het Canael Bahamen, het welcke van daer noorden aen streckt / gelijck u de Kaerte verthoont.

Van Cabo Florida noort-waert.

VAn Caio Tabanos noord-waert / leght een Eylandt / ende wort genaemt Caio dos Doce Leugnes, ende is gestreckt zuyden en noorden / wel 12 mijlen langhs de vaste Kust / het welck aen de oost-zijde seer vlack is van eenige Drooghten die daer tegen aen leggen ; maer aen de noord-zijde kan men tusschen eenighe andere Eylanden door-zeylen / tot door een Riviere genaemt Move : aldaer leght een grooten Bergh genaemt Bra de Montangie de Moure ; ende soo men noord-waert van het voornoemde Eyland aen-zeylt / soo sal men langs de Kust ontmoeten / het Eyland genaemt Caio de Biscainhos, waer van noch twee Eylanden noord-waert aenstrecken / die alt'samen met een vlackte rontom zijn beset / alwaer achter is gelegen Ria Seque : daer aen volght Punta de St. Lucia.

Van 't Canael de Bahama.

HEt Canael de Bahama, werd gemaeckt met de voornoemde Kust Florida, en seeckere vlackten die aldaer oost-waert van gestreckt leggen / waer van het beginsel is aen de Eylanden Roques. Ende oost-waert van Caio de Biscainhos, leggen d'Eylanden genaemt Bymeny, de welcke vijf in 't getal zijn. Dese Eylanden leggen in die voornoemde vlackten / ende op de noord-hoeck van die vlackten / leggen noch drie kleyne Eylandekens / genaemt Mimbres. Oost-waert van daer leght het Eyland Bahama ; aen welcke noord-hoeck noch twee Eylandekens leggen / daer van noord-west noch een rye Klippen leght.

Oost-waert van daer leght een groot langh Eyland / gestreckt oost en west / ende is genaemt Lucaio-neque. Ontrent zuyd-oost van daer / leght noch een ander Eyland / alsoo groot als 't voorgaende / ende wert genaemt Cignateo. Oost-waert van daer leght noch een ander Eylandeken / met eenige Eylandekens aen de oost-zijde / dat genaemt wort Guarao : ende aen de zuyd-west zijde van Cignateo, leggen noch eenige Eylanden / genaemt Jabaquem : ende aen de zuyd-zijde van Cignateo, leggen noch andere Eylanden / als Curateo & St. Salvador, ende Juma & Jumeta. Van alle dese hier vooren verhaelt / is weynigh / ofte geen verhael, anders dan dat die aldaer bevonden zijn : oock soo en heeft men daer geen ordinaire vaert / en dat door de groote vlackten die daer leggen / niet anders als schip-breuck soude veroorsaecken / dewelcke een yegelijck soeckt te schouwen.

Naeder opmerckinge.

DEse Canael de Bahama, daer wy hier vooren van gesproocken hebben / aldaer gaet een extraordinaire stroom / die altijd om de noord loopt door de enghte / ofte langhs de Kust van Florida. Dese stroom veroorsaeckt door de noord-oostelijckste winden / die altijd dwars over de Zee van de Canarische, ofte Soute Eylanden waeyen / tot in de groote Golfe Occidentalis, die de geduerige winden aldaer veroorsaecken / ende met haer voeren meenighte van water / die de winden daer in parssen / ende alsoo tusschen Jucaton & Cuba door passeeren / ende ten eynde de Bocht voornoemt stutten ; ende dan haer coers nemen langs de Kust van Florida, met een groote snelligheyt soeckt te passeeren door de enghte van het Canael Bahama, tot weder in de ruymte van de Zee. Soo yemant hier komt / ende dat de wind hem niet sterck genoegh en dient / om nae de zuyd te zeylen / soo en mach hy aldaer niet anckeren / want de Anckers die scheuren alle uyt de grond / soo dat sy niet houden en konnen ; daerom moet ghy altijdt onder zeyl blijven : oock soo is dit geen Vaer-water / om daer door de zuyd op te zeylen / maer beter om de noord-waert te passeeren ; daerom de Spanjaerden altijd de zuyd hebben gesocht van de Canarische en Soute Eylanden / om dat de winden haer daer altijd dienden om zuyd waert en west-waert te passeeren : ende als die langh genoegh om de west geweest hebben / soo hebben sy haer reyse gesocht om naer huys te keeren door dese voornoemde Canael Bahama, ende soo voorts tot de Vlaemsche Eylanden / alwaer haer de winden tot de t'huys reys altijd behulpsaem waren ; waerom onse Scheepen oock altijd die van de Carybes komen / haer reyse eerst om de noord leggen / ende dan weder om de oost.

 Noord-

Noortwaert van 't Canael de Bahame.

NAdien wy het Canaal de Bahame hebben beſchreven / ſoo ſullen wy een weynigh noord-waert wijcken / gelijck als de Kaerte N°. 17. ons beſchrijft / tot aen Cabo de Canaveral : daer voor leght een Sant-punt ; maer de hoedanigheyt is my daer van niet bekent : daer beneffens komt een Baya genaemt de Coryque : van daer ſoo ſtreckt de Kuſt heel noord-weſt tot Barra de la Muſquitos : van daer ſtreckt de Kuſt heel noord-noord-weſt ; en dan weer noordelijck. Ontrent Arbones de Cognoſeenſa , ſtreckt een rif t'Zee-waert / tot voor Rio S^t. Auguſtijn.

Wy eyndige deſe Kaerte en Kuſte met Baya de Matheo , en ſullen ſoo deſe Kuſt (naer de beſchrijvinge van de Carybiſe , en andere Weſt-Indiſche Eylanden) wederom aenroeren.

Volght nu de Beſchrijvinge van de CARYBESE En alle andere WEST-INDISCHE EYLANDEN, Haer Havenen / Bayen / Diepte / Drooghte / en opdoeninge haerder Landen.

Beſchrijvinge van de Kaert N°. 18.

Zijnde de CARIBES EYLANDEN, Streckende van 't Eylant GRANADILLOS noordwaert, Tot S^t. MARTIN en ANGUILHA.

WY ſullen beginnen van het zuyd-eynde van de Carybes Eylanden / om dat wy hier vooren aen de vaſte Kuſt / als oock het Eylandt Trynedade, ende het Eyland Tabago, als oock Granade en de Granadilos, ſoo ſullen wy dan nu onſe Beſchrijvinge beginnen van 't Eylandt Barbados en S^t. Vincent, ende ſoo voort noord-waert op.

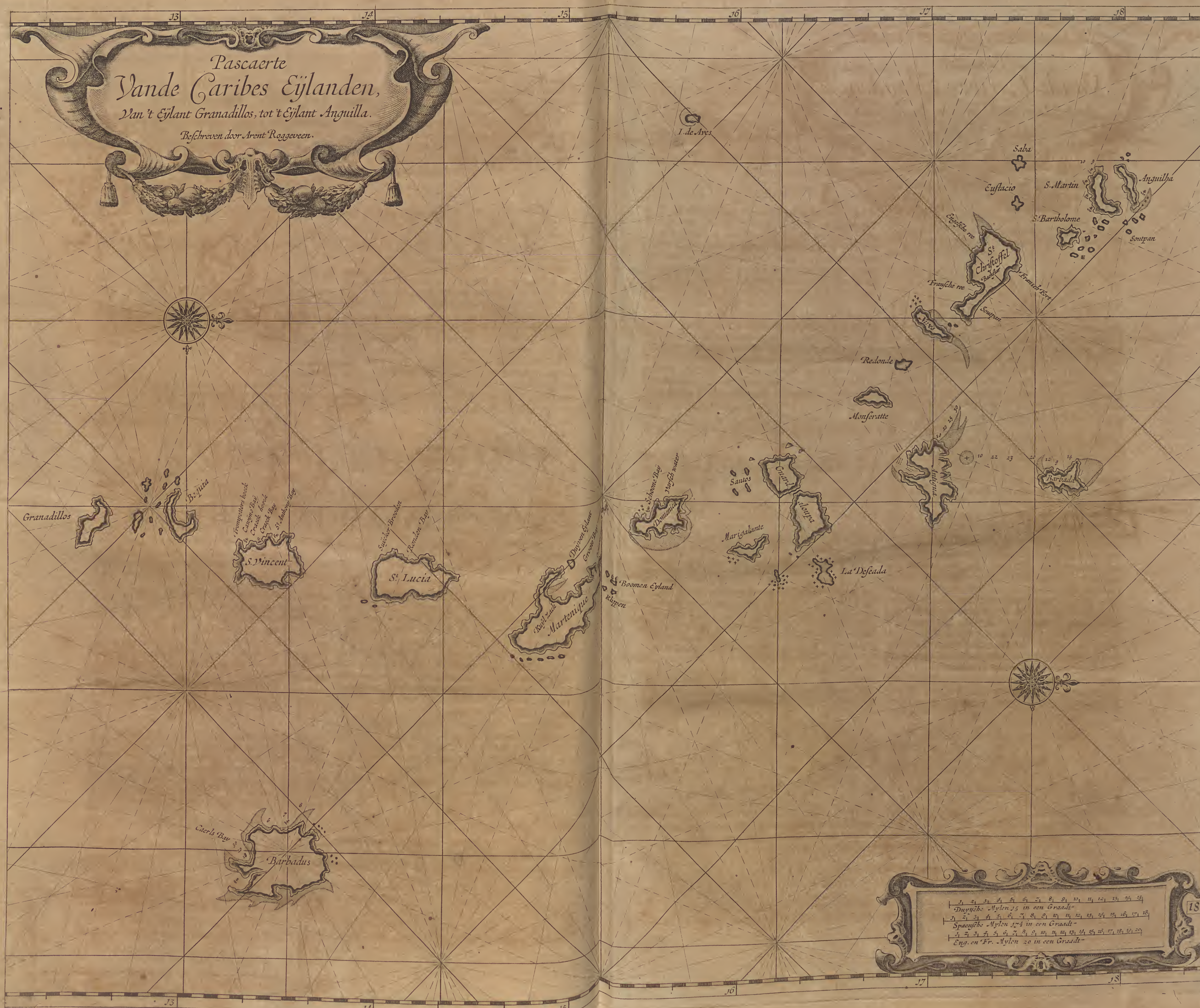
Van 't Eylandt Barbadus.

HEt Eylandt Barbadus is gelegen op 13 graden 15 minuten noorder-breedte : wanneer men van de ooſt komt is 't wel kenbaer ; namentlijck als ghy den noordelijckſten hoeck weſt ten noorden / ende weſt-noord-weſt van u hebt ontrent vijf mijlen / ende de zuyd-weſt-hoeck / weſt-zuyd-weſt / dan is de ooſtelijckſte hoeck de hooghſte : ende van deſen hooghen hoeck / nae de zuyd-hoeck toe / is het Landt heel afgaende en effen ; ende tuſſchen de ooſt-hoeck ende de noord-hoeck is het Land oneffen / ende gelijckt om laegh gebroocken Landt te weſen. Dit Eyland is redelijck groot / ende aen de ooſt-zijde heeft het eenige hoecken / die al met Reven in Zee ſtrecken / ende verthoont hem groen vol Geboomte / ende dicht ſonder openingh. Aen de zuyd-weſt hoeck is een Baey daer men het ſetten kan op 12 / 15 / 20 à 30 vadem waters ; het diept aldaer hart af / ende de grond en iſſer niet al te ſchoon / maer aen de weſt-zijde zijn ſchoone Reeden / en heeft aen de zuyd-zijde een ſchoone Baey / daer veel Schepen in konnen leggen / ende aldaer loopt een Rivier in Zee. Dit Eylandt is in 't Jaer 1628 van de Engelſche aengenomen / ende hebben daer ontrent 600 menſchen gebrocht om het Eylandt te beplanten. De verthooninghe van het Landt is hier onder uyt-gebeelt.



Aldus verthoont de Barbados als men daer aen de ooſt-zijde by langhs zeylt / anderhalve mijle buyten Landt.

Z. W.



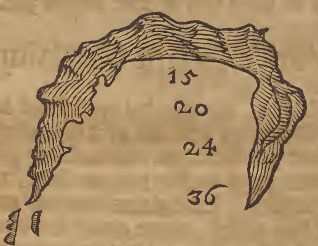
Pascaerte
Vande Caribes Eÿlanden,
Van 't Eÿlant Granadillos, tot 't Eÿlant Anguilla.
Beschreven door Arent Roggeveen.
I. de Ayes
Saba
Eustacio
S. Martin
Anguilha
S. Bartholome
Soutpan
St. Christoffel
Fransche ree
Redonde
Monseratte
Antigua
Barbada
Santos
Guarda
loupa
Marigalante
La Deseada
Dominica
Schoone Bay
Boomen Eyland
Klippen
Martenique
Granadillos
Bequia
S. Vincent
St. Lucia
Barbadus
Duytsche Mylen 15 in een Graadt
Spaensche Mylen 17½ in een Graadt
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graadt
18



Aldus verthoont de Barbados als men aen het noorden ⁂ haest verbalt.

Van S^t. Vincent.

HEt Eylandt S^t. Vincent is geleghen seer op de breedte van de Barbadus, want die leggen ontrent van malkanderen gestreckt oost en west / ende van S^t. Lucia ontrent zuyden / wel soo westelijck. Dit Eylandt is seer vruchtbaer / ende heeft seer schoone Baeyen aen de west en aen de zuyd-west-zijde / daer men kan ten ancker komen / soo nae het Landt als men wil / maer niet ver af; want het isser steyl: de bequaemste Baya is S^t. Anthony Baey / ende Craeck Baey / en Cawijne Baey / en Trompetters Baey / die al t'samen vars water hebben van kleyne Rivierkens / die daer uyt-wateren. Dit Eyland heeft seer goede grond / daer is weynigh Gedierte: d'inwoonders gaen heel naeckt / ende zijn niet groot van postuer / zijn luy en traeg / sorgen nergens voor als voor de kost. De verthooningh van de Baey met de wint Valey is hier onder by gevoeght.



Aldus leyt de Baey van S^t. Vincent aen de Caribes Eylanden: het is een heele goede Baey / om die te kennen. Als men van beoosten komt zeylen / soo isser een Baey op het oost-zuyd-oost eynde / daer leyt een Klip in / die zeylt men voor by / ende de eerste hoeck / die nae de Klip ofte Baey komt / 't welck een langh afgaenden hoeck is: daer moet men dicht by omzeylen / soo dicht als ghy wilt / ende de Baey van Bequia leyd dan zuyd van u.

Van 't Eylant Bequia.

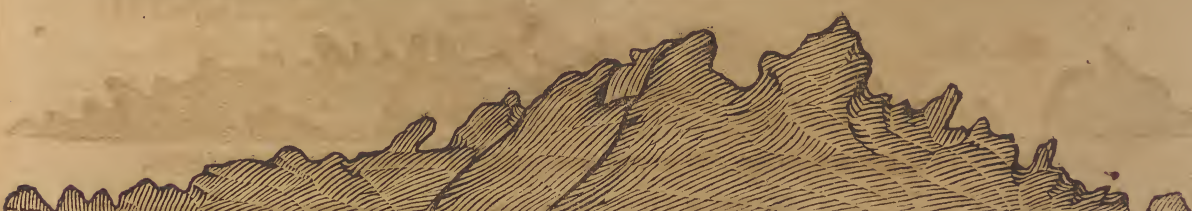
AEn de zuyd-zijde / wel soo westelijck / leggen d'Eylanden Bequia, alles op een ry / ende strecken naer Granade. Dese Eylanden zijn schoon sonder vuylen / men mach daer dicht by heen loopen / ende als 't vereyscht / soo meught ghy daer ten Ancker komen: het grootste van dese Eylanden is het noordelijckste dat heeft aen de west-noord-west zy een groote Baey / de andere Eylanden zijn kleyn: daer aen volght aen de zuyd-zijde de Granadillos, daer hier vooren van gesproocken is.

Van 't Eylant S^t. Lucia.

HEt Eyland S^t. Lucia, is gelegen ontrent noorden van S^t. Vincent, wel soo oostelijck. Het Eyland is wat lanckwerpigh / seer van gedaente als een Ey / heeft aen de noord-zijde een scharpen hoeck / maer aen de zuyd-zijde een streckende Kust: op de zuyd-oost hoeck leggen twee Eylandekens, het staet rontom meest met Geboomte: op de zuyd-west leggen twee hooge Heuvelen gelijck Suycker-brooden / die daerom alsoo genaemt werden: aen de west-zy is een Bay / die genaemt werdt Ronden Bay. Het grootste bescheet van de hoedanighcyt van dese Kust is my niet ter hant gekomen.

Van 't Eylant Martinique.

HEt Eyland Martenico is gestreckt meest zuyd-oost en noord-west: het is een hoog Eyland / ende vol Bergen / hebbende in 't midden drie Heuvels / waer van het opperste hem verthoont gelijck een top van een hoet: het zy van wat zijde dat men aen dit Eyland komt / men siet altijd dese Bergen: aen de zuyd-oost zijde leggen eenige klippige Eylanden. Aen de noord-zy leggen drie Eylandekens / ofte sommige seggen Klippen / met een rond Eylandeken dat vol Geboomte staet / daer is mackelijck vars water te haelen: aen de zuyd-west-zijde is dit Eylandt schoon / ende streckt met een arm Lands van 't Land af / alwaer een Eylandeken op het eynde leydt aen de west-zy / genaemt het Duyven Eyland: aldaer is een groote Baey die genaemt wordt den Kuyl der Sacken; want men daer soo diep inloopt / dat men geen Zee sien en kan. In dese groote Baey zijn noch andere Baeyen / waer van d'eene wort genaemt de Gouverneurs Baey: de hoedanigheyt van het Landts verthooningh is hier onder gevoeght.



Aldus verthoont Martenica, als ghy daer benoorden langhs zeylt / de west-hoeck zuyd-west van u ontrent drie mijlen: als ghy wat verder om de west komt / verthoont het anders / dan loopt de west-hoeck vlack neer.

Van 't Eylant Domenica.

ALs men van de zuyd-oost hoeck van Domenica west-waert heenen loopt / soo sult ghy daer een Baey vinden seer bequaem om schoon te maecken. Om nu dese Baey te vinden ofte te kennen / als men met de voornoemde koers langs het Eylandt is loopende / soo sult ghy een Heuvelken sien voor uyt leggen / van gedaente gelijck een Suycker-brood; ende

I het

het schijnt van ver een Klip te wesen / die van 't Land af leght / maer als men wat naeder komt / soo siet men het Land daer het op staet / dat van het hooge Land met een lagen smallen hals afstreckt: ende soo ghy daer wilt inloopen / soo moet ghy u wachten voor het Rif dat van de zuyd-hoeck afstreckt / dat moet ghy aen stuer-boort laten liggen / ende sult dan in 't omsien een Sant-baey sien leggen; wilt ghy daer in loopen / soo sult ghy daer meest in beslooten leggen / ende buyten deyningh van de Zee: maer wilt ghy die Baey recht inloopen tot aen de Huysen / daer hebt ghy vars water / maer het is daer heel steyl; daer moet ghy een Ancker t'Zee leggen / ende met het Teu-Ancker aen Land / ende moet wel op u hoede wesen van d'Indianen; want sy zijn niet te betrouwen: de hoedanigheyt van de verthooninge van dit Eyland is hier onder gevoeght.



Aldus verthoont Domenica als men daer bewesten omloopt.



Aldus verthoont Domenica, als ghy daer bezuyden langs zeylt / het Heuvelken A noord-noord-west van u ontrent derdehalf mijl: wat verder om de west vint ghy de Baey daer de Scheepen leggen / en gaet by A in.

Van 't Eylant Marigalante.

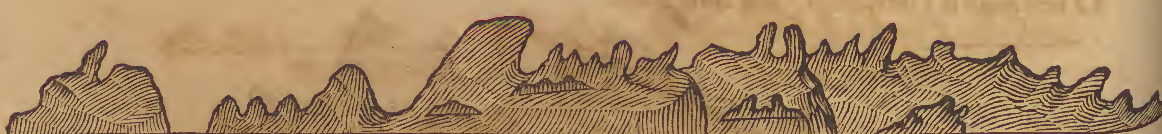
HEt Eyland Marigalante, is een slecht Eyland vol Geboomte / verthoont hem als een Galeye op haer Verdeck. Op de zuyd-oost-zijde / ontrent een halve mijl daer van / sult ghy sien seeckere hoope van swarte steenen / en verscheyde witte paden; maer aen de west-zijde verthoonen daer schoone witte Sant-stranden / ende daer is geen Ancker-grond soo sommige seggen; andere seggen dat aen de west-zijde goede Ancker-grond is. Dit Eyland is als het hem eerst opdoet / gelijck als of de boomen in 't water stonden. Aen de noord-oost hoeck in Zee / leght een Eyland daer eenige Klippen rondom leggen; daer zijn veeltijds Wilden op het Eyland / maer of die daer woonen / ofte van de naeste Eylanden komen / is my onbekent.

Van d'Eylanden Todos Santos, ofte los Santos, andere seggen de Santes.

DIt zijn vier kleyne Eylanden / leggen meest west van Marigalante, ende zuyden van de zuyd-hoeck van Guardalupa. Tusschen dese Eylanden is goede Reede / ende wordt gemeenelijck gebruyckt voor de Scheepen die daer in de Eylanden de quade tijd moeten overleggen / soo dat sy in de Santes voor de noordkant van de slagh van de Zee bevrijd zijn.

Van 't Eylant Gardalupa.

GArdalupa, als men dat eerst komt te sien / soo verthoont het hem als of 't twee Eylanden waren; want het lijckt van malkanderen gesepareert / in 't midden loopt de Zee door en door; maer het is daer heel ondiep / soo dat men daer met geen Scheepen door kan zeylen, maer eenige Luyden die ick gesproocken hebbe / seggen / dat sy daer met Barcken door gezeylt hebben: op de oost-punct is 't heel slecht / ende vol geboomte / met twee spitse Klippen aen die punct: ontrent ten halven het Eyland is 't heel hoog Land / ende werd by de Spanjaerden genaemt Alto de Guardalupa. Op de west-hoeck van dit Eylandt zijn oock twee scherpe Klippen / ende aen de zuyd-zijde leght eene Klip: men kan oock wel als men wil / tusschen dit Eylant ende de Santos doorloopen: het Eyland leght gestreckt meest noord-oost en zuyd-west; aen de zuyd-zijde is 't diep water / ende goede Ancker-grond / de water-plaets is aen de west-zijde; daer zijn veel wilde Verckens op dit Eylandt / en meenighte van Bannanes Boomen: de verthooninge van het Eyland / als men uytter Zee komt / is hier nevens bygevoeght.



Aldus verthoont hem Guardalupa, als de zuyd-hoeck zuyd-west ten westen van u is vijf mijlen.

Van 't Eylandt la Deseada.

HEt Eylandt Deseada is gestreckt oost en west / en als men uytter Zee komt / verthoont het hem gelijck een Wiege; ende aen de oost-zy verthoont het hem gelijck een Hane-spoor; ende als 't noorden van u leyt / heeft het de gedaente van een Broodt / soo rond is 't dan in 't aensien / ende in 't midden is 't alderhooghst / ende over al sonder Geboomte / ende gelijckt van verre wel een Galeye: het verthoont meest al swart Land met witte gebroocke streecken / en Heuvelen van sant / met roode plecken / sommige seggen dat het rontom vuyl en ruysigh is.

Van 't Eylant Aves.

ILha de Aves leggt seer van de Santes, ofte de zuydhoeck van Guardalupa west ten zuyden; het is een laegh Eylandt sonder geboomte / meest omtrocken met een Banck / is seer dangereus om te passeeren / daer-

daerom is 't noodigh voor die geene die nae de west / ofte te ly-waert willen / dat sy van de Caribes soodanigh haer koersen stellen / dat sy genoeghsaem hier van mogen bevrijdt zijn.

Van 't Eylandt Monseratto.

DIt Eyland is niet seer groot / sommige seggen dat het meest rondt is / andere seggen dat het langhwerpigh is / leght van de west-hoeck van Guardalupa meest noord-noord-west / ende is heel hoogh; als men zuyd-oost daer af is / verthoont het gelijck een Basaen : ende boven op het spitse des Berghs is een groote breucke : ende als men daer nae toe zeylt / soo salder ander Land achter den eersten Bergh uyt komen / dat slecht sal wesen / en plat gelijck een Tafel / in 't midden met een Zael / ende op de noord-west hoeck is het gebroocken Land / ende hooger als de Zaele / alwaer een schorren hoeck is / daer op sommige plaetsen eenige ruyghte op staet : de opdoeninge van het Landt als men uytter Zee komt / is hier onder bygevoeght.



Aldus verthoont Monseratte als men het oost ten zuyden van hem heeft.

Van het Eylandt Redonde.

HEt Eyland Redonde leght van de noord-hoeck van Monzeratto, ontrent west ten noorden / ende west-noord-west / het is een rondt Eylandeken / in 't midden hoogh / gelijck een Hoy-stapel / waer van de opdoeninge hier onder is bygevoeght.



Aldus verthoont Redonde als 't vierdehalf mijl noorden ten oosten van u is.

Van 't Eylant Antigua.

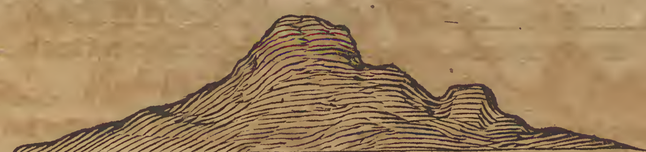
HEt Eyland Antigua leght tusschen Guardalupa ende Barbados, is gestreckt meest oost en west / heeft aen de noord-west-zy / een groot Rif noord-west in Zee strecken / waer men by langhs kan zeylen op 10 / 20 a 30 vadem : ende aen de noord-zy leght noch een Klip / van waer men in 't Vaer-water nae de Barbados heeft 10 / 20 a 23 vadem. Aen de zuyd-west-zy leght oock een Rif in Zee van 't Landt af ; ende aen de zuyd-punct streckt oock een Rif af : het Landt heeft van binnen veel Morassen / ende is vol Geboomte : het is aen de zuyd en west-kant seer verde vlack / soo dat wanneer hier yemant komt / het Loot niet en moet spaeren. De Engelse hebben dit Eyland met volck beset / ende planten daer veel Toebacq / en andere Eylandsche vruchten.

Van 't Eylandt Barbada.

BArabda is heel laegh Landt / ende aen de zuyd-west hoeck is 't verde vlack / ende aen de noord-west hoeck streckt een groote vlackte af : aen de west-zijde is goede Reede op 9 / 12 a 14 vadem.

Van 't Eylandt Nives.

HEt Eyland Nives leght gestreckt meest noord-noord-oost / en zuyd-zuyd-west / is ontrent drie mijlen langh / soo sommige seggen / ende verthoont soo men uyt den oosten komt / vol Geboomte : ende als men daer zuyden en noorden dwers van komt / is in 't midden het hooge Land met een Zaele : aen de zuyd-west-zijde is 't heel klippigh / aen de west-zijde is eenen plompen hoeck : als 't Eylandt noorden van u is / soo sult ghy aen de oost-zijde sien een schoone vlacke Strandt / daer veel dorre Boomen staen ; daer nevens staen oock eenige groene Boomen : by dat Geboomte is goet varsch water / van twee Vlieten die daer in Zee komen loopen : soo yemant hier water haelt / magh wel op sijn hoede zijn. D'Opdoeningh van het Eylandt is hier onder oock bygevoeght.



Aldus verthoont Nives, als het ses en een half mijl noord-west ten noorden van u is.

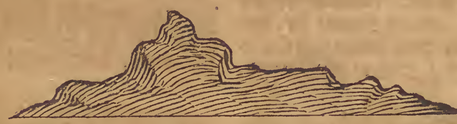
Van 't Eylandt St. Christoffel.

HEt Eyland St. Christoffel leght gestreckt meest zuyd-oost en noord-west / is ontrent 7 mijlen langh / ende aen de noord-west zijde ontrent 4 mijlen breet / ende loopt aen de zuyd-oost zijde met een scherpe laege punct af / alwaer een Sout-panne leght : tusschen de smalle punct streckt de Engelsche Reede in / ende nae de noord-west punct toe is de France Reede : aen de zuyd-oost hoeck is 't laegh / maer in 't midden is 't hoogher als 't Eylandt Nives. Recht in 't midden van dit Eyland is een spits Berghske : aen de west-punct van dit Eyland streckt een Rif af / ende aen de zuyd-oost hoeck leght noch een Eylandeken in tusschen Nives : men kan hier sonder perijckel /

kel / ofte ſchip-breuck / niet wel tuſſchen deſe Eylanden door zeylen : ende op de noord-ooſt hoeck leght het France Fort.

Van 't Eylandt Eſtacio.

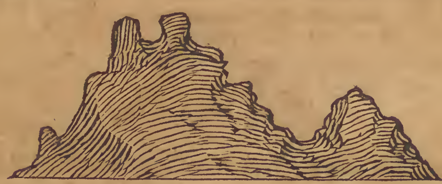
Eſtacio leght met de noord-hoeck van St. Chriſtoffel ontrent ooſt en weſt / is een kleyn Eylandeken / dat hem verthoont rond in eenen Bergh / gelijck een Suycker-broodt / ende als men daer beneffens is / ſoo verthoont het hem wat lanckwerpigh : de opdoeninge als men uytter Zee komt / is hier onder bygevoeght.



Aldus verthoont het Eyland Stacius als 't zuyd-ooſt ſes mijlen van u is.

Van 't Eylandt Saba.

Het Eylandt Saba leght ontrent weſt / wel ſoo noordelijck van Eſtacio : het is een Eyland ſeer van de gedaente van Eſtacio , ende verthoont hem als een Suycker-broodt / maer het is wat kleynder dan 't voorgaende : aen de noord-weſt zijde leght een ſcherpe Klippe / ontrent een Muſquet-ſchoot daer van af in Zee / dat van verde een Zeyl ſchijnt te weſen : zuyden en noorden van dit Eylandeken in Zee / ontrent twee mijlen / is 't niet meer als 10 vadem diep / ſchoone Sant-grond / ende daer is veel Viſch metten hoeck te vangen : de opdoeningh als men uytter Zee komt / is van gedaente als hier onder by gevoeght is.



Aldus verthoont het Eylandt Saba als 't zuyden ten ooſten van u is.

Van 't Eylant St. Bartholomeus.

Het Eylandt St. Bartholomeus, is gelegen op de noorder-breedte van 18 graden / is meeſt rond van gedaente / ende leght van de noord-ooſt hoeck van St. Chriſtoffel ontrent noord-weſt : ende aen de noord-ooſt zijde van dit Eyland leggen eenige Klippen ſoo boven als onder water : de opdoeningh als men uytter Zee komt is hier onder by gevoeght.



Aldus verthoont het Eylandt Bartholomeus , als het ooſt-noord-ooſt 7 mijlen van u is.

Van 't Eylant St. Maerten.

Het Eylandt St. Maerten is gelegen op de noorder breedte van 18 graden 15 minuten. Tuſſchen dit Eyland en St. Bartholomeus , leggen veel Klippen / ſoo boven al onder water ; het is ontrent vijf mijlen langh / ende drie mijlen breedt / is geſtreckt meeſt ooſt-noord-ooſt / ende weſt-zuyd-weſt : aen de zijden zijn eenige Bayen daer goede Reede is / ende beſchut voor noordelijcke en ooſtelijcke winden : de beſte Reede is op de weſt-zijde op 9 a 10 vadem Sant-grondt : daer is een groote Sout-panne aen d'een zijde / ende twee kleyne aen de andere zy : aen de noord-zy leggen noch eenige kleyne Eylandekens / maer aen de zuyd en weſt zijde is 't ſchoon : d'opdoeningh uytter Zee hier onder by gevoeght.



Aldus verthoont St. Maerten als 't vijf mijlen noord-ooſt van u is.

Sout-pan.



Aldus is de Bay van 't Eylandt St. Maerten in de Caribes Eylanden.



Pascaerte van 't Eylant
St. Juan de Puerto Rico
En de andere resterende Caribes Eylanden van
Anguilla tot Spagnola.
Duytsche Mylen 15 in een Graadt
Spaensche Mylen 17½ in een Graadt
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graadt
Surgidoura de Trior
Porta de St. Cathalyna
Rio Bayamon
Surgideira
Puerto Rico
Ilha de Sigoa
Brugge
Bequejarzo
Forte de Recifs
Afbeeldinghe Vande Haven en Stadt Puerto Rico gelegen
op I. de St. Iuan de Puerto Rico, op 18 grad. 23 min. noord. breete
Saba
S. Cruys
Groen Eylandt
S. Martin
Anguilla
Boriquem
't Gadt van F. Draeck
Virgin Gorda
Virgines
Sombrero
Anegada
Doortocht
I. Verde
I. Blancka
I. Cojada
Puerto Rico
Kusta de Insfarna
R. de Moseytes
R. Guanica
Guadanilla
Cabo Rogo
Pta. St. German
Pta. del Aguada
I. Passage
Mona
Monica
Zacheo
Saona
C. del Enganno
de St. Iuan de Puerto Rico

Beſchrijvinge van de Kaert N°. 19.

Streckende van 't EYLANDT

A N G U L A,

Tot de ooſt-hoeck van

S P A N G O L A.

AEn de noordzijde van S^t^. Maerten leght het Eyland Angulla: het is een langh en dor Eylandt / aen de noord-zijde is goede Ancker-grondt / door dien daer geen ſlagh van water is / wegens een ſeecker Rif dat van de ooſt-hoeck af komt: daer leggen noch twee Eylandekens; dicht by daer is een Sout-panne / en een fraeye Baey om te laden.

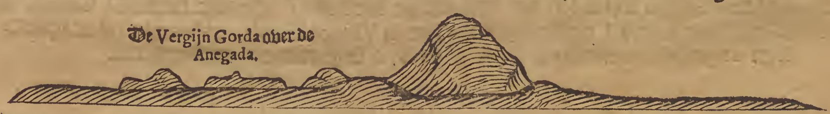
Van 't Eylant Sombrero.

HEt Eyland Sombrero leght van Angula ontrent noord-weſt / het is een kleyn Eylandt / ende heeft aen de ooſt-zy eenige Klippen / ende is rontom omringht met vlackten.

Van 't Eylant Anegada.

HEt Eylandt Anegada leght ontrent noord-weſt van Sombrero, en heeft aen de zuyd-zijde een groote vlackte af ſteecken / die heel nae het Eylandt Vergijn Gorda ſtreckt: het Eyland is laegh / de opdoeningh als men uytter Zee komt / is hier onder by gevoeght: de Heuvelen die boven de Anegada uytſteken / is het hooge Landt van de Vergijn Gorda.

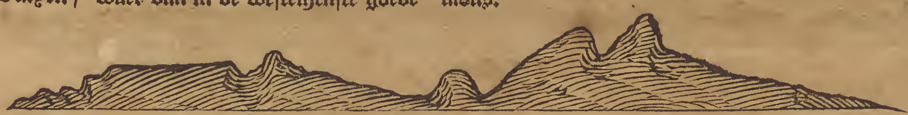
Aldus verthoont Vergijn Gorda, als men dat ſiet over de Anegada.



Aldus verthoont het Eylandt de Anegades, zuyd-zuyd-weſt van u zijnde derdehalf mijl / met de Vergijns daer achter leggende / ontrent van daer vijf mijlen.

Van 't Eylant S^t^. Cruys.

HEt Eylandt S^t^. Cruys is gelegen meeſt weſt van het Eylandt Saba, ende is in ſijn lenghte oock geſtreckt ooſt en weſt / heeft aen de zuyd-ooſt zijde een groote vlackte / ende aen de zuyd-weſt hoeck leght een Eylandeken; ende aen de noord-zy zijn twee groote Baeyen / waer van in de weſtelijckſte goede Ancker-grond is. Aen het inkomen van deſe Baey / is aen de weſt-zijde een vlackte die men kan af looden: daer beooſten leggen noch drie Eylanden / waer van het ooſtelijckſte het grootſte is / ende leght aen de ooſt-hoeck van de ooſtelijckſte Baey / ende is genaemt 't Groen Eylandt. De opdoeningh van het Eylandt / als men uytter Zee komt / verthoont ſich aldus.

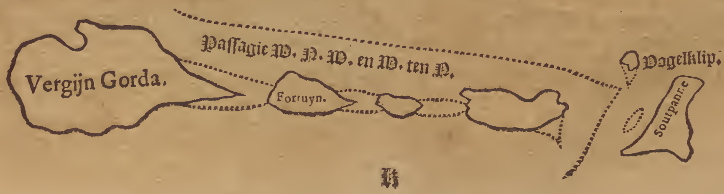


Aldus verthoont S^t^. Cruys, ooſt en ooſt ten noorden van u ſes mijlen.

Van d'Eylanden Vergijn Gorda.

DE Eylanden van de Vergijn Gorda zijn meenighte / al geſtreckt meeſt ooſt en weſt / het ooſtelijckſte is het grootſte / ende is heel hoogh / ende wert Vergijn Gorda genaemt. Deſe Eylanden zijn altijd heel dangereus ghehouden geweeſt; dan Francois Draeck getuyght anders / die hier over-al is door gezeylt / ende ſeght datter goede Reede en Ancker-grondt is; maer dat veel Eylanden wel 8 a 10 op een Reecke geſtreckt ooſt en weſt / al kael en ſonder Boomen waren / en ſeght datter Vis in overvloet met de hoeck gevangen wierdt; maer varſch water en vonden ſy daer niet: ende ſeght vorder dat men daer wel duyſent Scheepen kan bergen. Wy ſullen hier noch by voegen de beſchrijvinge en afteyckeninge van eenen Amſterdammer / die hier onder volght.

Van de Vergijn Gorda tot Porta Rijcka, uytgetrocken door den Schipper Gerrit Tymonſz. Onkruyt.



Eenen Schipper genaemt Gerrit Thymonſz. Onkruyt, verhaelt van de Vergijns, dat by die van de Vergijn Gorda, de zeylinge geſchiet meeſt met een weſt ten noorden / ende weſt-noord-weſte coers / tot het eynde van het vierde Eylandt / het welck men aen ſtuerboort laet leggen / ende de Vogel-klip / ofte Sout-pan / aen baghboort: men moet beweſten het Rif loopen / aleer men de coers verandert: vorder is 't in 't Gat diep genoegh / men vint'er niet minder als 16 vadem / ende nae het opzeylen na de Bay is 't 16 a 15 vadem / oock 12 vadem. Als men wat binnen de noord-hoeck zeylt / ende dat ghy 6 a 7 vadem wiery / weeſt daerom niet bevreeſt / want het is corael-grondt / ende ſal voort weder diepen: het Eylandt daer men by in loopt / dat men aen ſtuerboort laet leggen / heeft uytter Zee te ſien twee Heuvels / van fatſoen als de toppen van een Suyckerbrood; doch de zuydelijckſte is de hooghſte / en binnen zijnde / en behoeft men niet te vreeſen voor vuyle gronden ofte drooghten / men kan die by daegh wel ſien. De verthooninge van de Eylanden hier boven verhaelt / nemen hier onder haer begin / ende ſoo vervolgens.





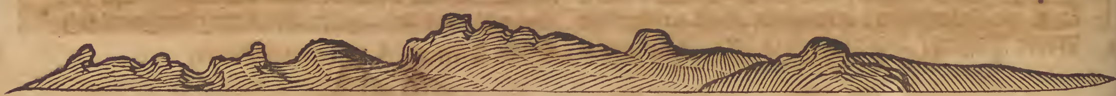


Aldus verthoonen de Vergijns Eylanden uyt den zuyden komende / geloopen boven St. Cruys, als dat noord-noord-weſt van u leyd / namentlijck den Bergh Vergijn Gorda, ende leght op de breedte van 18 graden 20 minuten. A A en B B behooren aen malkanderen.

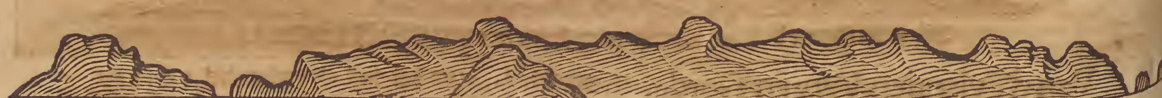
Aldus verthoonen de ooſtelijckſte van de Vergijns, als men aen de noord-zijde van 't Landt is boven Porta Rijcka.



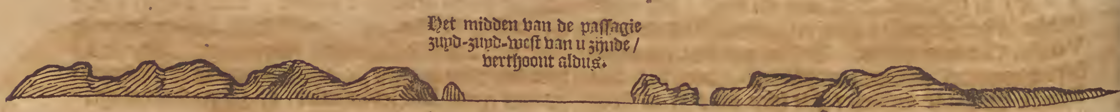
Deſe Eylanden leggen al onder malkander / ſoo dat men pas onderſcheyt kan ſien.



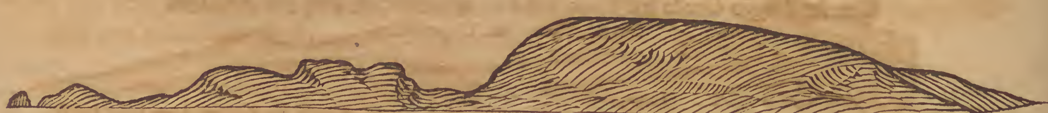
St. Jans Eylandt.



Aldus verthoont het Yren Eylandt.



Openinge van de paſſagie. Het beſcheten / ofte Slangen Eylandt.



Aldus verthoont het ooſt-eynde van St. Juan de Porta Rijcka, als het weſt ten zuyden / en weſt-zuyd-weſt van u is.

Van 't

Van 't Eylandt S^t. Juan Porta Rijcka.

DIt Eylandt S^t. Juan Porta Rijcka, is lanck ende groot/ en geſtreckt meeſt ooſt en weſt/ heeft rontom veel Klippen/ ende voornamentlijck aen de ooſt-zijde/ dewelcke alle op een reecke leggen/ waer van die genoemt werden de Vergijn Gorda; waer van wy in 't voorgaende geſchreven hebben.

Van de Noord-zijde.

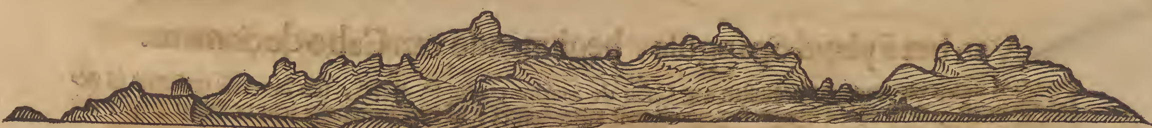
AEn de noord-zy is 't over al een ruyge en rouwe Kuſt/ vol Eylanden en Klippen/ met een barre Zee die daer tegen aenwoelt. De Eylanden die op de noord-ooſt hoeck legghen/ werden genaemt Ilha Cagada, om dat die van de Vogelen ſeer beſcheeten zijn: daer aen volght Rio Canoba: daer aen volght Punta de Loquilla, hebbende de naem gekregen van het Geberghte Loquillo: daer aen volght Rio de Loquillo, alwaer twee Klippen boven water recht voor leggen: daer aen volght een Beecke/ ofte Kreecke/ genaemt Bequeiarao, ende Ilha Ligoa, het welcke leght voor de Haven van Porta Rijcka.

Van de Haven van Porta Rijcka.

DE Haven van Porta Rijcka is wijdt en groot/ is op het alderminſte diep vierdehalf vadem/ en de inkomſte geſchiedt langhs het Eylandt Ligoa, het welck men naeſt moet houden/ om een blackte die aen de weſt-zijde in 't Gat leght. Op het voornoemde Eyland leght een Kaſteel op de hoeck/ en aen de weſt-zijde op een Klip in de Sant-punct/ leght noch een Kaſteel/ het is als men binnen is/ over al diep en wijdt genoegh/ ende men loopt heel beooſten de Stadt/ om buyten de ſlagh van de Zee te leggen. Daer beweſten leght noch een Rivière/ genaemt Rio de la Cabeca, daer leght recht voor het Gat een Eyland/ genaemt Ilha Paſſaya, het welck met een blackte van de weſt-hoeck van de Rivier/ tot dwers voor de Rivier ſtreckt: daer aen volgen noch eenige andere Rivieren en Klippen/ die daer aen de Kuſt leggen tot Punta del Aguada.

Van de Zuyd-zijde.

AEn de ooſt-zijde/ achter de Eylanden voornoemt/ leght de Rivier Lucia, en op de zuydooſt hoeck leggen eenige Klippen/ ſoo boven als onder water: ende een ſtuck t'Zee-waert leght het Eyland Borequem, welck Eyland geſtreckt leght noordweſt en zuyd-ooſt: aen de zuyd-hoeck legghen twee Klippen af: van daer weſt-waert op de Kuſt van S^t. Juan Porta Rijcka, leght een droogte met Klippen/ genaemt Baxo, ende is gelegen voor de Baey Guajama. Daer aen volght de Rivière Neabom, van waer op de weſt-hoeck eenige Klippen leggen; ende daer aen noch een blackte met Klippen/ genaemt Bonda de Inſarna: daer aen volgen noch verſcheyde Klippen weſt-waert op/ langhs de Kuſte Inſarna, welcke Klippen werden genaemt Guadanilla; in die Bocht leght Rio de Muſquites: daer aen volght Rio Guanica, en Punta de Guanica, tot Cabo de Roxo, ende Punta de S^t. German, ende is over al vol Klippen/ gelijck de Kaerten u verthoonen.



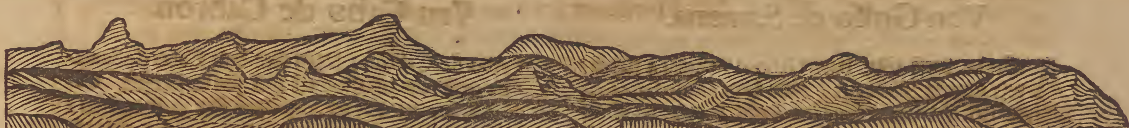
A



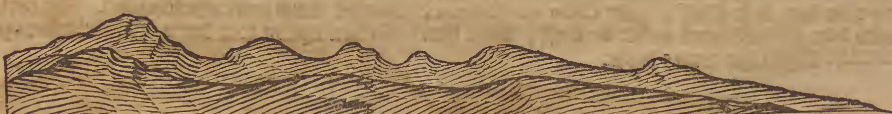
A Deſe Figuer volgt aen die hier boven ſtaet/ de Letteren A A aen malkander. B



B Deſe Figuer volgt aen die hier boven ſtaet/ de Letteren B B aen malkander. De Stadt. 't Gat van Porta Rijka C



C De Figuer volgt aen die hier boven ſtaet/ de Letteren C C aen malkander. D



D Aldus verthoont het Eyland S^t. Juan Porta Rijcka, als men de Stadt zuyd-weſt van hem heeft/ ontrent derdehalf mijl buyten 't Land/ ſoo beweſten als beooſten/ het welck men heel verde met klaer weer ſien kan. A A, B B, C C, ende DD behooren aen malkander. Het ✱ is 't Gat van Porta Rijcka.

Om het Gat van de Haven van Porta Rijcka in te zeylen / soo moet men dat zuyden / en zuyden ten oosten van hem brenghen / dan is het recht open: ofte wanneer men den binnen hoeck bewesten het Casteel siet uytkomen / dan zeylt men mits water tusschen het Eylandt ende het Casteel: het Casteel leght op 18 graden 24 minuten noorder breedte.

De beeltenis en de hoedanigheyt van de Haven / met haer diepte en blackte / is hier oock beneffens in de koopere Plaet bygevoeght.

Van de West-zijde van S^t. Jan Porta Rijcka.

Op de hoeck van Cabo de Roxo streckt een blackte af tot Garmana toe: van daer een weynigh t'Zee-waert leght een Eylandtje / genaemt Zacheo: ende een weynigh noord-west op van Cabo Roxo in Zee / leght noch een blackte: ontrent west van Cabo Roxo leght een Eyland t'Zee-waert / genaemt Mona: aen de noord-west zijde van Mona, leght noch een Eyland / genaemt Nonica. De verthooninge als men uytter Zee komt / is hier onder bygevoeght.



Aldus verthoont Monica, als het oost ten noorden / wel soo noordelijck van u leydt ontrent anderhalf mijl.



Aldus verthoont het Eylandt Mona, als den schorren hoeck oost van u leyd twee mijlen / het is by na soo hoogh als Lezert.

Beschrijvinge van de Kaert N°. 20.

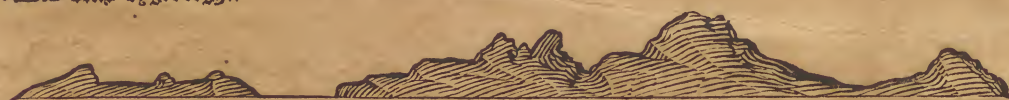
Begrijpende het

SPAENSCHE EYLANDT
SPANGOLA,

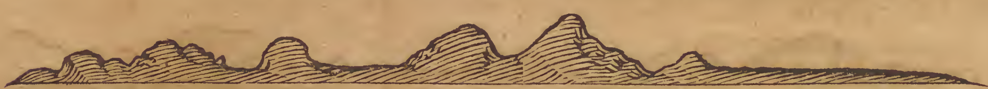
Met alle d'Eylanden daer ontrent.

Van het Eyland Spangola, beginnende van Cabo de Samana.

Wy sullen dit Eylandt beginnen aen Cabo de Samana, ofte S^t. Rafel, soo die eerst genaemt is geweest. Dese Kaep streckt seer noord-oost t'Zee-waert: de verthooninghe van de Kaep is hier nevens bygevoeght.



Aldus verthoont Cabo de Samana, op de noord-oost-zijde van Spangola, als die ontrent 9 mijlen zuyd van u is / ende leyt op de noorder-breedte van 19 graden ruym.



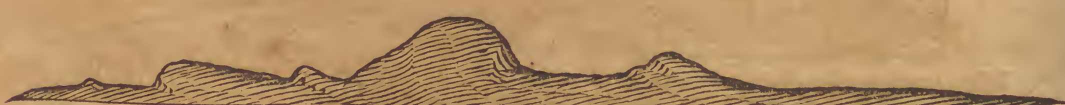
Aldus verthoont Cabo de Samana, op de noord-oost hoeck van Spangola, als het zuyden van u is ontrent 6 mijlen.

Van Golfo de Samana.

Aen de west-zijde van Cabo de Samana streckt een groote Inbocht / ende is de Golfo Samana, alwaer het Stedeken Samana leght / ende de Golf streckt noch wel met een Rivier drie a vier mijlen in 't Land / tot een Stedeken genaemt S^t. Cruys: aen de west-zijde van dese Golf / naer Cabo de Cabron, leggen vier Eylandekens onder de Kust / waer van een meest gelijck het water leght.

Van Cabo de Cabron.

Cabo de Cabron, leght seer van Cabo de Samana gestreckt noord-west wel soo westelijck. Cabo de Cabron is aen de Zee-kant seer gebroocken / en verthoont hem gelijck een Schip dat sijn Marszeyls heeft neder gestreecken / ende schijnt als of 't van het Land waer afgescheyden. De verthooningh als men uytter Zee komt / is hier onder bygevoeght.



Aldus verthoont Cabo de Cabron, op de noord-oost Kust van Spangnola, als desen hoogen Bergh zuyd-west van u is ontrent ses mijlen.

Van


Pascaerte van
't Eijlant Spagnola
En alle de andere Eijlanden
Daer aen gelegen
Beschreven door A. Roggeveen
Duytsche Mylen 15 in een Graadt
Spaensche Mylen 17½ in een Graadt
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graadt
ESPAÑOLA
CVBA
Puerto Rico
Cabo Roxo
Mona
Monica
Zacheo
Saona
Sta Catalijn
C. del Enganno
C. Samana, ó St. Rafael
Golfo de Samana
S. Domingo
Alta Vela
Fraylezo
I. Vaca
Ramas
I. Moranto
Navaza
Formigas
Guanabo
Tortuga
St. Nicolas
Cabo St. Marco
Golfo de Yaguana
Hinagua
Abrolho de Babueca
I. del Viejo
Aumana
Caycos
Mira par voz
Maiaguana
Samana
Jumeta
20

Van de Golfo beweſten Cabo Cabron, genaemt de Schotſe Baey.

AEn de weſt-zijde van Cabo de Cabron, is een groote Inbocht / tuſſchen Cabron en Cabo de Francees, ende ſtreckt van Cabron ontrent zuyd-weſt in; ende langhs Cabo Frances ontrent noord-noord-weſt uyt. Deſe Golfo wert genaemt de Schotſe Baey, ende heeft aen beyde noch eenige Inbocht langhs Cabron ende Cabo Frances, maer daer van is my niet byſonders ter handt gekomen.

Van Cabo Frances.

ALs men in't overzeylen is van Cabo de Cabron; naer Cabo de Frances, het welck een heelen dagh werck is / ſoo verthoont hem eerſt een hoeck aen de ooſt-zijde van de Caep / die men meent Cabo Frances te weſen / maer men valt daer door bedrogen: ende als men recht zuyden en noorden is met Cabo Frances, ſoo ſiet men aen de ooſt-zijde van de Caep een ſteylen hoeck / als of die afgehouwen was; van dien hoeck af / begint het Land hoe langer hoe hooger te werden: de opdoeningh van deſe Caep als men uytter Zee komt / is hier onder bygevoeght.

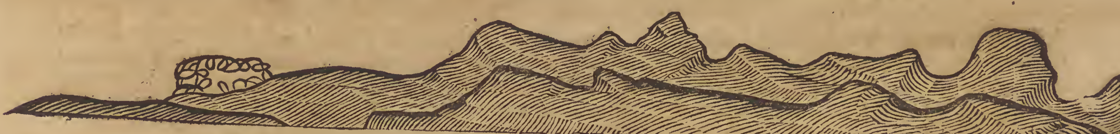
Dit is de hoeck beooſten Caep Frances.



Aldus verthoont het Landt beweſten en beooſten Cabo Frances. A A behooren aen malkanderen. A



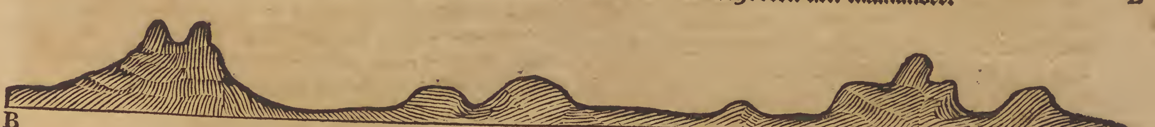
A De Caep Frances. Dit is 't Land beweſten Cabo Frances, het Heuveltje C, Z. W. en Z. W. ten W. van u / verthoont aldus.



De Caep Frances zuyd-zuyd-ooſt van u vier mijlen / ſoo verthoont * A



A * Het Landt beweſten Caep Francees, A A en B B behooren aen malkander. B



B

Van Cabo Frances weſt-waert tot Porto Plato.

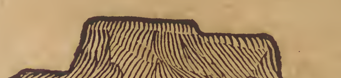
AEn de weſt-zijde van Cabo Frances, ſtreckt noch een Rivierke in / maer heeft geen naem: daer komt Porto de Plato, alwaer eenige Eylanden leggen in 't inkomen / die moet men aen ſtuerboort laten leggen: als men daer binnen wil weſen / ende daer binnen zijnde / kont ten Ancker komen waer ghy wilt / het is over al ſchoone grond. Als men daer in zeylt / ſoo moet men den ſchorren hoeck van 't vaſte Landt mijmen / aen de ooſt-zy ſoo veel als 't mogelijck is / ende loeft daer kort by om ſoo hoogh als ghy zeylen kont / ende anckeren (als verhaelt is) waer het u belieft.

WAERSCHOUWINGE.

ALs men in dit Vaer-water is / om van Cabo Frances te zeylen weſt-waert naer Monte Chriſt, ofte Mancanilla, ſal gehouden weſen wat noordelijcker te loopen / als de ſtreckinge van de Kuſt aenwijſt / alſoo u de ſtroom altijdt nae de wal parſt.

Van Monta Chriſt.

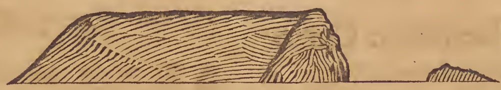
ALs men van Porto Plato naer Monta Chriſt wil zeylen / ſal men op de Kuſt / in 't Vaer-water een Eylandeken vinden / genaemt Ilha Bella: ende ſoo voort zeylende / ſult een hoeck vinden die t'Zeewaert leght / waer nevens een hoogen Bergh leght / daer een Capelleken op leyt / genaemt Monta Chriſt. De verthooningen als men uytter Zee komt / zijn hier bygevoeght.



Aldus verthoont Monte Chriſt, als het zuyd-weſt van u is ſes mijlen.



Aldus verthoont Monte Chriſt, zuyd-zuyd-weſt van u ontrent vier mijlen.



Aldus verthoont Monte Chriſt, als die vijf mijlen zuyd-zuyd-ooſt van u leyt / zijnde een Bergh op de noord-zijde van Spangola, verthoont van verre een Eylandt te zijn.

Van Monta Chriſt tot Mancanilla.

AEn de weſt-zijde van Monta Chriſt, leght een Eylandeken teghen de hoeck aen: ende aen de hoeck van Mancanilla ſtreckt een Rif af na het weſten toe / en een weynigh van de Wal; doch men kan dit op 't Loot heel wel mis loopen: ſoo dat yemant die ſijn leven hier niet geweeſt is / ſeer mackelijck kan in komen / ende is wijd en breedt: loopt dicht by het voornoemde Rif in / ende ſoo voort om de hoeck. Aen de weſt-zijde van de Baey leggen eenige Klippen / genaemt Caia Palmeie: en onder de Wal leggen noch eenige Eylandekens en Klippen / die wy u hier met de verthooninge in groot beſteckt mede deelen / waer in ghy alles kont ſien afgeteeckent van den meergemelden Onkruyt van Amſterdam.

Beſchrijvinge van de Kaert N°. 21.

Streckende van

MANSANIELJE,

Tot de Reede van 't Eylandt

TORTUGAS.

IN deſe Baey / ofte Bocht Manſanielje, legghen andere Rivierkens / die weſt-waert ſtrecken / als Boca de Tierra, ende Boca de Gamnaca, ende ſoo voorts naer Porto de Real.

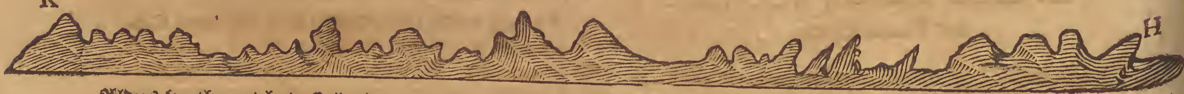
Van Porto Real.

VAn Porto Real wort ſomtijds veel byſonders geſprooken / maer daer van is anders niet te verſtaen / als dat de gantſche Bocht ofte Reede van de hoeck Ree Kouta, tot Porto Real, wort al ſamen genaemt de Bocht / ofte Reede van Mancanilla, ſoo dat wy u daer van niet anders en konnen beſchrijven / dan in 't voorgaende verhaelt is.

Van Porto Francois.

POrto Francois is een laegen vlacken hoeck / die met een punct in Zee ſtreckt: ende een weynigh binnen dien hoeck zijnde / komt een laeghte daer de Zee over heen loopt / ſoo wel aen de ooſt-zy als aen de weſt-zijde. Achter dien hoeck / dicht aen 't Landt / aen de weſt-zy / is de Reede. Van daer om de weſt leggen drie ofte vier Klippen / ſoo boven als onder water / de noord-weſte wint is op deſe Reede een plat laeger. By de voornoemde Klippen ſtreckt noch een Riviere in / daer een plaetſe leght / genaemt Aneon de Louize: ende aen de weſt-zijde van de Klippen is noch een hoeck die t'Zee-waert ſtreckt / ende wordt genaemt Punto de Margot: aldaer leggen aen de weſt-zijde noch twee Eylanden pas boven water: daer aen volght Bourges. Wy ſullen de verthooninghe van Porto Francois, als men uytter Zee komt op 't Eylandt Spangola, hier nevens voegen / ſtreckende wel 20 mijlen van Porta Cruys ooſt-waert.

K



H

A

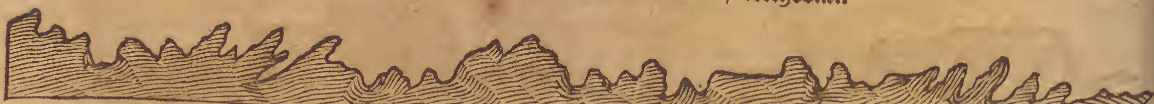
Aldus verthoont het Eyland Spangola, ontrent 20 mijlen beooſten Cabo de Cruys. Het laege Landt tuſſchen H en I, is het ooſt-eynde tot L, ontrent 22 a 23 mijlen; het weſt-eynd tot K, ontrent 19 mijlen. *

I



A B

* Beooſten dit laege Land zijnde / hebt ghy op de Zee-kant oock laegh Land / maer binnen de Zee-kant is het hoog Land. Hier hebt ghy oock een Inbocht: de beſte kenniſſe is de twee Bergen by K; want als ghy beweſten het hooge Land komt / verthoonen *



B

* ſy haer als een Kroon. De Figueren van A A en B B behooren aen malkander.

Van



Aldus verthoont Monte Christ, als die vijf mijlen zuyd-zuyd-oost van u leyt / zijnde een Bergh op de noord-zijde van Spangola, verthoont van verre een Eylandt te zijn.

Van Monta Christ tot Mancanilla.

AEn de west-zijde van Monta Christ, leght een Eylandeken teghen de hoeck aen: ende aen de hoeck van Mancanilla streckt een Rif af na het westen toe / en een weynigh van de Wal; doch men kan dit op 't Loot heel wel mis loopen: soo dat yemant die sijn leven hier niet geweest is / seer macklijck kan in komen / ende is wijd en breedt: loopt dicht by het voornoemde Rif in / ende soo voort om de hoeck. Aen de west-zijde van de Baey leggen eenige Klippen / genaemt Caia Palmeie: en onder de Wal leggen noch eenige Eylandekens en Klippen / die wy u hier met de verthooninge in groot bestreckt mede deelen / waer in ghy alles kont sien afgeteeckent van den meergemelden Onkruyt van Amsterdam.

Beschrijvinge van de Kaert N°. 21.

Streckende van

MANSANIELJE,

Tot de Reede van 't Eylandt

TORTUGAS.

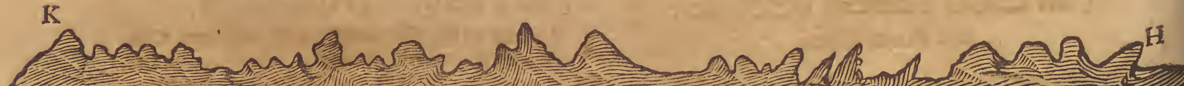
IN dese Baey / ofte Bocht Mansanielje, legghen andere Rivierkens / die west-waert strecken / als Boca de Tierra, ende Boca de Gamnaca, ende soo voorts naer Porto de Real.

Van Porto Real.

VAn Porto Real wordt somtijds veel bysonders gesprooken / maer daer van is anders niet te verstaen / als dat de gantsche Bocht ofte Reede van de hoeck Ree Kouta, tot Porto Real, wordt al samen genaemt de Bocht / ofte Reede van Mancanilla, soo dat wy u daer van niet anders en konnen beschrijven / dan in 't voorgaende verhaelt is.

Van Porto Francois.

POrto Francois is een laegen vlacken hoeck / die met een punct in Zee streckt: ende een weynigh binnen dien hoeck zijnde / komt een laeghte daer de Zee over heen loopt / soo wel aen de oost-zy als aen de west-zijde. Achter dien hoeck / dicht aen 't Landt / aen de west-zy / is de Reede. Van daer om de west leggen drie ofte vier Klippen / soo boven als onder water / de noord-weste wint is op dese Reede een plat laeger. By de voornoemde Klippen streckt noch een Riviere in / daer een plaetse leght / genaemt Aneon de Louize: ende aen de west-zijde van de Klippen is noch een hoeck die t'Zee-waert streckt / ende wordt genaemt Punto de Margot: aldaer leggen aen de west-zijde noch twee Eylanden pas boven water: daer aen volght Bourges. Wy sullen de verthooninghe van Porto Francois, als men uytter Zee komt op 't Eylandt Spangola, hier nevens voegen / streckende wel 20 mijlen van Porta Cruys oost-waert.



Aldus verthoont het Eyland Spangola, ontrent 20 mijlen beoosten Cabo de Cruys. Het laege Land tusschen H en I, is het oost-eynde tot L, ontrent 22 a 23 mijlen; het west-eynd tot K, ontrent 19 mijlen. *



* Beoosten dit laege Land zijnde / hebt ghy op de Zee-kant oock laegh Land / maer binnen de Zee-kant is het hoog Land. Hier hebt ghy oock een Inbocht: de beste kennisse is de twee Bergen by K; want als ghy bewesten het hooge Land komt / verthoonen *



* sy haer als een Kroon. De Figueren van A A en B B behooren aen malkander.

Van


Pascaerte van de
Noordcust van Spagnola
Tusschen de Baij van Mansaniella
tot de reede van 't eijlandt Tortugas
Beschreven door A. Roggeveen.
Boca de Tierra
Boca de Hannuca
Baya de Puerto Real
Caia Macera
Caia de Suaga
Caia Palmeria
Mansanielje
van
Bocht
Koete
Ree Kouta
Pt. Francois
Ancon de Louise
Porto Paradys
Pt. Caymanes
Porta Palma
Punta de Margot
Boeges
Porta Puse
't Eyland Tortugas
Duytsche Mylen 15 in een Graad
Spaensche Mylen 17½ in een Graad
Engelsche en Fransche Mylen 20 in een Graad
21

Van het Eylandt Tortugas.

TUsschen Porto Francois, en Cabo St. Nicolaes, leght het Eylandt Tortugas, alwaer op Spangola, tusschen dit Eylandt noch verscheyde plaetsen leggen / als Porto de Paix, en Porto de Paradijs, en Porto de Caymanes, en Porto de Palma, en Porto de Cruys, welcke wy alle sullen voorby gaen / om dat aldaer weynigh / ofte geen verhael in't particulier van verhaelt wort; want dit wort al geduerigh van alle Scheepen in dit Vaer-water benoorden het Eylandt omgezeylt / hoewel tusschen dit Eyland ende Spangola, goede passagie en Reede is / het geene wy u hier sullen mede deelen / het welck den meer-genoemden Onkruyt van Amsterdam aldus heeft afgeteeckent.

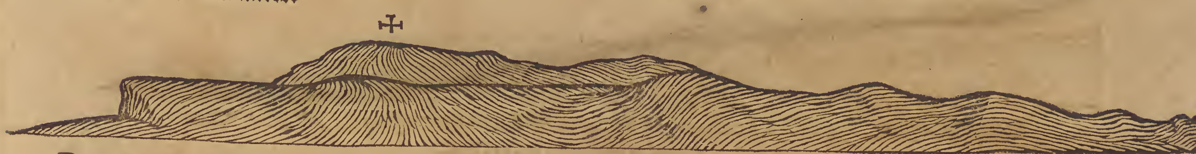
TORTUGUS.



DIt is om op de Reede te loopen van het Eylandt Tortugas, achter Spangola: alle de Kruyssen zijn Rudsen. Dese Reede leght aen het oost-eynde / of het Riviertje by A, is ontrent drie Goteling schoot; beoosten de Reede by B, siet men 't met hoog water branden / ende met laegh water droogh: ghy moet tusschen C en D inloopen / daer hebt ghy 4 a 5 badem water; ende in't Gat by E. hebt ghy op het drooghste twee badem water. Het west-eynd van de Tortugas, ende de Caep St. Nicolaes, leggen zuyd-west van malkander.

NOTA.

AEn de noord-zijde van 't Eylandt Tortuges, leggen oock eenige Klippen en vuyligheyt op 't oost-eyndt af / alwaer men oock Reede kan maken; maer veele getuygen als men al wel daer in gekomen is / dat men niet en weet hoe men daer wederom sal uyt geraken. Wy sullen u hier mede deelen de verthooninge van 't Eylandt Tortugas als men daer benoorden omzeylt / ende hoe dat het hooge Land van Spangola, boven het Eylandt Tortugas uytsteeckt.

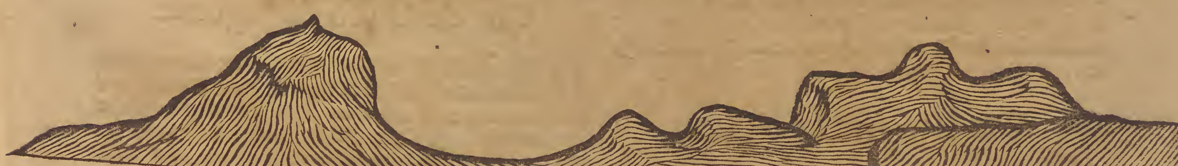


De oost-hoeck vande Tortugas. Het Kruys is het vaste Land van Spangola. A



A

S S is 't hooge Land van Spangola, 't geene men west-waert over 't Eylant Tortugas heen siet.
Aldus verthoont het Eylandt Tortugas. A A behooren aen malkanderen.
Het hooge Land dat boven uytsteeckt / is het Land van Spangola.

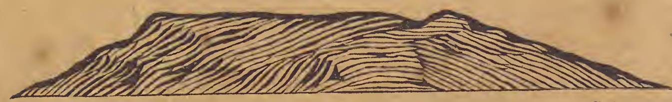


Als het Eyland van de Tortugas oost-zuyd-oost van u is / en Caep St. Nicolaes zuyd-west ten zuyden / verthoont aldus. A A moeten aen malkanderen. A

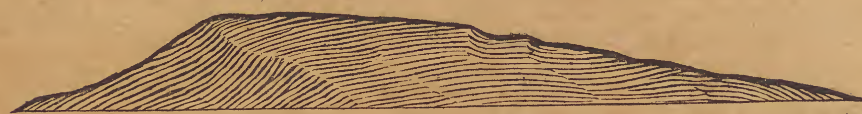


A

Dit kruys is de hoeck van St. Nicolaes, zuyd-west ten zuyden vijf mijlen van u zijnde.



Aldus verthoont het Eylandt Tortugas, als 't oost-zuyd-oost van u is.



Aldus verthoont het Eylandt Tortugas aen de noord-zijde van Spangola, als het west-eynde oost-zuyd-oost ontrent drie mijlen van u is.

Beschrijvinge van de Kaert No. 22.

Streckende van

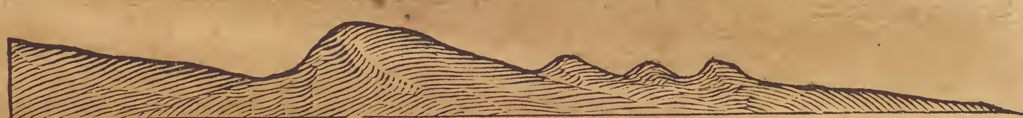
CABO St. NICOLAES,

TOT

ILHA de VACA.

Van Cabo St. Nicolaes.

Cabo St. Nicolaes, is de noord-west hoeck van het Eylandt Spangola. Dese Caep heeft aen het water een laege punct / de spatie van een Slinger-werp / ofte een Gotelingh-schoot / ende loopt dan korts op ghelijck een pots kop / ende daer na soo loopt hy weder op; soo dat dese twee opgaende hooghten op die Caep verthoonen / even als een Conijns backhuys; ende gaet dan vorder noch al hooger op. De verthooninghe van dese Caep hebben wy hier onder gevoeght / hoe die uytter Zee gesien wert.



Aldus verthoont Cabo St. Nicolaes, zijnde de west-hoeck van Spangola; als 't ontrent 4 a 5 mijlen zuyd-west van u leyt.

Van Porto de Guanivas.

Oost-waert van Cabo de St. Nicolaes, in de Bocht, leght een brave Baey / genaemt Porto de Guanivas: als men daer in wil wesen / moet men de hoeck wat schuwen / want die steeckt vry wat af: ende als men om de hoeck by de Baey komt / soo sal men noch een Eylandeken vinden / dat moet men aen bachboort laten leggen / ende zeylen soo op het Loot daer by in op 10 a 12 vadem / ofte dicht onder het Eylandt op 4 a 5 vadem: men heeft langs dese Kust de Zee-wint; daerom als yemant in eenige van dese plaetsen wil wesen / die kan nae de Zee-wint wachten / en zeylen met gemack.

Van Rio Arteboniquo.

Rio Arteboniquo, is gelegen seer zuyd-west van Porto de Guanivas, ghy kont die Kust op het Loot wel langs loopen; maer als ghy dicht by Arteboniquo komt / sal het wat droogen van een dorpel die daer leght van vier vadem / ende daer over zijnde sal het wederom diepen tot op de 7 a 8 vadem. In dit Vaer-water is over al laegh Landt; maer aen Arteboniquo is een hoogen hoeck / die streckt dwars nae Zee toe / ende aen het water steyl / gelijck afgehouwen: ende de steen is soo wit als krijt / dat groen en root bewassen is: aen de oost-zijde van den hoeck is de Reede / ende langs dien steylen hoeck komt de Rivierе uytschieten: de Rivier is droogh / en onbequaem voor eenige Scheepen.

Ontrent twee mijlen meer zuyd-waert / leght een Riviere genaemt Slange Doot, ende loopt tusschen twee hooge Bergen in: aen de noord-zijde / soo men daer in op-zeylt / is de Kust steyl en schorre / gelijck als afgehouwen / ende aen de voet-strand leggen veel afgebroocken Rotsen.

Van de Golfo de Jaguana.

Dese Golf is aen het eynde over al een vlack Strandt / ende wert door de twee Eylanden / als Guanabo en Vuyl-baert, voor het stortzen van de Zee bevrijdt. In dese Bocht hebben de Spanjaerden wel drie wegen gemaeckt door de kreuckel Bosschen / om dat wanneer daer eenige Hollanders / ofte eenige andere Natie komen / daer door haer Waeren doen voeren nae de Strand / om dat die van niemant beklapt soude werden.

Wy souden hier wel breeder van beschrijven / maer nadien hier een afteyckeninghe particulier van gemaeckt is / kan alles mette ooge genoegh gesien worden.

Van


Pascaerte van
De West Cust van Spagnola,
Tusschen Cabo St. Nicolaes, en Ilha de Vaca.
Beschreven door Arent Roggeveen.
Vaca
Baija Savana
Water plaes
2 Witte Placken
Tuburons riff
Cabo de Tuburon
Baija Tuburon
Navasa
Aligata
St. a domica Maria
Klippe
Goava
Cabo Rs
Klip
Camito
Vuijl baert
Golfo de Yaguana
Alcohaij
Guanabo
Bocht van Soana
Soana
Cabo St. Marco
R. Artebonico
Po. de Guanivas
Cabo St. Nicolaes
Po. de Cruys
Duytsche Mylen 15 in een Graadt
Spaensche Mylen 17½ in een Graadt
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graadt
22

Van de twee Eylanden Guanabo en Vuyl-baert.

DIt Eylandt beschut de Bocht Soana, ende de Golfo Jaguana, van de groote brandinge en stortinge der Zee / die aldaer met een westen wind hard inschiet. Dese Eylanden zijn aen de zuyd-hoeck op de oost-zijde vol Klippen en Rudsen / daer men hem voor wachten sal: ende als men tusschen Vuyl-baert, ende de zuyd-kust van Spangola door passeert / soo moet men wel twee derde van Vuyl-baert wijcken / ende ontrent een derde naer de Kust: 't eynde in de Golfo leggen noch eenige Eylanden die men genoegh kan mijden.

Van Cabo Roza, en Sierra Dona Maria.

NOord-oost-waert van Cabo Rosa, leght het Eylandt Caimito, dat is oock rondom vuyl / soo dat als men naer Vuyl-baert wil / van dit Eylandt eerst wat t'Zee steeckt / en mimie dan vaer na weer de Kust: daer bewesten leght het Geberghte a Sierra Dona Maria, van waer de Kust heel zuyd-west streckt tot Cabo de Tubaron.

Van Cabo Tuburon.

AEn de noord-zijde van Cabo de Tuburon, ontrent een mijle t'Zee-waert / leght een Klip / ende op de noord-zijde van Tuburon leght een blackte t'Zee-waert van de punct: ontrent west daer van daen leght het Eyland Navaza. Dese Caep Tuburon is verde black / soo dat men wel een mijle t'Zee-waert niet meer als 15 a 16 vadem water heeft / ende schijnt schoone grond te wesen. Sommige seggen dat dese Caep leght dalende naer de Zee-kant / makende een scharpe Klippe / gelijck de Snuyt van den Visch Tuburon, waer naer hy de naem van Tuburon gekregen heeft; ende boven op den top schijnen witte plecken / als of 't wegen waren. Alhier ontrent dese Caep is een Baep / alwaer goede Ancker-grond is / ende is genaemt Allegata, alwaer de Engelsche voor desen pleegen te leggen / om op de Vloote van S^t. Domingo te passen. Aen 't Land van dese Baep is goede verbarschinge / en goet water te halen. De teyckeninge van dese Baep aen Cabo de Tuburon, is als ghy in de Kaert sien kont.

Van de Bocht Savana, ende het Eylandt Vaca.

TUsschen Cabo de Tuburon, ende de Bocht Savana, leggen noch eenige hoecken en Rivieren / met noch eenige kleyne Eylandekens op de Kust onder het Landt / waer van wy van niemant geen recht bescheyt gekregen en hebben / dan alleenelijck soo sullen wy u mede deelen de Baep achter Ilha Vaca. Ilha Vaca verthoont hier suyver met goede Ancker-grond op de zuyd-west zijde / ende in de Kaerte verthoont het rontom vuyl. Noort-waert van Ilha de Vaca, leggen aen het Landt twee witte plecken / aldaer is een Rivier van varsch water / gelijck de Teyckeninge in de Kaert uytwijst.

Hier gaen wy nu voort met de generale Kaert

S P A N G N O L A,

Zijnde N°. 20.

Van de Bocht Savana, tot Porto Congo,

En van daer oost-waert.

IN Porto Congo is goede verbarschinge / ende daer placht oock in Savana veel Huyden te vallen / aldaer leggen oock eenige Eylandekens voor / maer daer en wordt geen quaet van gesprooken / soo dat men door de Eylanden Porto genoegh kan sonder schip-breuck te Reede komen. Van daer oost-waert volght Jaquimo, of dat een Plaetsje is / dan of 't een Rivier is / kan ick niet weten. Daer aen volgen van Cabo de Lobos, en Cabo de Alongua

Van Cabo de Lobos, en Cabo de Alongua.

VAn Cabo de Lobos zuyd-waert / leggen t'Zee-waert twee kleyne Eylandekens / die genaemt worden Frailezo: ende aen de west-zijde van Cabo de Alongua, leggen eenige blinde Klippen: ende recht zuyd-waert van de voornoemde Caep legghen twee Eylanden / het naeste is genaemt Beata; ende het andere Altavela: van daer streckt de Kust heel noord-oost: aldaer sal men vernemen verscheyde hoecken en Rivieren / die alhier niet bekent en zijn gegeven.

Van Vaia Honda, ende Baya Ocoa.

VAia Honda is een groote Baep / met een Riviere die te Lande-waert inschiet: daer aen volght een andere Baep / genaemt Ocoa, alwaer eenige Eylandekens voor leggen: aldaer heeft de Kust groote Inbochten / als Hato de D^o., ende Baeya Caveljero: daer aen volght de hoeck Zepezepin: daer aen komt oost-waert van die hoeck Baya de Cathelina, ende Punta de Nisao: daer aen komt S^t. Domingo.

Van S^t. Domingo.

S^t. Domingo is de Hooft-Stadt van Spangnola; ende heeft een bequame Haven / en schoone diepte / soo dat de Schepen daer met volle lasten konnen uyt en in zeylen: men heeft over al in de Rivier drie vadem water op het minste: de Schepen konnen hier tot aen de Wal komen leggen / om met een planck uyt en in het Schip te konnen gaen: aen de west-zijde leght een Casteel / ende aen de oost-zijde leght een Kerck / ofte Klooster / genaemt Nostre Singnora de Rozaira. Wy hebben de teyckeninge van de gedaente der Riviere / hier bygevoeght.

Af-beeldinge van de Haven en Stadt St. DOMINGO.



Volght de Kust beoosten St. Domingo.

DE oost-hoeck van St. Domingo, is genaemt Punta Causeydo: van daer wijckt de Kust we- derom heel noord-oost / tot de Rivière Macoris, van daer tot Sogelo Camias: daer aen komt Rio Seco, ende Hybonna, van waer het Eylandt St. Cathalina t'Zee-waert leght.

Van het Eylandt St. Cathalijn.

HEt Eylandt St. Cathalijn, daer is veel Vee op / ende leght dicht onder de wal van Spangnola. Alhier plegen altijt veel kleyne Capers haer te ont- houden / om te passen op de Spaensche Schepen / die van St. Domingo, en Porto Rico heen en weder zeylden.

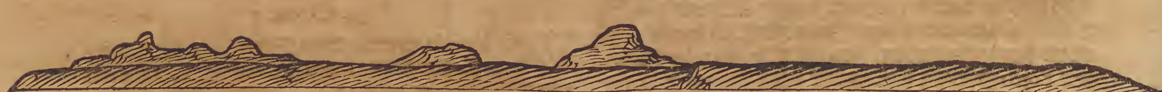
't Landt van Spangnola, boven 't Eylandt St. Cathalina.



Het laege Landt met de Kruyssen / is 't Eylandt St. Cathalijn. A



A Aldus verthoont het Eylandt S. Cathalina, leggende onder de Kust van Spangnola, ontrent een mijle van het Landt; soo dat men het niet eerder kan sien / voor dat men daer dicht by is / ende is laeger dan het Voor-land van Spangnola, ende leyt gestreckt meest langs de Kust: het boven landt siet men daer over heen als boven de Figuer verthoont / als het noord-noord-oost van u leyt. A A behooren aen malkanderen.



Dese Figuer behoort aen de onderstaende / de Letteren B B aen malkanderen. B



B Aldus verthoont het Landt van A tot B, en B B hooren aen malkanderen. Als men / als boven / het Landt van hem heeft / soo streckt het nae 't noord-oosten toe / tot het Eylandt Saona, soo verde als men van de Stenge sien kan.

Van 't Eylandt Saona.

HEt Eylandt Saona is een heel vruchtbaer Ey- landt / voornamentlijck van Casave, soo dat Saona, de Spanjaerden op Spangnola, meenigh- mael heeft gestreckt voor een Kooren-schuer / waer door sy gespijst wierden. Dit Eylandt heeft aen de zuyd-zijde / als oock aen de noord-zijde / eenige vlack- ten; maer strecken niet verde in Zee. De opdoeninge van de Kust hebben wy hier boven gestelt.

Van Cabo del Enganno.

CAbo del Enganno, is de oostelijckste punct van Spangnola. Dese Caep is laegh Landt / ende loopt verde uyt in Zee / gelijck een Rif. Hier mede sullen wy de Beschrijvinge van Spangnola sluyten / ende gaen voort naer de Eylanden die daer noord- waert van leggen.

Van


Pascaerte van de
Eylanden Cuba en Iamaica
En de andere Eylanden daer ontrent gelegen
Beschreven door Arent Roggeveen
IAMAICA
CUBA
De Oude Straet Bahama
B. Matancas
B. Havana
B. Honda
I. de Pinos
Golfo de S. Iuliaen
Cabo de Cruys
Porta Trenidad
Cabo S. Anthony
Los Cavnelos
Cozumel
Angulla
Caio de Zal
Caio Romano
Caio Cruys
Cabo Quibanaco
Duytsche Mylen 15 in een Graadt
Spaensche Mylen 17½ in een Graadt
Eng. en Fr. Mylen 20 in een Graadt

Van d'Eylanden en Drooghten die benoorden Spangnola leggen.

ALle dese Eylanden en Drooghtens / die aen de noord-zijde van Spangnola leggen / die zijn noch niet anders dan in 't wilde aengeteeckent : als daer is voor eerst de Abrolhos de Babueca ; daer aen west-waert volgen drie Eylandekens / ofte Caio, gelijck die gemeenelijck genoemt worden / zijn rontom blacK / ende werden genaemt Ilha de Viego : ende aen de noord-zijde leght'er noch een buyten de blackte / ende werdt genaemt Aumana. Van daer west-waert leggen de Caycos, rontom besloten met blackten en klippen : van daer west-waert leght het Eylandt Hinagua : van daer noord-noord-west op / leght een Eylandt / 't welck aen de zuyd-zijde rondom black is met klippen / ende is genaemt Mira Par Voz : van daer oost-noord-oost op / leght een Eyland / genaemt Mayaguana, ende heeft aen de oost-zijde een groote blackte : van daer seer noord-waert leght een Eylandt dat genaemt wort Samana, dat is al redelijck groot : van daer zuyd-west leght noch een Eylandt / genaemt Jamela, dat noch wel soo groot is als Samana : van daer west-noord-west leggen noch twee Eylandekens sonder naem. Van alle dese is byson-der geen bescheyt mede te deelen / als dat die wat periculeus zijn.

Beschrijvinge van de Kaert N°. 23.

Begrijpende het EYLANDT

C U B A,

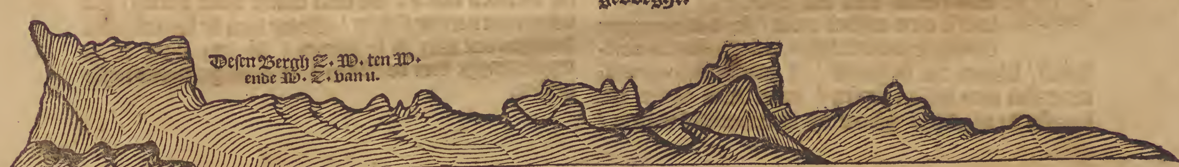
En alle d'andere Eylanden daer ontrent gelegen.

Van het Eylandt Cuba, beginnende van het oost-eynde van Punta Maizy, ende soo voort gaende langs de noord-zijde van Cuba, door de oude Straet Bahama.

PUnta de Maizy, is de oost-hoeck van Cuba : van daer een mijl of twee noord-waert streckt de Kust ontrent west ten noorden / tot aen het Eylandt Barracou.

Van het Eylandt Barracou.

BArracou is een Eylandt gelegen op de noord-kust van Cuba, de hoedanigheyt van dit sijn verthooninge als men uytter Zee komt / is hier nevens bygevoeght.



A

Aldus verthoont den westelijckſten hoeck van Barracou, west-zuyd-west van u zijnde. Dese twee stucken A A moeten aen malkanderen.



't Gat van Barracou. A

Van Cabo Quibanaqua.

AEn de oost-zijde van de Caep leght Bitta en Xavoa ; daer aen volgt de Caep Quybanaqua, alwaer aen de oost-zijde eenige Eylandekens leggen / ende aen de west-zijde leggen twee Eylandekens : de Caep verthoont hem op sijn streeck als hier onder is by gevoeght.



Aldus verthoont de Caep Quybanaqua, als die west van u leyt ses mijlen.

West-waert van Cabo Quybanaqua.

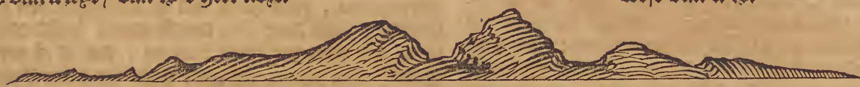
ONtrent noorden / wel soo westelijck van dese Caep / leyt het Eylandt Verde : daer aen volgen de Mucaros, het welcke met een groote blackte met een lange staert / noord-oost op gestreckt leydt : daer aen volght Caio Romano, en Caio de Cruys, en Caio Lobo. Alhier langhs de Kust leggen meenighte van Caio, ofte Eylanden. De verthooninge van de Eylanden / als men uyt'er Zee komt / is hier nevens bygevoeght.

Aen dese Eylanden begint de oude Canael Bahame.



Aldus verthoont 't Eylandt Caio Romanus, als 't zuyd van u leyt / dan is 't heel kort.

Aldus verthoont het Eylandt Caio Romano, als 't west van u is.



Aldus verthoont 't Eylandt Caio Romano, zuyd-west / ende zuyd-west ten zuyden van u zijnde.

Van Caio Cruys west-waert.

Als men van Caia Cruys west-waert zeylt in de oude Canael Bahame, soo moet men daer over al wel op sijn hoede wesen / ende blijven al langhs de Kust pas buyten d'Eylanden / ende gaen aldaer korte gangen / als u de windt schrael valt tot aen Bota de Caravelas; want aen de noord-zijde van de Straet / ofte Canael / zijn groote vlackten / tot dat men komt by Angula tot Gaske, en Saque: daer aen volght Vaxa Nicola, ende Baia Cadix, tot dat men komt tusschen Ilha de Cavezas, ende Caio de Zal, welcke vlackte alles in de Kaerte verthoonen / ende loopen soo voort uyt de Canael naer Punta de Hicacos, passeerende la Cruys de Padra, ende Eleopoly, alwaer oock verscheyden Eylanden legghen / daer onder groote en kleyne zijn: ende een weynigh bewesten de Punta de Hicacos, leght Porta Camarioza, ende daer aen volgt de groote Baya de Mathancas.

Beschrijvinge van de Kaert N°. 24.

Streckende van

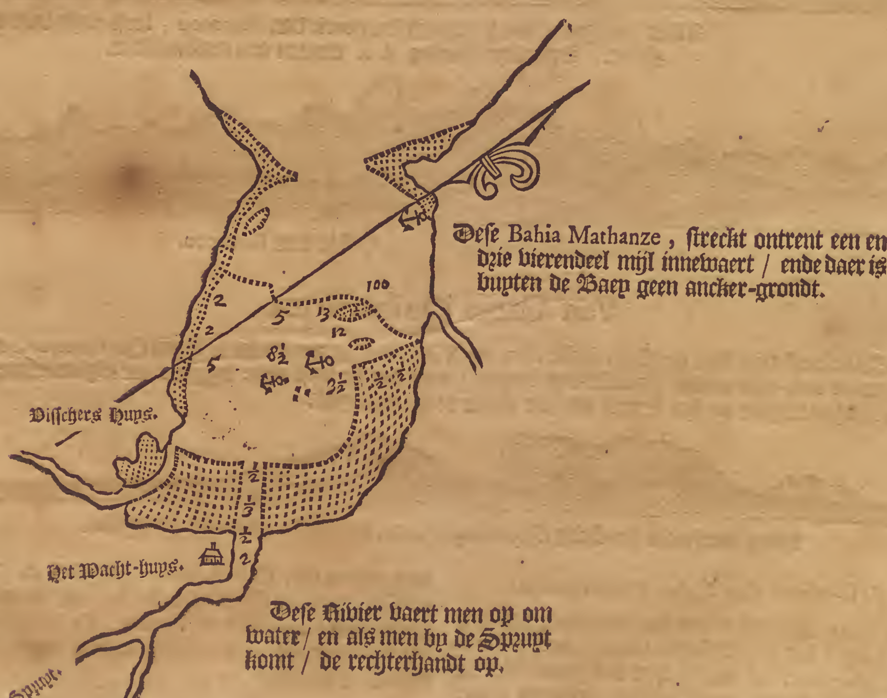
BAYA de MATHANCAS,

Tot

PORTA PORCA.

Van Baya de Manthancas.

Bahia de Manthanze, is een schoone Baey / heeft in het inkomen aen de oost en aen de west-hoeck elck een blackte af-strecken / welck men mijden moet / soo dat men moet inkomen ontrent mits-water. Aen de oost-hoeck / binnen om de hoeck / is goet ancker-grond; maer soo men wil in zeylen / moet men zeylen tot voorby de blackte / aldaer op is anderhalf vadem / die men met groote Scheepen moet mijden nae de west-zy / want buyten de drooghte is over al geen ancker-grond / maer binnen kont ghy anckeren waer ghy wilt: de Baey streckt heel diep in / ende is achter rondom black: als men water moet haelen / soo vaert men naer de Rivier / alwaer men de Kreeck moet volghen om daer in te komen / die wy alhier in de teyckeninghe van de Baey / u alles pertinent mede deylen.



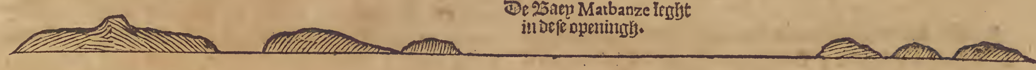
Alhier


Paskaert vande
NOORD CUST VAN CUBA,
streckende van Bahia de Matancas tot Bahia Honda.
Beschreven door Arent Roggeveen.
Bahia de Matancas
Bahia de Havana
Bahia Honda
Porta Porca
Duytsche mylen 15 in een Graed
Spaensche mylen 17½ in een Graed
Engels en Franse mylen 20 in een Graed

Alhier volgen de opdoeninge der Landen als men uytter Zee komt/ ontrent Bahia de Mathancas.

Binnen-landt beoosten Mathanze.

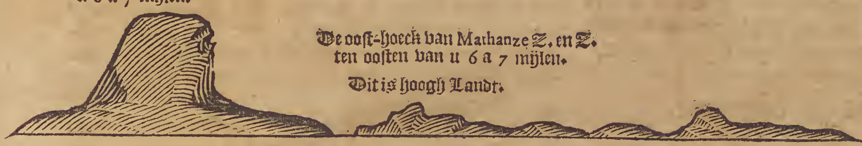
De Baey Mathanze leght in dese openingh.



Pan de Mathanze Z. Z. W. van u 6 a 7 mijlen.

De oost-hoeck van Mathanze Z. en Z. ten oosten van u 6 a 7 mijlen.

Dit is hoogh Landt.





A

Dese Bergen Z. en Z. ten W. van u verthoonen aldus.

Dese openinge is de Mathanze.

Pan de Mathanze.



A

Aldus verthoont het Landt op 23 graden 11 minuten.

De west-hoeck van de Baey Mathanze.

Aldus verthoont Pan de Mathanze, als die west-zuyd-west van u is: A A behooren aen malkander.

Den Yser-berg hoogh Landt.



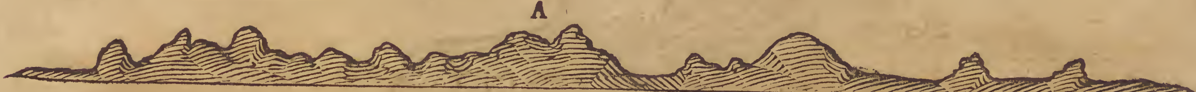
Desen Bergh mette Zaegh hoogh Land.

Het Land ontrent Havana Z. ten W. en Z. van u zijnde 5 mijl.



Aldus verthoont de Kust van Pan de Mathanze tot Havana, als men ontrent vijf mijlen buyten Landts is / ende de Stadt Havanen zuyden ten westen en zuyden van u / op de hooghte van 23 graden 18 minuten.

A



Pan de Mathanze.



Als men gezeylt is van Caio Romana naer Bahia de Mathanze, verthoont het Landt van Cuba, als hier boven geteeckent met A.

Ende als men desen ronden Bergh Pan de Matthanze, zuyd-zuyd-west ontrent drie mijlen van hem heeft/ verthoont hy als hier boven: en als men den voornoemden Bergh eerst begint te sien/ verthoont hy sich met een kleyn Zaeltjo / soo dat het seer wel te kennen is.

Pan de Mathanze.



B

Dit Landt streckt van Mathanze naer Havana toe.

B is een HavÞentje.



De Letter A is de Baey Mathanze, van hier streckt het Landt naer Havana.

Van

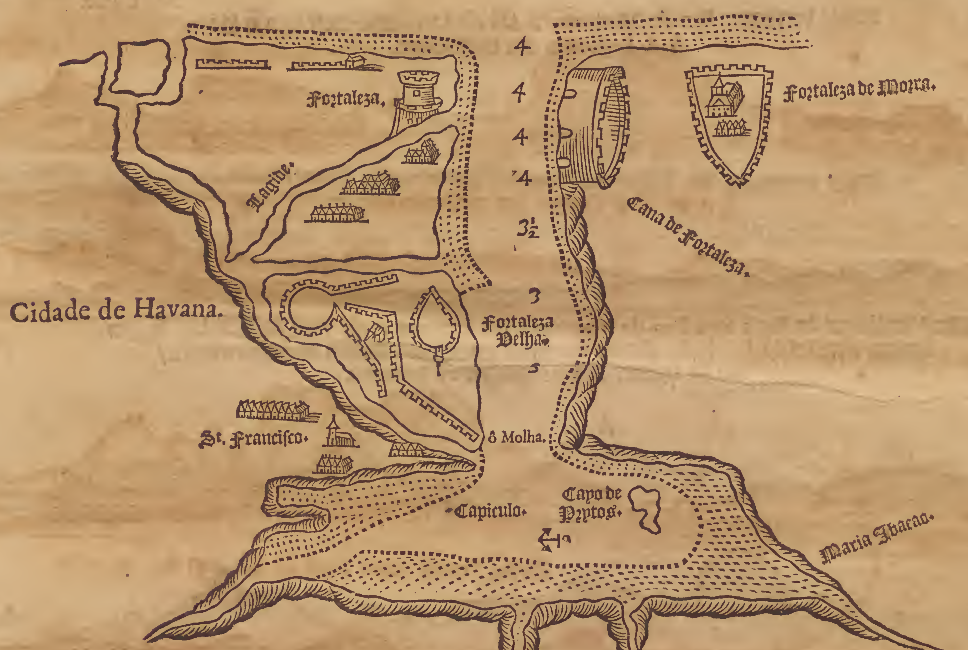
Van Bahia de Mathancas weſt-waert.

AEn de weſt-zijde van Bahia de Mathancas, leght Guacuianagera; daer aen volght St. Cruys, en Rota, en Chypiona, en Cybaryma, en Jaruco, ende Guanavo Tarraca Guanamboca. Van alle deſe is ſeer weynigh verhael / ſoo dat ick vertrouw dat deſe Plaetſen / ofte Rivieren / van kleyne beſtellinge zijn.

Van Bahia de Havana.

BAhia de Havana, is een wijde Baey ofte Rivier / als men daer binnen is / maer in de inkomſt is die heel nau en enge / ſoo datter niet wel twee à dꝛie Schepen te gelijck ſouden konnen inzeylen: men hout het gemeenelijck in't midden van de Rivier / om dat'er aen beyde zijden een weynigh vlackte afſtreckt. Deſe Haven is goedt vooꝛ alle Schepen / 't zy groot ofte kleyn; want daer is in't inkomen over vier / en vierdehalf / en dꝛie vadem water / ende dat met een doot ſtroom: ende binnen om de hoeck is't over al goet leggen / al warender hondert Schepen ſonder Anckers en Touwen / men kan die hier bergen ſonder eenige perijckel: waer over dat de Koninck geoꝛdonneert heeft / dat de Spaenſche Vloot van alle quartieren uyt Indien, aldaer haer vergaderinge hebben om t'ſamen t'huys te komen. De Stadt leght een weynigh inne-waert van de Rivier: ende aen de weſtzijde / vooꝛ aen in de Rivier / ſtaet een hoogen Tooren / alwaer dat altijd wacht gehouden wert / om te ſien of'er geen Schepen uyt'er Zee en komen / ende ſoo meenigh Schip als'er uyt'er Zee komt / ſoo meenige Vlagge laet men van den Tooren waeyen / om dat die in de Stadt woonen / ſouden ſien hoe veel Schepen dat'er na de Kuſt toe komen: ende aen de ooſt-zijde leght een vlack / ofte water Caſteel / om de Haven te bevꝛijden: ende vooꝛts alle andere gelegentheden kont ghy in de af-teyckeninge / die hier nevens gevoeght is / bequamelijck beſpeuren.

Af-beeldinge van de Haven en Stadt d'Avána, op't Eylandt Cuba.



Van Havana weſt-waert.

AEn de weſt-zijde van Havana, volght eerſt Makanavo, daer aen St. Anna ende Barracoa, daer aen Monquitos ende Porto Maria, en la Domonica. Deſe woꝛden van veele wel aengeroert / maer van kleen beſlagh.

Van Porta Cavanos.

POrta Cavanos, is een moye Baey om te bevaeren / daer ontrent langs de Kuſt / tot vooꝛ Porta Maria, ofte Miſſa de Maria. De opdoening is hier onder bygevoeght / die my van den meer-gemelden Onkruyt, Schipper van Amſterdam / is ter hand geſtelt: deſe Baey heeft in 't inkomen 4 à 5 vadem water / ende binnen 8 à 10 vadem / ende is wijdt en diep / men kan daer wel duyſent Schepen bergen.



Aldus verthoont de Kuſt van Cuba, als men Porto Cavanas zuyd-weſt ten zuyden van hem heeft een mijl buyten 't Landt / dan heeft men den gehackelden Bergh zuyd van hem: men kan de Miſſa Maria over den laegen hoeck van effen ſien. Deſe en volgende Figuer / behooren de letteren A A aen malkanderen. A

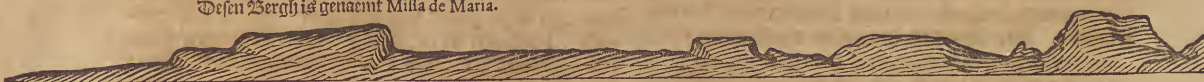
Het

O



A Het ✝ is 't Gat van Cavanes. O Is den Bergh van Rio del Porcas. A

Desen Bergh is genaemt Missa de Maria.



Dese en volgende Figuer / behooren met de letteren B B aen malkander. B



B Aldus verthoont de Kust van Cuba, ontrent Porta Cavanas, de Haven zuyd-zuyd-west van u 4 mijlen / dan heeft men Missa de Maria zuyd-zuyd-oost van hem; maer den Bergh van Porta del Porcas wiert niet gesien / door dien het dysigh weer was / op de breedte van 23 graden 4 minuten.

Van Bahia Honda.

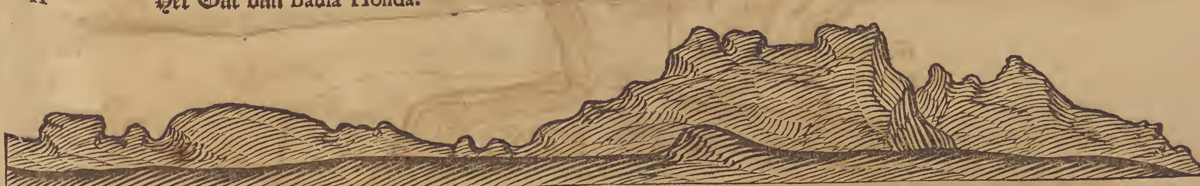
De Hane Kam zuyd van u.



Aldus verthoont het Landt soo beoosten als bewesten Bahia Honda, A A en B B moeten aen malkanderen. A



A Het Gat van Bahia Honda. B



B Desen Bergh mette Zael Z. W. van u.

De Hane Kam by Cavanas.



A

Zael-Bergh.



A B

't Gat van Bahia Honda.



Aldus verthoont het Landt voor / ofte in 't Gat van Bahia Honda. A A en B B behooren aen malkanderen.



B Dit is de Zael-Bergh van Porta Porca.

Van

Van Bahia Honda.

HEt Gat van Bahia Honda, streckt meest zuyden en noorden: soo wanneer men op die koers komt in te zeylen / soo sal men aen bagh-boort een Rif sien / dat van de oost-wal afstreckt / ende loopt tot in 't Gat toe. Aen de west-zijde komt oock een Rif afsteecken / daer men dicht by heen moet / tot op drie Scheeps lenghte / ende laten dat aen stuerboort leggen. Dit Rif streckt van de west-hoeck / recht op de koers van 't Gat in Zee / seer zuyden en zuyden ten westen / ende noorden en noorden ten oosten / ontrent een Musquet schoot verde: in 't Gat aen de west-zijde is 't niet minder als 4 a 5 vadem diep: ende binnen komende / siet men een Eylandt aen bagh-boort / daer men achter zeylt tot op 4 vadem / tot dat het Gat van de Zee t'eenemael toe is. Van dat Eylandt steeckt een blackte af / ontrent soo verre als men met een Roer kan schieten: die blackten moet men schouwen; want men kan het niet aen looden / om dat het soo steyl is / maer de grond is kley: men heeft alhier weynigh ebbe en vloedt.

Om Bahia Honda te kennen.

ALs men uytter Zee komt / soo moet men een hoogen Bergh / met een platten inval in 't midden / ofte met een Zael / zuyd-west van hem brengen / den hooghsten Bergh aldaer ontrent: dan kan men geen hooger Landt meer sien / dan een langen platten Bergh bewesten daer van daen / maer die is nergens nae soo hoogh niet.

Wanneer men voor 't Gat is van Bahia Honda, soo kan men naer het westen geen hoogh Land meer sien / ende het uyterste hooge Landt nae het oosten / is een Bergh boven aen 't oost-eynde / met vier a vijf krappen aen malkanderen / als een Hane Kam: dien Bergh moet men zuyd-oost van hem hebben / ende den gezadelden Bergh zuyd-west / dan is men recht voor 't Gat / en Bahia Honda, is dan zuyden / en zuyden ten westen van u: men moet niet eerder binnen zeylen als met de Zee wind / die ontrent ten 10 a 11 uren begint te waeyen.

Nota.

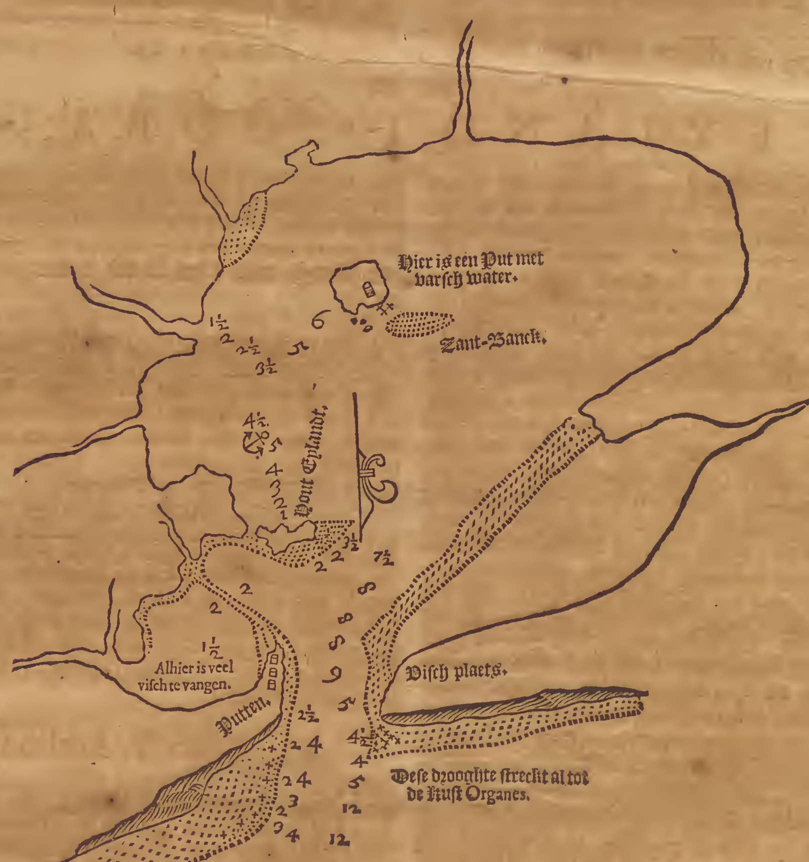
Den gezaelden Bergh leght achter Rio del Porco, ende den Bergh met de Hane Kam / leght achter Porto Cavanas.

WAERSCHOUWINGE.

WEest verdacht dat op dese plaetse meest over al het water mette land-wind t'Zee loopt / ende mette Zee-wind komt het wederom in. Daer leydt in de Baey een Eyland daer een Put op staet / die kan 10 a 12 Oxhoofden water uytleveren. Een west-noord-weste Maen maeckt hier hoogh water.

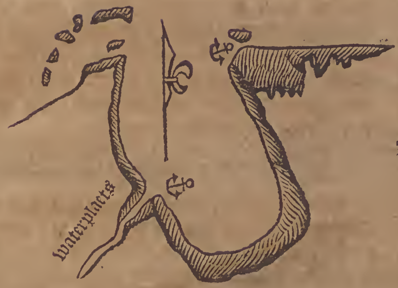
Volght de Teyckeninge van Bahia Honda.

BAhia Honda, op de noord-kust van Cuba. Dese Baey is te verkennen aen een Bergh met een Zael / zijnde den hooghsten ende laetsten Bergh van 't Geberghte / uytgenomen datter noch een langhen Bergh bewesten leyd / maer is nergens nae soo hoog: als dien Bergh mette Zael zuyd-west van u is / dan is men recht voor Bahia Honda: het inkomen is / als de Teyckeninge u verthoont. Aen de oost-zijde is goede ancker-grond / achter het hout Eylandt: dan is de Baey toe. Het is binnen een breede en wijde Rivier.



Van

Van Porta Porca.



Aldus is de Baey van Porta Porca, op 't Eylandt Cuba.



De hoeck oost ten zuyden van u zijnde.





Als den hoeck O oost en oost ten zuyden / ende den hoeck C zuyden ten oosten van u is / verthoont het Landt als hier boven geteyckent staet. A A en B B behooren aen malkander.

Hier gaanwe nu weer voort met N°. 23.

Zijnde het

EYLANDT CUBA.

VAn beoosten Rio del Porcas, tot Fonta Abales, streckt de Kust noord-oost ontrent 9 mijl / ende is vol van Eylanden / Klippen en Droogthen / soo dat men wel 2 a 3 mijlen buyten het vaste Landt moet blijven / om geen schade te krijgen / alsoo sal het water soo by nacht als by daegh / u wel waerschouwen; want het wordt licht Zee-groen: ende beoosten Rio del Porca is 't hoogh gehackelt Landt / ende bewesten leggen eenige ronde Bergen / ende de Baey ofte Rivier Porcas, buyght aldaer seer inne-waert / daer leggen drie Eylanden van 't Land af die wy sien konden: aen de west-zijde van 't Gat lagh het grootste Eyland / daer men beoosten moet inzeylen. Ende aen de oost-zijde dicht by 't Land / leght noch een Eyland / en is ontrent de Eylanden vuyl en rudsigh / gelijck de Kust verthoont; maer de Baey is suyver en schoon. Als men de Haven van Rio Porkas zuyd van hem heeft / dan siet men een hoogen Bergh mede zuyd van hem / die aen de Baey leyd / soo dat men daer recht op aen moet loopen / den hooghsten Bergh daer ontrent boven in 't midden met een val / ofte Tafel: ende aen beyde zijden van den selfden Bergh noch een kleyn zaeltke: ende aen de west-zijde leyd een langen platten Bergh / slecht opgaende / die de Baey maeckt al met boomen bewassen: de Baey leyd op 22 graden 40 minuten noorder-breedte: de Kust streckt aldaer soo verre als men sien kan / oost ten noorden / en oost-noord-oost met een Rif voor 't Land / soo dat men by nacht wel twee mijlen van 't Land moet blijven: men moet alhier wel toesien op de springh-tye / dan kan het alhier lustigh waeyen / wel 7 a 8 dagen langh; maer als de Son bezuyden den Equinoctiael is / dan is 't alhier het beste weer / hoe verder zuyd / hoe bestandiger.

Van Porta Porca west-waert.

AEn de west-zijde van Porta Porca, leggen drie a vier Eylandekens / daer achter leght een Riviercke / genaemt Rio Medio; daer aen volght Rio Blanco, en Punto Abales.

Van Punto Abales.

VAn Punta Abales leggen eenige Eylanden / die genaemt werden Caio de Bonavista, ende soo voorts zuydwaert tot Cabo St. Anthony, is alomme met vlackte en klippen beset / met noch eenige Eylandekens / als Ilha Colorada, ende Ilha Caynelos, tot aen Cabo de St. Anthony, gelijck de Kaerte genoeghsaem af-beeldt.

Van Cabo St. Anthony.

CAbo de St. Anthony is laegh Land / vol struyckeu en geboomte / gelijck de opdoeningh uytter Zee / hier volgende by-gevoeght / verthoont.

O Aldus



Aldus verthoont de Caep St. Anthony, als die noorden van u is / ontrent 2 mijlen / ende staet vol geboomte.



Aldus verthoont de Caep St. Anthony, als die noord-noord-oost van u is ontrent 2 mijlen / al vol geboomte.



Aldus verthoont de Caep St. Anthony, als die noord-oost van u is ontrent 2 mijlen / vol geboomte.

Van Cabo Corientas.

Dese Caep is als Cabo St. Anthony, laegh en vol geboomte / ende tusschen dese twee Caepen siet men in't Landt een groot Lack / soo dat yemant die water gebreeckt / van alles genoegh kan versien worden. De opdoeningh als men uytter Zee komt / is hier onder bygevoeght.



Aldus verthoont Cabo Corientas, als die ontrent een mijl van u is / op de noorder-breedte van 21 graden 28 minuten / ende staet vol geboomte.

Van Ilha de Pinos.

Ilha de Pinos is gelegen op de zuyd-zijde van het Eyland Cuba: het is redelijck langh / ende streckt oost en west / ende is boven op vol heuveltjes: ende daer by komende met het hooge water / soo schijnen het wel drie Eylanden te wesen / ende is heel laegh: daer is goet water en brandhout: oock zijnder veel Beesten / en Koeyen / en Stieren / die de Spanjaerden aldaer dooden / alleenelijck om de Huyden / die somtijds van Cabo, ofte andere quartieren aldaer komen / om profijt te doen met Huyden te versamelen.

Van d'Eylanden ontrent Ilha de Pynos oost-waert.

Tusschen Ilha de Pynas, ende de vaste Kust / leggen verscheyde Eylanden en Klippen / als oock aen de oost-zijde / aldaer leggen de los Harmanos: en aen de Kust voor de Punta Xagüa, leggen verscheyde Eylanden en Klippen: daer aen volght Porto de Trynidada, ende St. Spirito Sancto: aldaer leggen verscheyde Eylanden en Klippen / langhs de Kust tot Xarra Guttus, ende St. Cruys. Daer aen volght Legovano: aldaer is de Kust over al seer vlack / ende vol Klippen en Eylanden / genaemt Caya Baxa, de welcke rontom dwars voor de Bocht / ofte Golfo St. Juliaen strecken / voor Rio St. Juliaen, ende Rio Bahama, ende Manchanilla: dese plaets hier boven aengeroert / daer van is weynigh ofte niet beschreven / soo dat ick vertrouw dat dit Eylandt Cuba, aen de zuyd-zijde / door alle die Rudzen en Klippen / weynig besocht wort / ofte het most wesen met eenige kleyne Vaertuygen / die daer door passeeren / om soo met eenige plaetsen daer ontrent / met Huyden en andere Waeren geladen: gints en weer te vaeren / om te vernegotieeren ter plaetse daer de Scheepen komen.

Van Cabo de Kruys.

Cabo de Kruys is heel steyl aen de Zee-kant / ende boven plat gelijck een Tafel: daer is oock een Slop aen de Kaep / soo datse van verde schijnt van 't Landt af te scheyden / ghelijck een Eylandt. Van dese Caep streckt een droogte af meest zuyden in Zee / waer voor een yegelijck hem moet wachten / want het leght somwijle veeltijds droogh / ende is seer dangereus: soo men van daer oost-waert begeert / sal men al geduerigh hoogh Landt hebben / als het gebergte Xao, ô Poquin, ende Terquin: aldaer is oock Porta Portilla, ende Sivilja Vieja, het welcke seer bequame plaetsen zijn om de Schepen te bergen voor alle winden: daer is in't inkomen 3 a 4 vadem water: daer is oock goede lijf-tocht van Beesten en Schild padden: daer is oock veel Visch te vangen.

Daer aen volght St. Jago, die haer veel met Schildpadden te keeren / geneeren / ende in Sivilja Vieja brengen / om te droogen.

Daer aen volght de Rivière Signes, ende de hoeck Machanon: daer aen Porta de Palma, ende Porta de Escondido, ende Baya de Escondido, ende Baya Tequery. Dit zijn alle goede Baeyen / daer goede Reede / en veel ververschinge is / waer mede wy de Beschryvinge van het Eylandt Cuba eyndigen.

Van het Eylandt Jamaica.

Tusschen de oost-hoeck van Jamaica, ende het Eylandt Cuba, aldaer leght een droogte / genaemt Formigas, ende aen de zuyd-zijde leght Ilha Morante: het oost-eynde word genaemt Punta Morante, ende streckt van daer seer noord-west tot Punto de St. Anthonio: daer bewesten leght Janta; daer aen komt Melila, daer aen Zivilja, alwaer de Kerck ofte Abdye staet. Dese gantsche noord-kust van het Eyland / streckt rontom met een vlackte-af / tot aen Punta de Negrilla, van waer zuyd-west t'Zee-waert een Eylandeken afstreckt. Van daer oost-waert leggen noch eenige Eylandekens met Klippen rontom / die genaemt werden Falcon; daer aen volght Cabo Falcon; daer aen komt de Bahia Oristan.

Van de Bahia Oristan.

De Bahia Oristan, is een goede Baey / en is ruym en wijd / men komt gemeenelijck ten ancker tusschen twee Reven op 6 vadem / gelijck de afteyckeninge uytbeelt: daer aen volgen twee hoecken / als Punta Dagua, en Punta de Eonias, alwaer een Baey tusschen beyde inschiet.

Aldus

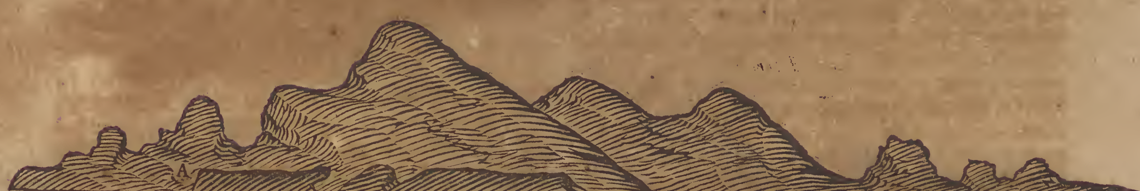


Aldus is de Baey Oristan , van het voorschreven Eylandt Jamaica : van de hoeck A loopt een Rif af / B is een rye Rudsen van vijf vadem / ende C van drie vadem / tusschen beyde is goede ancker-grond op ses vadem.

Van Bahia Jamaica.

DE Baey Jamaica , heeft dwers voor de Baey een Eylandt legghen / genaemt Caio de Carenas : de inkomst geschiet aen de west-zijde by Punta de Labicango , alwaer een vlackte met Rudsen langs heen streckt : men zeylt aen de west-hoeck in / langs het Rif / en laten het aen de west-zy leggen : ende aen de oost-zijde leggen drie Eylandekens / daer men (als men wil) kan tusschen door loopen / waer van het zuydelijkste met een vlackte wel vier andere Eylanden begrijpt / die men al samen moet af-looden / ende zeylen als vooren op 12 a 10 / en 9 vadem innewaert / alwaer ghy weder midden in 't Vaer-water twee kleyne Eylandekens sult vinden / daer een vlackte rondom af leght / dwers van den hoogen Bergh Viga genoemt / ende loopen daer bewesten by in tot op 8 a 7 / a 5 vadem / alwaer ghy in de Bocht om de west moet wijcken / om een seeckere vlackte / die midden in de Baey leght met Klippen / genaemt Caio de Vamos. De vordere gelegentheyt wort u in de Teyckeningh alles klaerlijck afgebeelt / die hier onder gevoeght is / beneffens oock de opdoeninge van het Eylandt Jamaica , als men uytter Zee komt.

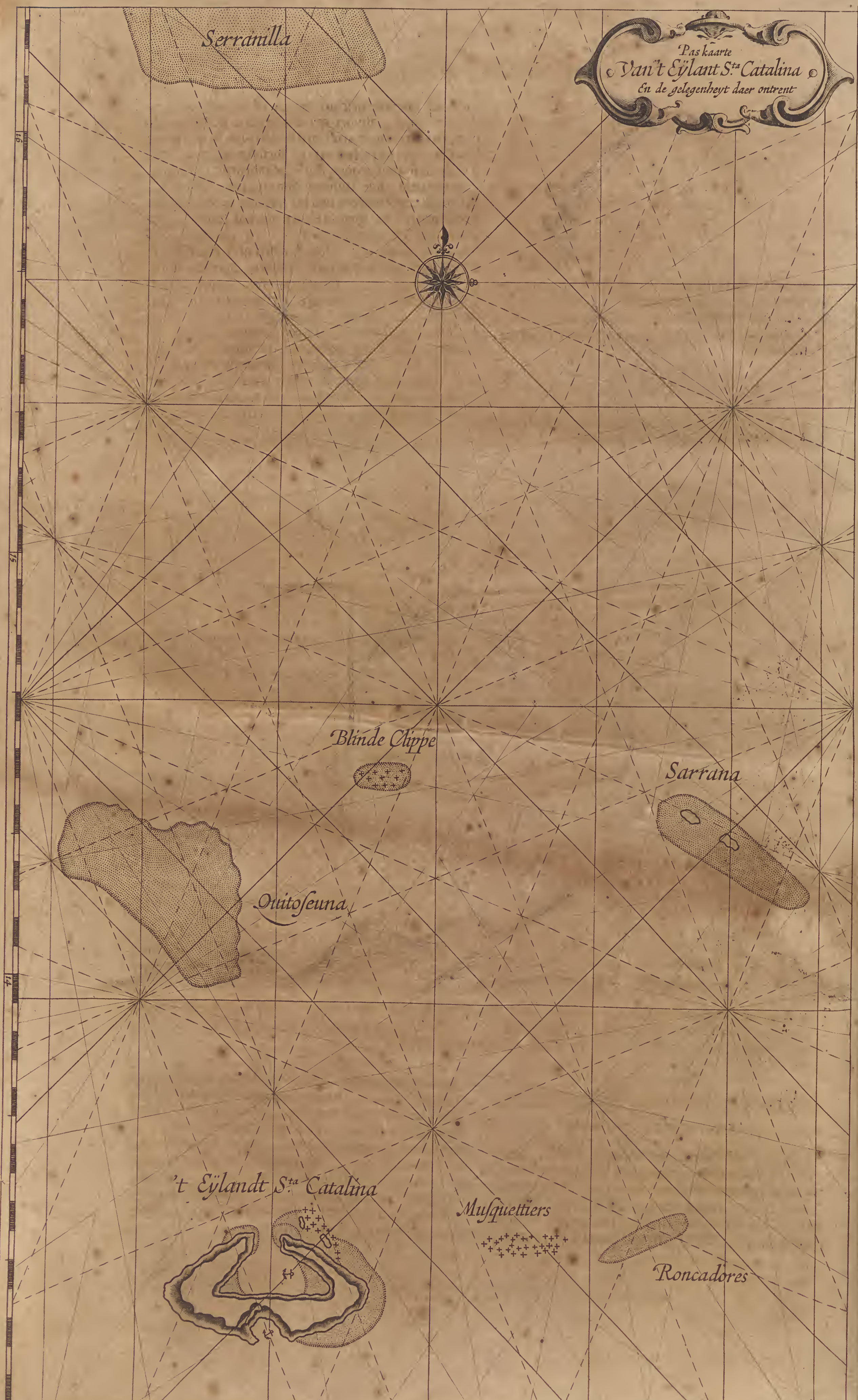




Aldus verthoont het Eylandt Jamaica ; als de drie Klippen oost-noord-oost / ende oost ten noorden van u zijn vijf mijlen. By het punct A , is de Baey genaemt Oristan , op de zuyd-kust van dito Eylandt.

Van de Eylanden bezuyden en benoorden Jamaica.

VAn de oost-hoeck zuyd-waert in Zee / legghen drie Eylanden / rondom met Klippen omcingelt / dewelcke genaemt worden Ranas : en zuyd-waert van Cabo Falcon , leggen eenige Eylanden / die rontom met een vlackte zijn omcingelt / alwaer veel Klippen onder leggen / ende is gestreckt meest oost en west / wel 15 mijlen langh : daer aen volgen de drooghte genaemt Saranilla ; welcke noordelijckste hoeck seer oost en west streckt / met Binora : van daer west leght de drooghte Samyla : ende noord-west van Jamaica , leggen de Eylanden genaemt Caimans , zijn gestreckt van Cabo de Cruys , meest west / wel soo noordelijck : het oostelijckste is de kleyne Caiman , ende het westelijckste is de grootste Caiman , ende heeft aen de noord-west-zy een Baey / van welcke hoecken twee vlackten afsteken / noord-west in Zee.


Pas kaarte
Van 't Eÿlant S.ta Catalina
En de gelegenheyt daer ontrent
Serranilla
Blinde Clippe
Sarrana
Quitoseuna
't Eÿlandt S.ta Catalina
Musquettiers
Roncadores
16
15
14
13


Caerte vande Cust van Florida tot de Verginis
Streckende van Cabo de Canaveral tot Baya de la Madalena
B. de la Madalena
C. Canrick
C. de Engano
C. de Trafalger
Porto de Principe
Baya de Choara
C. de S. Romano
Ensua de Todos as Santos
Medaos
R. St. Lourenco
R. Iordana
Abra de St. Crystavo
Ensoada de St. Anna
Caiagua
Ostano
Oristan
Baya St. Elena
Baya dos Baxos
Baya de la Cruis
Baya de Asopa
Cosonufo
Capela
Baya Despoia
Saon
Alcany
Baya de Balenas
Porto de St. Pedra
Baya de St. Mattheo
B. de Saravay
R. St. Augustyn
Arbores de Cognoscensa
Barra de Mosquites
Baya de Corigue
Cabo de Canaveral
Abra de Canaveral
Duytsche mylen 15 in een graad
Spaensche mylen 17½ in een graad
Eng. en Fr. mylen 20 in een graad
25

IN-VOEGHSEL.

In de Kaert N°. 10. is het Eyland Escudo de Veragu, en noord-waert S^t. Andero, alwaer het Eyland S^t. Catalijn niet heeft konnen inkomen / beneffens oock de Musquettiers, en de drooghte van Roncadoris, als oock Sarrana en Quitosuna, ende de blinde Klippe. Die oock de andere Kust niet heeft konnen bereycken / hebbe daerom de Kaert hier neven gestelt / en de Beschrijvinge hier bygevoeght / als volght.

Het Eyland S^t. Cathalijn leyt op 13 graden 15 minuten noorder-breedte: wanneer yemant daer op wil aenloopen / die moet aen de noord-zy van 't Eyland wesen / aldaer leggen eenighe Klippen onder water aen de noord-noord-oost zy / die moet ghy zuyd-zuydoost van u brengen / en zeylt dan nae 't Eyland toe tot op een mijl na: dan komen de gescheurde klooven aen den hoogen hoeck noord-oost van u / houd die klove soo staende / en zeylt dan dwars na de wal toe / en houd het dicht by de hoeck om / en set het in de Baey soo dicht als ghy wilt: maer wilt ghy in de zuyd Baey wesen / soo loopt ghy dight by het Land henen / tot dat ghy bezuyden het Eylandt komt. Om nu in de zuyd Bay te komen / soo blijft een groote mijle van 't Land / tot dat ghy de twee Bergen over malkander hebt / loopt dan dwars na de wal toe so na als ghy wilt / en set het daer het u belieft.

Om nu van de oost-zy te komen / soo meught ghy het op sijn breedte aenzeylen / namentlijck 13 graden 15 minuten; maer ghy moet niet te westelijck loopen / of ghy soud u verzeylen op de Roncadoris, daerom moet ghy by nacht wel sorgh draghen dat ghy niet noordelijcker als 13 graden en komt / om alsoo met kleyn zeyl te naderen buyten sorgh. Dese voornoemde drooghte leght oost ten noorden / en oost-noordoost van 't Eyland / 't welck is een sandt dat effen onder water leght / en wort met klaer weer ontrent een mijl langh gesien.

Nu van de Roncadoris tot de Musquettiers, 't welck al Klippen zijn / is de koers meest oost en west; daerom wanneer ghy noordelijcker komt als 13 graden 15 minuten / meught ghy wel uyt kijcken by schoonen dage / maer by nacht moet ghy het wat noordelijcker houden om seker te gaen / 't welck alles in de Kaert kan nagesien worden.

Beschrijvinge van de Kaert N°. 25.

Streckende van

FLORIDA noord-waert,

Ofte van

CABO de CANAVERAL,

Tot

BAYA de la MADALENA.

Naer dat wy zijn ge-eyndight van het Canael de Bahame, soo hebben wy aldaer afghebroocken / om dat wy goedt vonden dat de beschrijvinghe van de Carybese / en West-Indische Eylanden / behoorde voor te gaen / welcke wy tot hier toe hebben beschreven: soo is 't dat wy nu wederom voort gaen / volghens onse belofte / langhs de vaste Kust / en nemen ons begin aen Baya de S^t. Matheo, alwaer wy zijn afgebroocken in de Kaerte N°. 17.

Van Baya de S. Matheo noord-waert.

Van Baya S^t. Matheo langhs de Kust / vint men in verscheyde Kaerten / verscheyde Rivieren en hoecken / als Punta de S^t. Pedra, en Baya de Balenas, en soo voorts langs de Kust noordwaert; maer daer van is my niet bysonders ter handt gekomen: doch het schijnt dat alhier seer weynigh wordt gevaren / soo dat dese Kust niet anders als in 't gesicht van veele wort gepasseert: doch in den jaere 1580 / a 1590 / a 1606 / soo hebben de Engelsche daer al omme veel besocht; maer haer beschrijvinge is meest van de natie der Volckeren / en van de vruchten / en andere negotie / die sy aldaer konnen bespeuren / het welck ons ooghmerck niet en is in dese te doen / maer alleen ons bepalen aen de beschrijvinge der Zee-kusten / en de hoedanigheden der Havenen / Baeyen / Reede / diepte / drooghte &c. 't geene den Schipper en Stuerman kan dienen / om haer reyse (door dese spiegelinge / met minder schip-breuck te vorderen.

Wy sullen dan voort gaen langhs dese Kust tot de Virginia, en toonen maer alleen de streckinge van het Land / met eenige Havenen / gelijck die van veele in alle Zee-kaerten werden geleght / welcke methode wy hebben gevolght / en sullen ons daer mede vernoeght houden / tot die tijd dat daer beter licht van herwaerts komt / om u sulcks mede te deelen. En soo yemant hier van breeder begeert / om kennisse te hebben van de natie / vruchten en beesten / die leese Johan de Laet, Folio 114 / a 16 / a 18 / en soo voorts. Wy sullen dan onse Beschrijvinge wederom aenvangen aen Cabo de Trafalgar.

Van Cabo de Trafalgar.

Cabo de Trafalgar is de zuyd-hoeck van de Virginy, en steeckt met een groot Rif t' Zee-waert; maer hoe / en op wat maniere sulcks is / dat en weet niet. En oost-waert van dese Caep / is de Kust heel gebroocken met Eylanden / gelijck Cabo de Engano, is een hoeck van een Eyland / leggende voor de Kust / soo doet oock Cabo de Canrick, leggende op de hoeck van Baya de Madalena. Dese Baya wort in de volgende Kaerte in ordre beschreven / maer alles sonder eenigh verhael der Zee-plaetsen.

Beſchrijvinge van de
V E R G I N Y,
Zijnde de Kaerte N°. 26.
Streckende van
B A Y A de M A D A L E N A,
Tot de Z U Y D - R E V I E R
Van
N I E U - N E D E R L A N T.

VAn Baya de Madalena tot Cabo Hendrick, ſtreckt de Kuſt meeſt zuyden en noorden. Tuſſchen deſe twee Rivieren leggen veel Eylanden dwers voor Barra de St. Jago, tot aen Trijntje Harbor: daer aen komt Cabo Hendrick. Deſe Caep is genaemt naer de naem van de Coningh Hendricus van Engeland; de Caep is de zuyd-hoeck van de Revier Cheſapeack, naer de naem der Inwoonderen; en by de Spangiaerden wordt die genaemt Barra de Madre de Dios: en aen de noord-zy van deſe Revier / leght een Eylant met een hoeck t'Zee-waert / die genaemt wort Cabo Charles, naer de naem van den Hartogh van Jorck. Tuſſchen dit Eylandt ende de vaſte Kuſt / leght noch een kleynder Eyland / genaemt Smits Ilhes, het welck is genaemt naer Capiteyn Smith, die in den Jare 1608 / aldaer naer toe is geſonden voor Preſident: de noord-hoeck van de vaſte Kuſt / is genaemt Accowmack. Tuſſchen deſe hoeck en Cabo Hendrick, geſchiet de inkomſte van de Revier / en is ſeer wijd en breedt / en heeft diverſche opgaende Rivieren. Soo men by Cabo Hendrick inzeylt / langhs de Zuyd-kuſt / voorby de Lijn-Haven, en Eliſabeths Rivier, ſoo ſal men vervallen in de Riviere Pouhatan.

Van Rio Pouhatan.

RIo Pouhatan, word geſcheyden van de Reviere Cheſapeack, met het Point Confer, en het Point Hoope, het welck rondom met een vlackte is betrocken: de Riviere ſtreckt eerſt meeſt weſt in / en draeyt daer naer wederom heel noord-weſt / tot aen het Eylandt Ceader; aldaer ſtreckt die heel noord-waert; en dan wederom ſeer bochtigh weſt-waert op / tot een hoeck genaemt James Towne.

Van de Reviere Cheſapeack in 't generael.

DE Riviere Cheſapeack, ofte Madre de Dios, naer de naem der Spangiaerden / ſtreckt inne-waert tuſſchen het Point Confer, en Accowmack. Deſe Rivier is ſeer wijdt en groot / ſtreckende ſeer noord-waert op, en achter wederom ſeer noord-ooſt aen. In deſe Revier correſponderen wederom veel andere Revieren / en oock veel Eylanden: en op dat wy die met ordre u alles mede deelen / ſoo ſullen wy die beſchrijven als volght.

Van de ooſt-zy der Reviere Cheſapeack.

VAn de hoeck Accowmack, tot aen het Ruſſels Eylandt, is de Kuſt over al vlack; maer het ſchijnt dat die niet pertinent is beſchreven / ofte mogelijck wel beſchreven by de Engelſche / maer my tot noch toe niet anders ter handt gekomen; want naer dat deſe Rivier is met Volck verſien van de Engelſche / die al lange jaren / tſedert Anno 1608 / aldaer hebben genegotieert met groote Scheep-vaert / ſoo twijffel ick niet of die is in beter ordre afgeleght / met alderhande diepte en ancker-grond / dan ick u deſe kan mede deelen: maer om hier op niet te blijven ſtaen / ſoo ſullen wy voort gaen.

Ooſt-waert van 't Ruſſels Eyland leght een groote Bay / genaemt Keales Haven, alwaer in leggen verſcheyde Eylanden: en ſoo voort noord-waert van 't Ruſſels Eyland / leggen noch verſcheyde Eylanden / waer van een is genaemt Limbo. Tuſſchen deſe twee Eylanden leght noch een groote Rivier / genaemt Wighcocomoce Rivier, welck is naer de naem der Inwoonderen: daer aen volgen twee hoecken / waer van de eene genaemt wort Reades point, en de noordelijckſte Watkins point. Aen de noord-zy van Limbo, ſtreckt noch een andere Baey in / met een Rivier genaemt Kus Rivier. Daer aen volght de Riviere Raphanock, en Monfoorts point: alhier is de Kuſt wederom heel vlack beſchreven / met drie groote Eylanden langs de Kuſt Ozinies, tot aen Bornes point. Alhier begint de Rivier wederom heel om de noord-ooſt te wijcken / ſoo van Pointe Peſinge tot de Reviere Tockwogh: verder en kan ick u de ſelfde niet mede deelen.

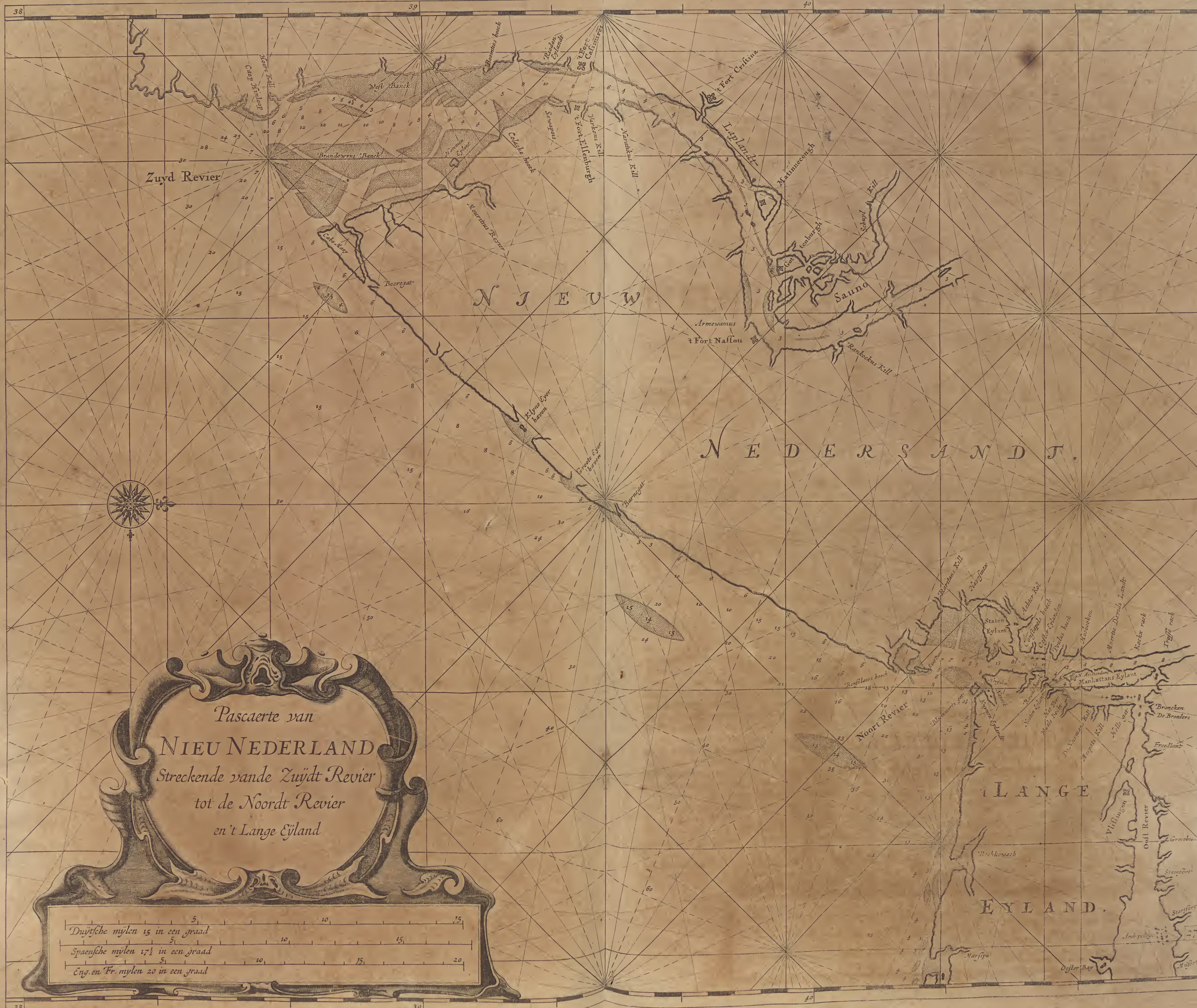
Van de weſt-zy van de Revier Cheſapeack.

AEn de weſt-zy begint deſe Rivier van het Confer point langhs de Kuſt / tot Goſnoldus Bay, zijnde ſeer wijd en groot / doch vlack / rondom met Eylanden; alwaer oock noch een Eylandt leght op de noord-hoeck / welcke noord-hoeck wederom met een Rivier in 't Land ſtreckt: daer aen volght dan Wiffins point, met het point Warden, die alle te gelijck met een vlackte zijn omtrocken.

Een weynigh noordelijcker / ſoo volght de Riviere Tappakarack; maer daer van kan ick u weynigh mede deelen / als oock van de Kuſte Cinquack, met de Reviere Patawonieck. Noord-waert van daer is de

Reviere


Pascaerte vande
VIRGINIES
Van Baija de la Madelena tot de
Zuijdt Revier
Duijtsche mijlen 15 in een graad
Spaensche mijlen 17½ in een graad
Eng: en Fr. mijlen 20 in een graad
James Towne
Powhatan Revier
Gosnolds bay
Toppahanock Revier
Elisabets Revier
Point Comfort
Russels Iles
Limbo
Chesapeack bay ofte Bª de Madre de Dios
Accowmack
C. Charles
Smids Iles
Lyn haven
C. Hendrick
B. de la Madalena
Cabo Canrick
Massie Ponck
Kus Revier
Point Lookout
Zuydt Revier
Brandewyns Banck
West Banck
Hoere Kill
Cap Hinlopen
t'Fort Elsenburgh
t'Fort Casimires
t'Fort Cristina
Laplandt
Mauritius Revier
Beeregat
Kleine Eyer haven
Groote Eyer haven
26


Pascaerte van
NIEU NEDERLAND
Streckende vande Zuÿdt Revier
tot de Noordt Revier
en't Lange Eÿland
Duÿtsche mylen 15 in een graad
Spaensche mylen 17½ in een graad
Eng. en Fr. mylen 20 in een graad
Zuyd Revier
West Banck
Brandewyns Banck
't Fort Cristina
Lapland
Matinnecongh
Sauno
Armewamus
't Fort Nassou
Beeregat
N J E U W
N E D E R S A N D T.
Barnegat
Staten Eylant
Manhattans Eylant
Noort Revier
LANGE
EYLAND.
Vlissingen
Oost Revier
Oester Bay

Rivière Pantus; daer aen volght de Rivière Bolus; daer aen Smals point: en achter aen komt Willowbeyrs Rivier. Dit is de gantſche beſchrijvinge van de Riviere Cheſapeack, anders geſeght Barra de Madre de Dios, en by ons genaemt de Virginius.

Noord-waert van de Revier Ceſapeack.

TUſſchen het Smits Eyland / en de vaſte Kuſt / leggen eenige drooghte met diverſſe klippen / en ſoo voorts langhs de Kuſt; doch is alles in 't wilde beſchreven: ja ſoo wilt / gelijck of daer noyt geen Scheepen en hadden gevaren. De Kuſt die ſtreckt van daer tot de zuyd Revier van Nieu-Nederland, ſeer noord-ooſt en noord-noord-ooſt. Wy konnen u van alle deſe niet anders mede deelen / daerom ſullen wy voortgaen met de beſchrijvinge van Nieu-Nederlandt, dat wy alles wat beter en beſtipter in ordre ſullen leggen / tot dienſte van de Navigaty.

Beſchrijvinge van NIEU-NEDERLAND,

Verthoonende in de Kaerte van N°. 27.

Streckende van de ZUYD-REVIER Tot de NOORD-REVIER.

DE Weſt-Kaep van de Zuyd-Revier van Nieu-Nederland, is genaemt Cabo Hinlope, ende de Ooſt-Kaep is genaemt Cabo May, welcke naem is afkomſtigh van Cornelis Jacobſz. May, dewelcke in dienſt van de Weſt-Indiſche Compagnie / deſe Kuſt heeft bezeylt / alwaer de ſelfde t'ſedert den jare 1623 / een Colonie hebben opgerecht.

Van de Zuyd-Revier.

DEſe Revier is tuſſchen beyde deſe Cabo ſeer wijd en breedt: daer aen de ooſt-zy zijn veel zanden en drooghten / ſoo dat de inkomſte geſchied by Cabo Hinloope, tuſſchen de weſt Banck en de Brandewijns Banck: doch de inkomſte by Cabo Hinloope, heeft om de hoeck een Kille ofte Spruyt / genaemt de Hoere Kille.

Deſe Riviere is ſeer diep in de inkomſte / het minſte is vijf vadem water / tot dat men begint te komen meeſt dwars van 't Hammen Eylandt, aldaer is 't minſte vier vadem diep: ende aen de Colacke hoeck ſtreckt een zand-rif dwars in de Rivier / die men op vijf vadem kan paſſeren / dan krijght men weer dieper water voorby het Rieden Eylandt. Soo dra als men dit Eylandt is gepaſſeert / ſoo paſſeert men twee Forten / het eene is genaemt / ſoo men inzeylt aen bagh-boort / 't Port Caſanieres, ende aen ſtuer-boort 't Fort Elſenborgh: neffens dit Fort loopt een Kreeck in / genaemt Varckens Kil. Daer aen komt noch een Kil, genaemt Maratikus Kil: alhier heeft de Revier tot aen 't Fort Chriſtiana vier vadem water: alhier word de Landſtreke genaemt Lapland, alwaer de Reviere drie vadem diep is; welcke diepte duert ſoo verre als die bezeylt is tot het Landſchap Sauno.

Dwers van Matymecongh, leggen twee Eylandekens / die malkander met een Sandbanck verbangen tot aen Gottenburgh; welcke koers dan over ſteeckt naer 't Fort Naſſou; maer yemandt die by Gottenburgh wil inzeylen naer de Schuyl Kil, daer van en kan ick u niet mede deelen / de hoedanigheden zijn yder genoegh bekent als men de Riviere binnen is / gelijck de Kaerte u alles levendigh verthoont / met alle diepten en drooghten.

Wy zijn diverſſe Kaerten ter handt gekomen van deſe Rivier / maer ſchreven alle ſeer different van malkander / ſoo dat die geen poſtuer nochte weſen konden houden; maer als ick deſe teyckeninghe ſagh / die ſeer beſcheydelijck op alle ordre wel was onderſcheyden / ſoo vond ick geraden u die mede te deelen / vertrouwe dat deſelve den Stuerman ſeer dienſtigh ſal zijn.

Van de vaſte Kuſt tuſſchen de Noord- en Zuyd-Revier.

MEn kan oock met kleyn Vaertuygh by Cabo de May inzeylen / tot aen Mauritius Revier, maer daer van niet byſonders.

Sommige leggen Cabo de May vaſt aen de vaſte Kuſt / andere wederom dat die met een Kreeck binnen door loopt door het Beere-gat; maer ſulcks ſullen wy den curieuſen bevelen nader te onderſoecken / om van alles de waerheyt breeder te beſchrijven.

Men kan deſe Kuſt / van de eene Rivier tot den anderen / alles wel paſſeeren langhs de Kuſt op ſes vadem water / alwaer veel openinge wordt geſien / als daer is het Beere-gat, met de kleyne Eyer-Haven, als mede de groote Eyer-Haven; daer aen volght noch het Barne-gat. Hier van zijn veele verſcheyde beſchrijvinge / die deſe Inbocht alles leggen met Eylanden voor de vaſte Kuſt.

Johannes de Laet ſeght / het is aldaer ſlechte ſtrand / met eenighe inbochten / alwaer de Zee binnen kan

gesien worden over het Landt heenen: doch het zy hoe dit is ofte niet / wy sullen dat voorby gaen / en u de Revieren haren standt en gelegentheyt beschrijven. De diepte langs dese Kust / is een groot stuck t'Zee-waert afgeteeckent / met noch eenighe Zant-bancken t'Zee-waert; doch alles van een goede diepte / gelijck een yder in de Kaerte kan naersien.

Van de Noord-Revier van Nieu-Nederlandt.

DEse Noord-Revier is al besocht door eenen Hendrick Hudson, in den Jare 1609 / dewelcke was uytgesonden van de E. Heeren Bewindhebberen der Geoctroyeerde Oost-Indische Compagnie / om een doorvaert te soecken naer China, 't zy in wat geweste sulcks te vinden was. Den selfden is van de Noord / langhs de Kust America Septentrionalis, komen swerven heel naer Terra Nova, en soo voorts tot dese Revier / die wy tegenwoordigh van voornemen zijn te beschrijven: en soo yemandt van dese Landstreecke breeder begeert / die leese Johan de Laet, Folio 100 / &c.

De zuyd-hoeck van dese Revier werdt ghenaemt Renselaers-hoeck: daer neffens is een Zant-punt / die voor desen is genaemt geweest Godijns-punt. Dese Revier is wel tamelijck wijdt / doch de inkomste is seer enge / en geschiet langhs de zuyd-hoeck / by de Zant-punt / op ses vadem water / gelijck de Kaert u alles verthoont. Men kan oock met kleyn Vaertuygh / tusschen de Zant-banck / en 't Conijnen Eylandt door-zeylen / tot in de Reviere Naiack. De noord-hoeck van dese Revier / met de hoeck van het Staten Eylandt / werden aen beyde zijde genaemt de Hoofden / om dat die de Hoofden seer gelijck zijn. Dese Revier is seer diep; als men door de Hoofden is / soo heeft men ten alderminste 8 / a 10 / a 12 vadem water / tot voorby den rooden hoeck / aldaer is vier vadem water: maer soo men de Constapels hoeck mint / langs de Oester Eylanden, en Moertje Davids Landt, soo heeft men 't minste acht vadem water.

Een weynigh voor-by den voornoemden rooden hoeck / leght een Eyland / genaemt het Noten Eylandt, om de meenighte van Note-boomen die daer op wassen: dan komt men by het Eyland Manathans, nu genaemt Nieu Amsterdam. Dit Eylandt leght in de Noord-Revier besloten / tusschen het lange Eyland ende de vaste Kust / welcke de Revier maken van Nieu Amsterdam, tot op 't lange Eylandt / by de Wale boght / aldaer is een Veer daer men kan overvaren. Aen het noord-eynde van Nieu Amsterdam, ontrent het Helle-Gat, legghen drie Eylandekens / genaemt de drie Gebroeders: aldaer zijn verscheyde Rivieren / die alle wegen optrecken / als daer is Kocx Rack, als oock Trosse Rack, &c.

Beschrijvinge van de Kaerte N°. 28.

Streckende van de

NOORD-REVIER

VAN

NIEU-NEDERLAND,

Tot

HENDRICK CHRISTIAENS EYLAND.

VAn dese Noord-Revier sullen wy oost-waert opgaen langhs 't Lange Eylandt, beginnende van 't Blommers Gat. Men passeert langhs 't voornoemde Eylandt op 4 a 5 vadem: alsoo voort zeylende / soo siet men diversche Kreecken: daer leggen oock langhs de Kust diversche Drooghten / dewelcke beginnen van Rechkewach, tot by Prins Maurits Eylandt: aldaer is oock de inkomste van Suyketewachly. Van daer voort zeylende op 4 vadem / tot aen Hamton, alwaer een Rif voor leght: van daer is een suyvere Kust tot Cabo Baya, anders geseght Visschers hoeck; welcke hoeck seer scherp in Zee streckt / komende langhs de Kust Mathouwacks, om de voornoemde hoeck. Om naer de Oost-Revier te loopen / soo komt men eerst by Cabo Sinhos, alwaer een wijde groote Baey is / die van 't Garnaas Eylandt meest word besloten: en binnen in die Baey leggen noch vier Eylanden / en de west-zy van dese Baey wert genaemt de Kromme Gouwe, en begint van Cabo Peeck. Soo men dan begeert te zeylen langhs het Landt / tot de Zuyd-Hol, ofte Oester-Baey, en soo voort tot een seker Fort / genaemt Vlissinge. In dese Oost-Revier leggen noch verscheyde Eylanden / als daer zijn de Eylanden genaemt Archipellago: welcke Eylanden leggen de vaste Kust naest / tusschen Stort-Fort en Milt-Fort, daer volght een Eylandt genaemt de Keer: dan leggender noch vijf Eylanden op de west-hoeck van Nieuwer-Haven, welcke werden genaemt Jan Willems Eylanden: daer een weynigh beoosten light het Valcken Eylandt, tusschen de hoeck van Tofelet en de Roo Duyns.

Aldus langhs de Kust zeylende tot voorby Gilsort en Zee-broeck, tot by de varsche Revier / daer voor leggen twee drooghten / ofte zant-bancken: tusschen dese drooghten / en het voornoemde Garnars Eyland, leggen noch verscheyde Eylanden / als Poumea en de Geselle. Dese Geselle zijn kleyne Eylanden / ghestreckt meest oost en west / doormengelt met blinde Klippen / tot aen het Visschers Eylandt / 't welck aen de zuyd-oost kant een Rif heeft / en streckt wel een mijle t'Zee-waert.

Oost-waert van Visschers hoeck / ofte Cabo Baya, leght een Eylandt / genaemt Adriaen Blocks Eylandt / 't welck met een rif noord-west in Zee streckt.

Tusschen dit Eylandt / ende de vaste Kust Wapancos, is de grondt over al afgediept / ende met Cijffer-letters rondom de heele Kaerte by-gevoeght / gelijck een yder in de Kaert kan naspeuren.

Beschrij-



Pascaerte van
NIEU NEDERLAND
Streckende vande Noordt Revier
tot Hendrick Christiaens Eylandt
28
Duytsche mylen 15 in een Graad
Spaensche mylen 17½ in een Graad
Eng. en Fr. mylen 20 in een Graad
'T LANGE EYLANT.
Noort Revier
Oost Revier
Vlissingen
Nieuwer Haven
Varsche Revier
Pequatoock
Wapanoos
Rood Eyland
Bay Nassau
Nassau Rev.
Sloep Bay
Pruym Eyl.
De Gesellen
Visschers Eylandt
Cabo Peeck
Kromme Gouwe
Cabo Sinkos
Cabo Baya
Matouwacks
Visschers hoeck
Adriaen Blockx Eylandt
Hendrick Christiaens Eyl.
Elisabets Eyl.
Staten Eylant
Hoboken
Noten Eylant
Kuynen Eylandt
Archipelago
De Keer
Oester Bay
Rechkawach
Prins Maurits Eylandt
Hamton
Rensslaers hoeck
41
40
39


Pascaert van
NIEU NEDERLAND
Van Hendrick Christiaens Eÿland
tot Staten hoeck of Cabo Cod
Cabo Cod of C. James
Staten hoeck
Fuyck Baÿ
Bevechier
Crane Baij
Nieuw Pleymout
HOLLAND
NIEUW
Staten Baÿ
Schawum Barwick
Horicans
Baÿ Nassau
Rood Eyland
Baija Malabarra
Ilha Malabarra
C. Malabarra
Koock Eylant
ZUYDER ZEE
Cabo of Wach Ack
Marten Swijniaerts ofte Elsabets Eÿlandt
Hendrick Christiaens Eÿl.
Natoken ofte Cabeliauws Eÿlandt
Duytsche mylen 15 in een Graad
Spaensche mylen 17½ in een Graad
Eng. en Fr. mylen 20 in een Graad

Beschrijvinge van de Kaert N°. 29.

Streckende van

HENDRICK CHRISTIAENS EYLANDT,

Tot

CABO COD.

HEndrick Christiaens Eylandt, leggende op de west-hoeck van Maerten Swynaerts Eylandt: tusschen dese twee Eylanden is goede Reede op acht vadem; doch men moet niet al te diep in loopen / om een Rif / ofte Klip / dat aldaer in 't Vaer-water leght.

Van Maerten Swynaerts, ofte Elisabeths Eylandt.

DIt Eylandt is heel wonderlijck / en over al rondom afgediept: aen de zuyd-zy kondt ghy dit Eylandt langhs loopen op ses vadem; daer is niet te schuwen als een kleyn Rifken / 't welck de Kaert alles genoegh vertoont.

Aen de noord-zy / tusschen dit Eyland en de vaste Kust / daer kan men mids water doorzeylen op acht vadem. Van de noord-zy van dit Eyland / streckt langhs heen een Rif / 't welck men kan afloden op drie vadem / tot de hoeck van Swynaerts Hol: van daer naer Cabo Wack, heeft men in 't Vaer-water 6 / a 5 / a 4 vadem.

Van hier soo heeft men oost-waert tusschen de Eylanden van Kotges, ende Cabeljaus Eylandt, ende de vaste Kust / verscheyde Bancken / die aldaer over en weer strecken / 't welck genaemt word de Zuyder-Zee; doch de hoedanigheyt kond gy alles in de Kaert naspeuren.

Van de Vaste Kust.

VAn het Roodt Eylandt tot het Koock Eylandt, streckt de koers meest oost / wel soo noordelijck / en soo voorts naer Cabo Mallabare. Aen Cabo Mallabare leght een Eylandt / genaemt Ilha Mallebare: daer aen komt een Baey / genaemt Baya Mallabara, ofte anders noemen die Ongeluckige Haven. De inkomste van dese Hoeck / ofte Baey / is seer dangereus en vuyl. Soo men nu van dese hoeck begeerde te zeylen naer Cabo Cod, soo loopt op ses vadem recht noorden aen / tot het eynde van het Landt / 't welck de voorseyde Caep is. Van dese Caep / en Cabeljaus Eylandt, streckt een Rif t'Zee-waert / seer noord oost op / wel 30 mijlen langh / 't welck een yder in de Kaerte alles kan ondersoecken.

Van Cabo Cod west-waert, en zuyd-waert.

CAbo Cod is een wonderlijcken hoeck / ofte een heele kromme arm / begrijpende een Bay / genaemt de Fuyck Bay, waer van de kromme hoeck is genaemt Bevesier: soo dat men gantschen Staten Hoeck, ofte anders geseght Nieu Holland, is eenen smallen arm / waer in beslooten leght de Staten Bay, als oock Nieu Pleymouth, geleghen in de Krane Bay.

Wat aengaet de partinente beschrijvinge van dese Kust / kan ick u niet anders mede deelen als vooren geseght is / en gelijck de Kaerte uytbeeld; maer beloove een yder / soo dra my sulcks nader ter handt komt / met eenige beter verthooninghe / en afbeeldinge van de Kust / u sulcks mede te deelen.

Wy sullen alhier eyndigen met de beschrijvinge van West-Indien / en Nieu-Nederlandt; maer nadien my ter handt gekomen is dat wonderbaerlijck Eylandt / genaemt la Barmuda, leggende van dese voornoemde Kuste dwers in Zee: soo vondt geraetsaem het selfde hier by te voegen / om alsoo alles in dit Boeck te besluyten / wat den grooten Oceaen aen de west-zy begrijpt / tot soodanigen breedte als wy bekomen hebben. Gebruyckt dit alles tot u profijt / en beveele u het nut.

Beſchrijvinghe van de Kaerte N°. 30.

Zijnde

't E Y L A N D T

L A B A R M U D A.

HEt Eylandt la Barmuda is ſeer gelegen op de noorder-breedte van 32 graden 20 minuten / andere ſeggen wel 30 minuten. Dit Eylandt beſtaet wel uyt diverſche Landen / die daer by geſtreckt leggen / als of 't een Eyland waer / ende is rontom geweldigh beſet met Klippen / die alle met laegh water meeſt boven leggen / ende met hoogh water kan men de ſelfde oock wel ſien / alſoo het daer boven de vijf voeten niet op en neer vloeyt : het leght in ſijn geheel meeſt geſtreckt noord-ooſt en zuyd-weſt / heeft aen de noord-ooſt hoeck verſcheyde Eylanden / als het Eylandt Georges , ende Sir Davids Ill , ende Copers Ill , ende Longh Birt Ill , ende Mores Ill , welcke, alſamen door de groote kracht van de Zee / met ſulcke wonderlijcke bochten en gaten / als Baeyen en puncten is uyt-geſpoelt / dat het met verwonderingh magh aengemerckt werden. Deſe Eylanden beſluyten haer om de noord-ooſt hoeck van Barmude ſoodanigh / dat in het midden een heele beſlooten Baey is / genaemt Southamton Harbour. Oock ſoo is de noord-ooſt hoeck van Barmude , met een arm omtrocken / daer van binnen veel Schepen konnen leggen op 7 a 8 vadem / ende het inkomen heeft 3 a 4 vadem / ende is genaemt Haringhton ſont.

Aen de zuyd-weſt-zy is het Eylandt Barmudo , oock met een krommen ſmallen arm ten deele omtrocken / ende dan voort met Daniels Illant , en Gates Il , en Yrlandts Il omtrocken / nae de Spaniſch point , dat het van binnen een geheele ruymte beſlaet / ende wordt genaemt de Groote Zondt : de inkomſt van de Groote Zondt , is tuſſchen de Spanjaerts point en Yrlants Il. Binnen in deſe Zont leggen noch verſcheyde andere Eylanden / als oock verſcheyde Baeijen / als Pagets Port, en Whitte Harne Baey. Aen de zuyd-ooſt-zy zijn noch verſcheyde Baeyen / ende rondom noch verſcheyden Punten en Forten / waer van de naemen in de Figure zijn gevoeght / yder op ſijn plaets. Wy willen oock een yder recommandeeren / om op deſe Kuſt van het Eylandt wel toe te ſien / want de Klippen daer in meenighte zijn / ſoo dat men het voor geen wonder aen en neemt / wanneer hier een Schip komt te verongelucken : boven dit ſoo is men hier ontrent veel onweder ſubject / gelijckerwijs meeſt alle de geene die veel op Weſt-Indien vaeren / konnen ghetuygen : ende rekenen het voor een geluck / wanneer ſy op haer t'huys reys de breedte van dit Eylandt konnen paſſeeren met handſaem weer ; maer ter contrarie ſal men die altijt hooren ſeggen / dat ſy ontrent de Barmudes , een extraordinaere gaerde kregen / die haer een groot ſtuck wegh voerde : waer door dat ſulcks ontſtaet / en ſullen wy hier niet aenroeren / om dat wy buyten onſe ſtijl van ſchrijven niet en ſouden af vallen.

N O T A.

Wy hebben in 't leggen der breedte van de Landen / ſoo veel verſchil gevonden / dat men daer in verdwaelt raeckt : ja de differentie is dickwils van ſommighe Plaetſen wel gekomen tot een graed / en meer ; het welck my meenighmael heeft doen ſtil ſtaen met het Werck , doch hebbe dan van oude ervarene Schippers en Stuerlieden ſulcks nader onderſocht / het welck ſomtijts noch meer verwarringe veroorſaeckte : Soo is 't dat ick op 't leſte hebbe gevolght / het geene met de reden / en meeſte afteyckeninge accordeerde / ſoo door diſtanty / als koers / en hebbe ſomtijds de differenty oock wat gebalanceert.

Terwijl ick alle deſe moeyelijckheden bemerckte / ſoo is 't dat my geen wonder gaf / dat de oude Zee-Boecken van de Noord / ſonder breedte waren beſchreven ; maer nadien ick mijn Werck meeſt al op breedte hadde geleght / ſoo oordeelde ick dat het beſt waer het ſelve met breedte te voleynden ; maer of de ſelfde yder volkomentlijck ſal konnen voldoen / dat weet ick niet ; maer ick hope ja : door dien ſulcks met alle vlijt en naerſtigheyt / op het beſte is onderſocht / verſoecke den curieuſen Leſer de waerheydt nader te onderſoecken / dewelcke oock geraedtſaem is van alle menſchen te volghen / die alhier van my ſoo na is betracht / als alle wereldſche dingen (voornamentlijck over de Zee-vaert) toelaten : en wanneer yemant oordeelde dat de breedte te verwerpen was / die kan deſelfde gebruycken alleen door koers en verheyt / gelijck alle andere Zee-Boecken zijn beſchreven.

E Y N D E.



Pascaert van
't Eÿland la Bermuda
of
Sommer Ilands
en de andere Eÿlanden daer
bÿ geleeghen
Tobacco Bay
Sandys fort
Warwick fort
Davers fort
Cavendish fort
Pagets fort
Smiths fort
S. Georges Eylandt
Worsenholme bay
Smiths Il.
The Stocks
St Davids Eylandt
Davids head
Whalebone bay
Burnt Point
Cony Ilant
Longbird Ilandt
Southamtoniæ Portus
Walsingham Bay
Southampton Harbour
Nonsuch
Pem brook fort
Gurnets head
Kings Castle
Stokes bay
Charles Fort
The Staggs
Haring toni Fretum
Sounds mouth
Harlington Sound
The Flatts
Sommer Ilands of Barmudas Eylandt
Brackish Point
Abbotts bay
Spanish Point
Harrisses bay
Gates Ilandt
Daniels Iland
Chamber lain bay
Somer set Eylandt
Latum Fretum.
Pearle Ilandt
Agers Il.
Pagets Port
Heydon bay
Flemish wreck
The Great Sound
Dorrel Ilandt
Rickes Ilant
Brother Ilands
White hearns bay
Elbow bay
Great Turkle bay
Port Royal
30
Duytsche mÿlen 15 in een Graad
Spaensche mÿlen 17½ in een graad
Eng. en Fr. mÿlen 20 in een Graad


Pascaerte van
TERRA NOVA NOVA FRANCIA NIEVW ENGELAND
En de Groote Revier van CANADA
CANADA
NOVELLE
BISCAYE
NOVA FRANCIA
GOLFO DE S. LAVRENS
TERRA NOVA
ACCADIE
NIEV ENGELAND
LE GRAND BANC
Banc de la Cadie
Le Grand Riviere de Canada
Grand bay
C. Breton
Duytsche mylen 15 in een graet.
Spaensche mylen 17½ in een graet.
Eng: en Fra: mylen 20 in een graet.

T A F E L
Tot gerief van alle Liefhebbers deses

B O E C K S,

Zijnde

'tE E R S T E D E E L

V a n H e t

BRANDENDE VEEN,

Om bequamelijck te vinden alle de Zee-Kaerten, Kusten, en voornaemste Plaetsen in het selve begrepen.

Fol.

F I N I S.

Antonio

Tomai